

PROJEKAT A KATEGORIJE
BOSNA I HERCEGOVINA KORIDOR VC U FBIH – DIO 3
(TRANŠA II)

Knjiga 7:

Plan za otkup zemljišta i ponovnu uspostavu
izvora izdržavanja za poddionicu petlja Mostar
jug - Tunel Kvanj

Juli, 2020.

Sadržaj

1	UVOD.....	7
1.1	Opis i kontekst projekta	7
1.2	Cilj i obim ovog Plana za akviziciju zemljišta i obnovu izvora zarade (LALRP)	8
1.3	Status aktivnosti vezanih za otkup zemljišta	9
2	OPIS DIONICE MOSTAR JUG - TUNEL KVANJ	10
2.1	Opis dionice	10
2.2	Aktivnosti koje su preduzete kako bi se maksimalno smanjilo preseljavanje	12
3	LOKACIJA ZEMLIŠNIH PARCELA NA KOJE PROJEKAT UTIČE.....	14
4	METODOLOGIJA PRIPREME LALRP-A	21
5	PREGLED PRAVA I GAP ANALIZA	23
5.1	Zakon o eksproprijaciji FBiH	23
5.2	Postupak eksproprijacije.....	25
5.3	Drugi važni zakoni u FBiH	26
5.4	Politika EBRD-a	27
5.5	Utvrđivanje stepena usaglašenosti i rješenja	29
6	TRENUTNI STATUS AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSE NA OTKUP ZEMLJIŠTA	32
6.1	Napredak u aktivnostima koje se odnose na otkup zemljišta	32
6.2	Koraci koji su preuzeti do danas.....	33
7	UTICAJI PROJEKTA	34
7.1	Pregled.....	34
7.2	Opis privatnih zemljišnih parcela	35
7.3	Opis zemljišnih parcela koje su u vlasništvu države.....	38
7.4	Pitanja koja se tiču vlasništva zemlje	38
7.5	Rezultati društveno-ekonomskog istraživanja vezano za domaćinstva koja treba d se presele	39
7.6	Rezultati društveno-ekonomskog istraživanja vezanog za vlasnike/korisnike zemlje (bez kuća) koja će biti podvrgnuta procesu otkupa	40
7.7	Rezultati društveno-ekonomskog istraživanja vezano za preduzeća koja će se premjestiti	42
8	KLJUČNI PRINCIPI OTKUPA ZEMLJIŠTA.....	45
9	PRAVA I NAKNADA	47
9.1	Naknada za različite kategorije imovine	47
9.2	Tablica prava	49
9.3	Pomoć ugroženim osobama.....	52
10	OTKRIVANJE INFORMACIJA I JAVNE KONSULTACIJE	53
10.1	Pregled prethodnog angažmana zainteresovanih strana	53

10.2 Dostupni alati komunikacije & resursi	53
10.3 Planirano objavljivanje informacija i konsultacije	54
11 PRIMJENA LALRP-a	56
11.1 Odgovornosti vezane za primjenu	56
11.2 Troškovi i budžet	56
11.3 Vremenski okvir za sprovođenje otkupa zemljišta	57
11.4 Nadgledanje, procjena i slanje izvješaja	57
12 UPRAVLJANJE ULAGANJEM ŽALBI I POMOĆ	59
12.1 Sistem ulaganja žalbi	59
12.2 Žalbeni postupak u FBiH	61
DODACI.....	62
A. Formular za žalbe.....	63
B. Tekst za letak o žalbama	64
C. Obavještenje o društveno-ekonomskom istraživanju	65
D. Upitnici koji su korišteni za društveno-ekonomsko istraživanje	66
E. Pregled baze podataka popisa.....	74
F. Fotografije nekoliko imovina na koje je projekat uticao	91

Spisak slika

<i>Slika 1: LOT-ovi Koridora Vc u Bosni i Hercegovini.....</i>	7
<i>Slika 2: Koridor Vc u BiH i lokacije tri dionice projekta</i>	8
<i>Slika 3: Petlja Mostar Jug i prvi dio dionice koji prolazi blizu aerodroma u Donjim Gnojnicama i pomoćne polijetno-slijetne staze na aerodromu u Ortiješu</i>	10
<i>Slika 4: Dio dionice koji prolazi pored pomoćne polijetno-slijetne staze u Kosoru i prelazi rijeku Bunu pomoću mosta Buna.....</i>	11
<i>Slika 5: Dio dionice koji prolazi kroz tunel i prelazi rijeku Bunicu prije nego što uđe u tunel Kvanj u Hodbini.....</i>	11
<i>Slika 6: Prvobitna trasa dijela dionice blizu aerodroma Mostar koja prelazi preko hangara (2016).....</i>	12
<i>Slika 7: Prvobitna trasa dijela dionice koja prelazi preko novoizgrađenih kuća u Malom Polju (2016).....</i>	13
<i>Slika 8: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze na početku dionice na lokaciji petlje Mostar Jug i aerodroma Mostar u Donjim Gnojnicama (LC Gnojnica)</i>	15
<i>Slika 9: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma u Ortiješu (LC Buna).....</i>	16
<i>Slika 10: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma in Blagaju (LC Blagaj)</i>	17
<i>Slika 11: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma i koje prelaze poljoprivrena polja u Kosoru (LC Blagaj)</i>	18
<i>Slika 12: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje su na mjestu gdje cesta prelazi preko rijeke Bune i prolazi kroz tunel u Malon Polju (LC Blagaj)</i>	19
<i>Slika 13: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje su na ulazu u Tunel Kvanji na kraju dionice u Hodbini (LC Buna).....</i>	20
<i>Slika 14: Primjer zemljišnih placeva gdje se nalaze preduzeća na koje je projekat uticao</i>	44
<i>Slika 15: Zemljišne parcele i parking prostor aerodroma Mostar u Donjim Gnojnicama</i>	91
<i>Slika 16: Zemljišne parcele na koje je projekat uticao koje pripadaju Sekreterijatu državne odbrane u Donjim Gnojnicama</i>	91
<i>Slika 17: Primjer zemljišnih parcela na koje je projekat uticao koje se nalaze u Kosoru.....</i>	91
<i>Slika 18: Kuća i betonska ograda na koje je projekat uticao koje se nalaze u Kosoru</i>	92
<i>Slika 19: Zemljišne parcele sa voćnjacima (drvo trešnje) na koje je projekat uticao koje se nalaze u Kosoru</i>	92
<i>Slika 20: Zemljišne parcele na koje je projekat uticao sa kućom i obradivom zemljom u Malom Polju.....</i>	92

Spisak tabela

<i>Tabela 1: Projektna dokumentacija koja je skupljena i pregledana</i>	21
<i>Tabela 2: Razlike i rješenja</i>	29
<i>Tabela 3: Napredak u izvršavanju otkupa zemljišta na cijeloj dionici Mostar Jug-Tunel Kvanj</i>	32
<i>Tabela 4: Napredak u izvršavanju otkupa zemljišta u okviru svake katastarke opštine.....</i>	32
<i>Tabela 5: Ukupan broj zemljišnih parcela na koje je projekat uticao po naselju</i>	34

<i>Tabela 6: Uticaji projekta na cijelu dionicu.....</i>	34
<i>Tabela 7: Uticaju na preduzeća</i>	42
<i>Tabela 8: Ključni rezultati društveno-ekonomskog istraživanja za 3 preduzeća koja treba premjestiti</i>	43
<i>Tabela 9: Tablica prava</i>	50
<i>Tabela 10: Broj identifikovanih ugroženih osoba</i>	52
<i>Tabela 11: Odgovornosti u okviru organizacije i uređenje</i>	56
<i>Tabela 12: Budžet za akviziciju zemljišta.....</i>	56

Skraćenice

BiH	Bosna i Hercegovina
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
JPAC	Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
LALRP	Plan za akviziciju zemljišta i obnovu izvora zarade
LC	Lokalna zajednica
PAP	Ljudi na koje projekat utiče
PIU	Jedinica za implementaciju projekta
PR	Zahtjevi vezani za djelovanje

Lista definicija termina koji su korišteni u ovom dokumentu

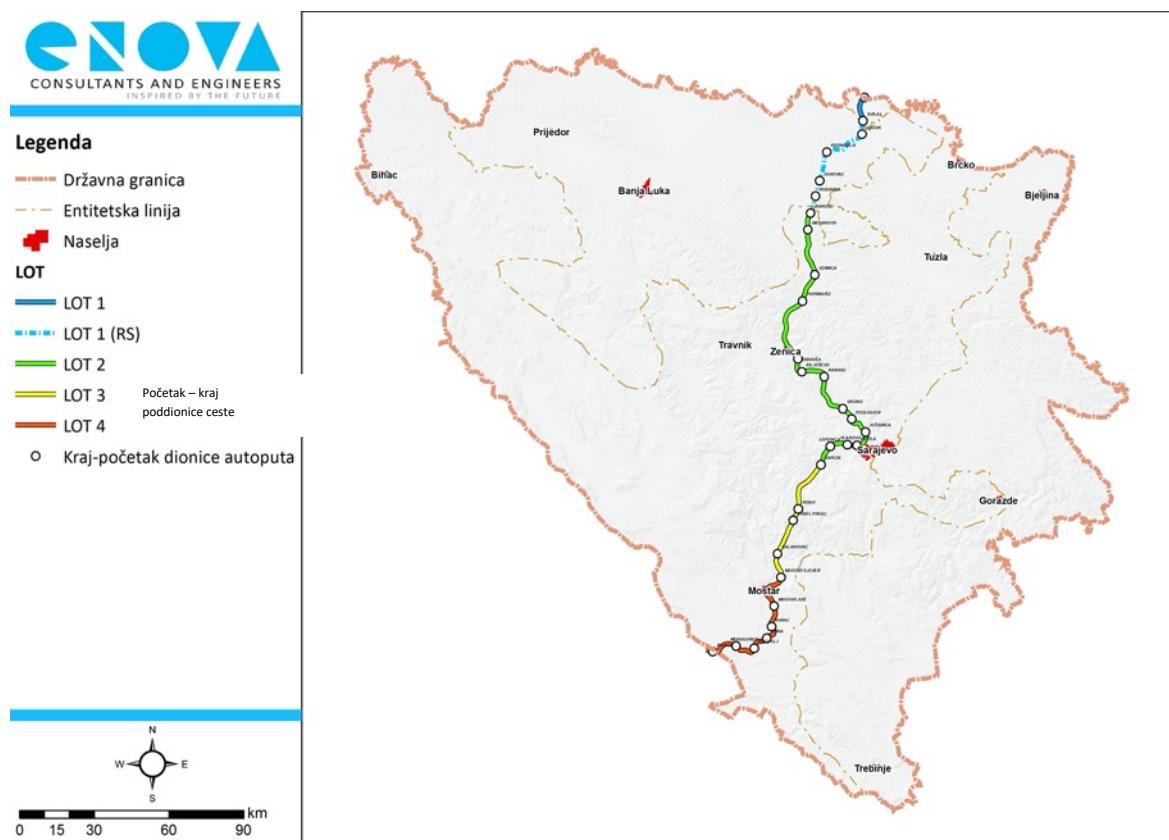
POPIS I DRUŠTVENO-EKONOMSKO ISTRAŽIVANJE	Popis je proces prikupljanja stopostotnog uzorka pojedinaca, domaćinstava i preduzeća (zvaničnih ili nezvaničnih) koji će se fizički i/ili ekonomski izmjestiti projektom. Društveno-ekonomsko istraživanje se koristi kako bi se odredili i analizirali društveno-ekonomski uslovi vezani za pojedince, domaćinstva i preduzeća (zvanična ili nezvanična) koji će se fizički i ekonomski izmjestiti projektom. Prikupljene informacije su polazna crta koja služi kao referentna tačka u odnosu na koju se obnova Prihoda i rezultati ostalih obnova mogu mjeriti.
DATUM NA KOJI SE PRAVI PRESJEK	Datum nakon kojeg svako ko se uključi u projekat više nema pravo na kompenzaciju i/ili pomoći.
EBRD-OVE KATEGORIJE RASELJENIH LICA	<p><i>Kategorija br. 1:</i> oni koji imaju zvanična zakonska prava na zemlju (što uključuje i običajna i tradiocionalna prava koja su prepoznata u okviru državnih zakona).</p> <p><i>Kategorija br. 2:</i> oni koji nemaju zvanična zakonska prava na zemlju u vrijeme popisa ali koji imaju pravo na zemlju koje je prepoznato u okviru državnih zakona ili se u okviru istih mogu prepoznati.</p> <p><i>Kategorija br. 3:</i> oni koji nemaju zakonska prava ili prava na zemlju koju zauzimaju koja se mogu prepoznati.</p>
EKONOMSKO RASELJAVANJE	Gubitak imovine (što uključuje i zemljište) ili pristupa imovini koji vodi do gubitka Prihoda ili načina življenja kao posljedica akvizicije zemljišta koja je vezana za projekat ili ograničenja pristupa prirodnim izvorima. Ljudi ili preduzeća mogu biti ekonomski raseljeni a da su ili nisu doživjeli fizičko raseljavanje.
PRAVO	Naknada i pomoći koju ljudi na koje je projekat uticao imaju pravo da primaju tokom preseljavanja. Prava se određuju za svaki pojedini projekat i navedena su u obliku tabele prava tj. tabele koja sadrži informacije o tome ko ima pravo na koju vrstu naknade i/ili pomoći.
PRISILNO PRESELJAVANJE	Preseljavanje je prisilno kad se zemlja stiče upotrebom ovlaštenja države. Mogu se preuzeti postupci bez informisanog pristanka raseljene osobe ili bez mogućnosti izbora.
OBNAVLJANJE IZVORA ZARADE	Mjere koje će se preuzeti kako bi se pomoglo fizički i ekonomski raseljenim ljudima na koje je projekat uticao kako bi u realnim granicama poboljšali svoj život i standarde života ili ih bar obnovili do stepena prije raseljavanja ili do stepena koji je postojao prije početka primjene projekta, koji god stepen je viši.
NAKNADA ZA SELIDBU	Naknada u vidu gotovine za troškove koji su direktno povezani sa preseljavanjem/relocation domaćinstva ili preduzeća.
FIZIČKO RASELJAVANJE	Gubitak kuće/stana, mjesta gdje se živi ili skrovišta kao posljedica akvizicije zemljišta koja je povezana s projektom a koja zahtijeva od osobe (ljudi) na koje je projekat uticao da se presele na drugo mjesto.
LJUDI NA KOJE JE PROJEKAT UTICAO (PAP)	Bilo koja osoba koja kao posljedica akvizicije zemljišta koja se zahtijeva zbog projekta, gubi pravo da posjeduje, koristi ili na drugi način ubire korist od izgrađenog objekata, zemljišta (stambenog, poljoprivrednog, zemljišta u vidu pašnjaka ili nerazvijenog/nekorištenog zemljišta), jednogodišnjih ili prinosa i drveća, ili bilo kakve nepokretne ili pokrentne imovine, bilo u cijelosti ili djelimično, privremeno ili stalno.
VRIJEDNOST ZAMJENE	<p>Vrijednost koja se izračunava kao tržišna vrijednost imovine plus troškovi transakcije kao što su porezi, taksene markice, troškovi advokata i notara, troškove registracije, putni troškovi i bilo kakvi slični troškovi koji mogu nastati kao posljedica transakcije ili prenosa vlasnišva.</p> <p>Naknada u punoj vrijednosti zamjene je dovoljna da osoba na koju je projekat uticao zamjeni zemlju, na koju je projekat uticao, objekte i ostalu imovinu koja će biti istog ili boljeg standarda na drugoj lokaciji.</p>
OKVIR ZA AKVIZICIJU ZEMLJIŠTA/PRESLJAVANJE	Dokument koji je sastavljen kad prava priroda ili intenzitet akvizicije zemljišta ili ograničenja vezanih za upotrebu zemlje koji su vezani za projekat rs potencijalom da uzrokuju fizičko i/ili ekonomsko raseljavanje nisu poznati zbog stepena razvoja projekta. Svrha okvira je da opiše uticaje za koje postoji vjerovatnoća a koji su vezani akviziciju zemljišta i da nacrt nečela koji će se slijediti kako bi se pozabavilo navedenim stavkama. Kad se definišu pojedinačne komponente i informacije koje se traže postanu dostupne, okvir će služiti kao osnova za razvoj detaljnog plana (vidjeti stavku ispod).
PLAN AKVIZICIJE ZEMLJIŠTA I OBNOVU IZVORA ZARADE	<p>Dokument u kojem klijent navodi procedure koje će pratiti i postupke koje će preuzeti kako bi se ublažile neželjene posljedice, nadoknadili gubici i obezbijedile koristi od razvoja osobama i zajednicama na koje je uticao investicioni projekat.</p> <p>Svrha plana je da svim zainteresovanim stranama, što uključuje i ljudi na koje projekat utiče, predstavi na koga će tačno uticati akvizicija zemljišta, kako će se akvizicija sprovesti i ko će je sprovesti, kao i vremenski okvir i izvori.</p>
UGROŽENE GRUPE	Ove grupe uključuju ljudi koji, zbog pola, nacionalnosti, godina, fizičkog ili mentalnog invaliditeta, ekonomsko nepovoljne situacije ili društvenog statusa, mogu biti pod nepovoljnijim uticajem raseljavanja od drugih i koji mogu ograničeni u svojim sposobnostima da iskoriste pomoći pri preseljenju i koristi od razvoja koje su vezane za to.

1 UVOD

1.1 Opis i kontekst projekta

Autoceste Federacije Bosne i Hercegovina („JPAC“), društvo sa ograničenom odgovornošću koje je u potpunosti u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH), radi na razvoju autoceste koja je dio Trannevropskog koridora Vc koji povezuje Budimpeštu (Mađarska) i luku ploče (Hrvatska). Ukupna dužina Koridora Vc u FBiH je otprilike 321 km, od kojih je otprilike 100 km već sagrađeno i u funkciji je.

Koridor Vc se smatra prioritetnim projektom za Bosnu i Hercegovinu (BiH) i za kojeg postoji vjerovatnoća da ima za nužnu posljedicu velike pozitivne ekonomske uticaje za cijelu državu. Ono što pokreće građenje Koridora Vc je da se poboljša povezanost BiH sa susjednim državama i da se poboljša njen potencijal za ekonomski razvoj. Ima snažnu podršku od vlade i očekuje se da će omogućiti BiH da se bolje integrira u evropsku ekonomsku i društvenu strukturu. Trasa Koridora je podijeljena u četiri lota, kao što je pokazano u mapi koja se nalazi dolje.

Slika 1: LOT-ovi Koridora Vc u Bosni i Hercegovini

Evropska banka za obnovu i razvoj („EBRD“ ili „Banka“) je 2017. godine finansirala sljedeće dionice:

- **5.1 km dionica Poprikuše-Nemila**, koja uključuje tunel Golubinja dug 3.5 km (LOT 2),
- **2.0 km tunel Ivan**(LOT 3), i
- **9.1 km¹ dionica od petlje Mostar Jug do tunela Kvanj** (LOT 4).

¹ Iako se u Poslovima i zadacima navodi da je dionica duga 8.7 km, tokom sastanka sa predstavnicima JPAC-a (Uprava za imovinsko-pravne poslove u Mostaru), potvrđeno je da je zvanična dužina ove dionice 9.1 km.

Ove tri dionice su pokazane na mapi koja se nalazi dolje.

Slika 2: Koridor Vc u BiH i lokacije tri dionice projekta

Projekat uključuje akviziciju zemljišta i preseljavanje i tačan resettlement i zna se tačan obim za sve tri dionice pošto je JPAC pripremio studije eksproprijacije u skladu sa lokalnim zakonodavstvom.

Ovaj Plan za akviziciju zemljišta i obnovu izvora zarade (LALRP) je napravljen za dionicu petlja Mostar Jug - tunel Kvanj.

1.2 Cilj i obim ovog Plana za akviziciju zemljišta i obnovu izvora zarade (LALRP)

JPAC je pripremio i usvojio **ovaj LALRP** s ciljem da se pozabavi potencijalnim uticajima akvizicije zemlje vezano za dionicu petlja Mostar Jug - tunel Kvanj a u skladu sa:

- zakonima i propisima koji su na snazi u FBiH,
- EBRD-ovom EBRD-ova Politika zaštite životne sredine i socijalna politika iz 2014. godine², a naročito Zahtjevi vezani za djelovanje (PR) 5: *Akvizicija zemljišta, prisilno preseljavanje i ekonomsko raseljavanje.*

Okvir za otkup zemljišta i preseljavanje za cijeli Koridor Vc³ je pripremilo i objavilo JPAC početkom 2017 s ciljem da se naprave nacrti opštih načela, postupaka i okvira prava u vezi sa potencijalnim uticajima otkupa zemljišta koja je neophodna za Projekat. Okvir služi kao osnova za razvoj detaljnijih LALRP-ova za razne dionice Koridora Vc a koji treba da se naprave za svaku komponentu projekta Koridora Vc kad se budu znali tačna priroda i intenzitet otkupa zemljišta ili ograničenja vezana za korištenje zemlje a koja su vezana za Projekat. LALRP-ovi dalju preciznije detalje vezano za ljudе na koje je projekat uticao, kriterijume vezane za prihvatljivost i postupke koje treba primijeniti na Projekat u skladu s Okvirom i u skladu sa EBRD-im Zahtjevima vezanim za djelovanje 5 (EBRD PR5). Prema tome, **ovaj LALRP je napravljen na osnovu gore navedenog Okvira**, i u njemu se tačno navode postupci koje JPAC treba da slijedi i aktivnosti koje će preduzeti kako bi se na odgovarajući način ljudi i zajednice na koje projekat utiče preselili i dobili naknade. Ovaj dokument takođe daje opis domaćinstava i parcela na koje će uticati akvizicija imovine za potrebe Projekta.

² Cijeli tekst Politike je dostupan na: <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

³ Dostupno na: <http://www.ipautoceste.ba/images/larf.pdf>

Ciljevi ovog LALRP-a su da:

- se oblaže negativni društveni i ekonomski uticaji otkupa zemljišta ili ograničenja upotrebe zemlje i pristupa istoj koja slijede osobama na koje projekat utiče tako što će se obezbijediti naknade za gubitak imovine po cijeni zamjene i da se pobrine da se aktivnosti vezane za preseljavanje sprovode uz odgovarajuće otkrivanje informacija, konsultacije i informisano učešće onih na koje projekat utiče;
- poboljšati ili u namjanu ruku obnoviti izvore zarede i životne standarde raseljenih osoba do nivoa na kojem su bili prije sprovođenja Projekta;
- poboljšati uslove života raseljenih osoba preko obezbjeđivanja adekvatnog stambenog prostora;
- uspostaviti organizacione sporazume i postupke kako bi se nadgledala primjena plana preseljavanja i kako bi se preduzele korektivni postupci ako bude neophodno.

1.3 Status aktivnosti vezanih za otkup zemljišta

JPAC je korisnik eksproprijacije i aktivnosti vezane za otkup zemljišta sprovodi JPAC-ova Uprava za imovinsko-pravne poslove u Mostaru.

Grad Mostar je tijelo zaduženo za eksproprijaciju svih parcela zemljišta koje su zahvaćene istom.

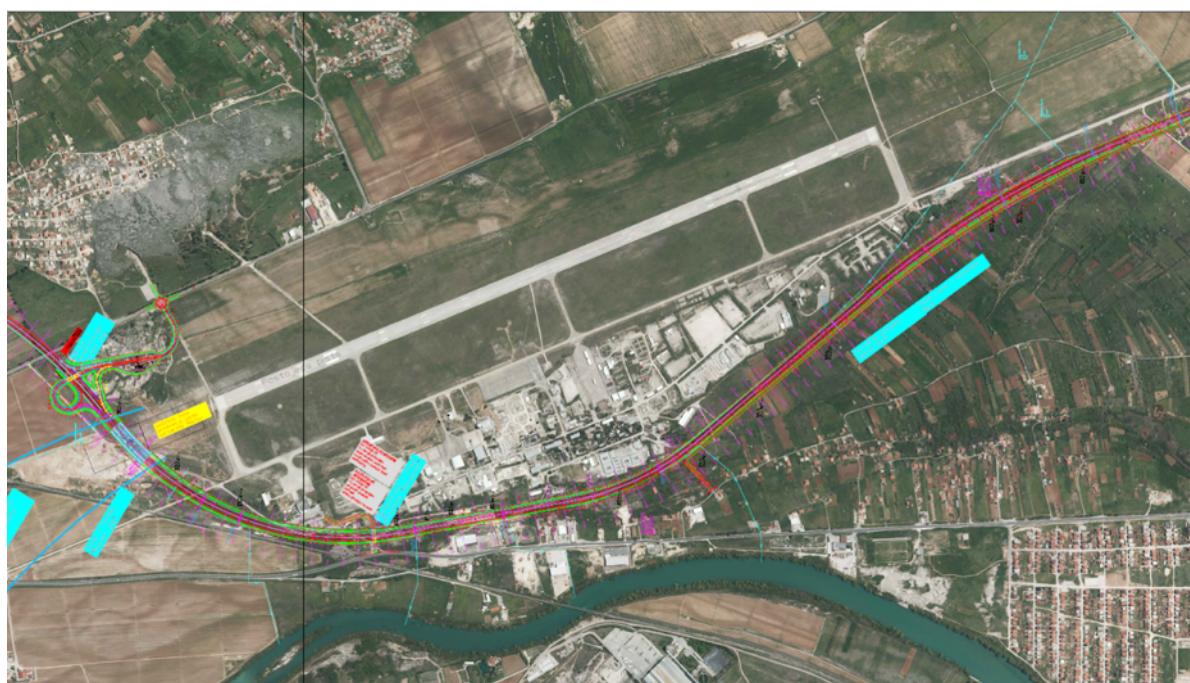
Aktivnosti vezane za otkup zemljišta su započete u januaru 2019. godine vezano za sve parcele zemljišta koje su zahvaćene eksproprijacijom i još traju. Planirano je da se otkup zemljišta završi do kraja 2020. godine. Za detalje vezano za napredak u aktivnostima vezano za otkup zemljišta, molimo pogledajte poglavljje 6.

2 OPIS DIONICE MOSTAR JUG - TUNEL KVANJ

2.1 Opis dionice

U skladu s idejnim projektom⁴, 9,2 km duga poddionica Mostar jug-tunel Kvanj predstavlja sjeverni dio dionice Mostar jug -Buna.

Poddionca počinje petljom Mostar jug i završava ulazom u tunel Kvanj. Petlja se nalazi u blizini aerodroma Mostar i čini sjecište autoceste sa postojećim magistralnim putem M6.1 povezujući autocestu sa južnim dijelom Mostara. Nakon petlje trasa se nalazi u neposrednoj blizini aerodroma Mostar gdje je predviđen tunel (tunel Mostar jug L=232 m) ispod aerodroma kako bi se omogućila konstrukcija još jedne dodatne piste. Po izlasku iz ovog tunela, trasa slijedi postojeću željezničku prugu Mostar-Čapljina, veoma uskim koridorom na jug. Trasa onda ide paralelno sa aerodromom Mostar u pravcu naselja Ortiješ i Kosor, a onda trasa slijedi pomoćnu pistu aerodroma na udaljenosti 35-45 m, prelazeći poljoprivredna polja u Ortiješu (Slika 3).

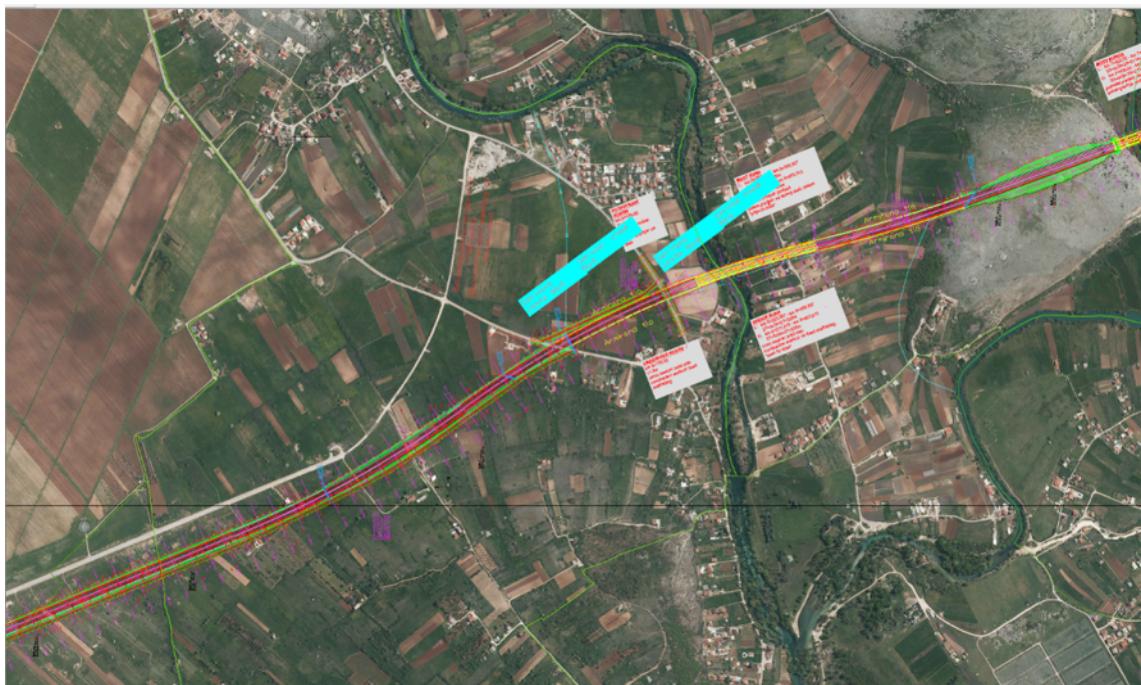

Slika 3: Petlja Mostar Jug i prvi dio dionice koji prolazi blizu aerodroma u Donjim Gnojnicama i pomoćne poletno-slijetne staze na aerodromu u Ortiješu

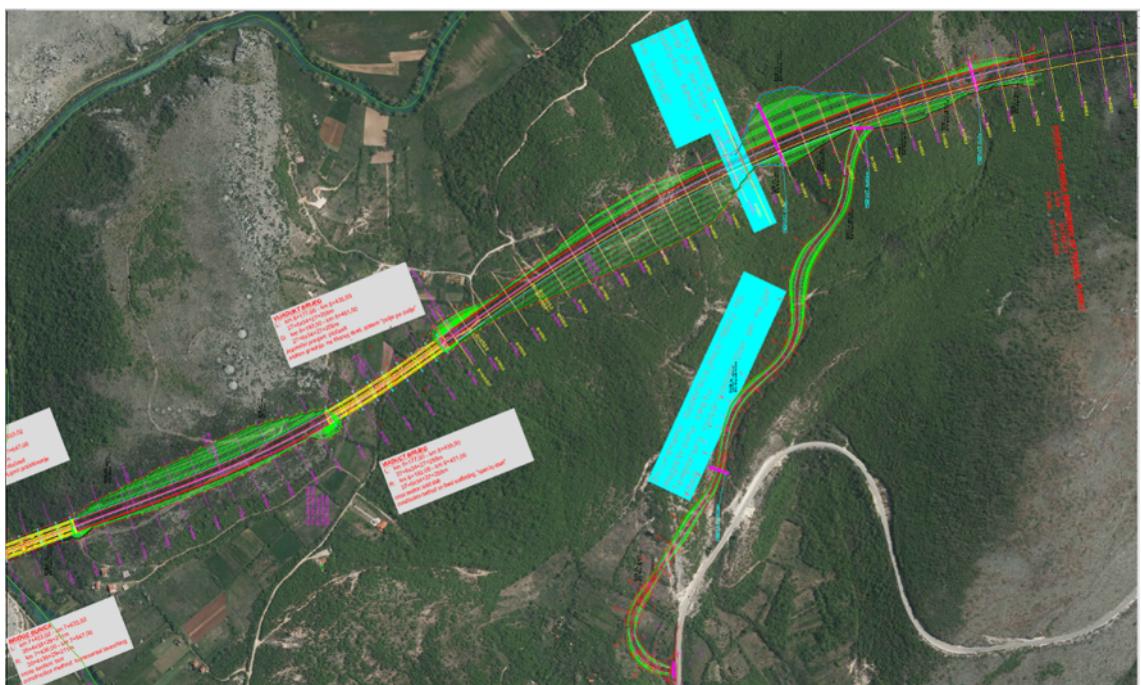
Poddionica dalje prelazi rijeku Bunu, mostom Buna (L=326 m), prolazi poljoprivrednim područjem Malo Polje, prelazi rijeku Bunicu preko mosta (L=211 m), i vijaduktom (vijadukt Brijeg L=258 m) koji vodi do brda Hodbina te dalje do ulaza u tunel Kvanj⁵. Poddionica se završava na stacionaži 9+125+000 km. Slika 4 i Slika 5 prikazuje ovaj dio dionice, a na istim su mostovi i vijadukt prikazani žutom bojom. Dio dionice od rijeke Bune do ulaza u tunel Kvanj ima nagib od 5% i predviđena je traka za sporu vožnju (L=2.465 m).

⁴ Idejni projekat i Studija za izdavanje urbanističke dozvole za dionicu autoceste na Koridoru Vc, Mostar jug-Buna, izradio u aprilu 2018. IPSA Institut, Sarajevo

⁵ Tunel Kvanj nije dio poddionice Mostar jug-tunel Kvanj

Slika 4: Dio dionice koji prolazi pored pomoćne polijetno-slijjetne staze u Kosoru i prelazi rijeku Bunu pomoću mosta Buna

Slika 5: Dio dionice koji prolazi kroz tunel i prelazi rijeku Bunicu prije nego što uđe u tunel Kvanj u Hodbini

Treba napomenuti da su planirane moguće manje dopune za ovu dionicu tokom izrade glavnog projekta. Kao dio Projekta predviđene su i dodatne pristupne ceste radi poboljšanja lokalne cestovne mreže i kako bi se osigurao pristup zemljišnim parcelama koje su presiječene autocom. Ovi detalji će biti poznati nakon izrade glavnog projekta.

2.2 Aktivnosti koje su preduzete kako bi se maksimalno smanjilo preseljavanje

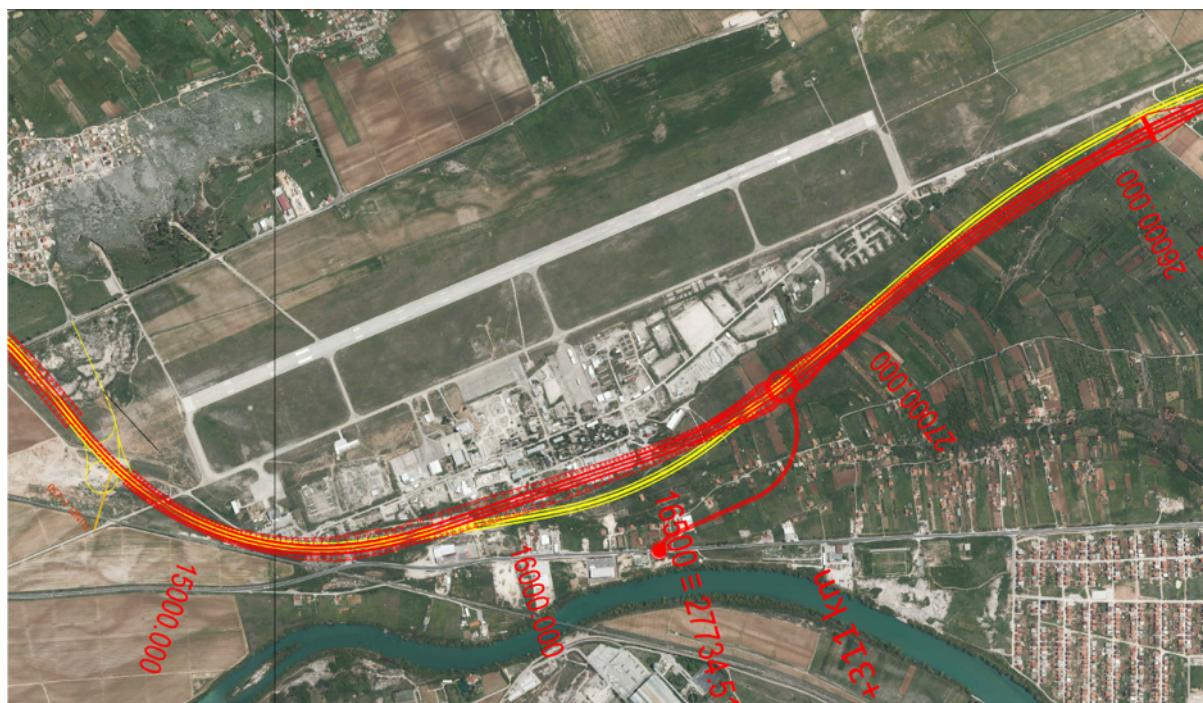
JPAC su napravile dvije ispravke trase dionice Mostar Jug - tunel Kvanj koje su prvobitno predložene u *Idejnom rješenju izmjene trase dionice Stanojevići-Buna-Mostar Jug-Oštari rat*⁶.

Ispravke su opisane u Idejnom projektu i Studiji za sticanje urbanističke dozvole za dionicu Mostar Jug - Buna⁷, i u skladu su sa prostornim planom za autocestu na Koridoru Vc u FBBIH kojeg je 2017. godine usvojila vlada FBBIH.

Dvije promjene se odnose na akviziciju građevina blizu aerodroma Mostar Airport i u selu Malo Polje.

Izmjene trase blizu aerodroma Mostar

2016. godine predviđene su dvije alternative za dio trase koja prolazi blizu aerodroma Mostar. Kao što je pokazano na *Slika 6*, u skladu s ove dvije alternative, planirano je da dionica uđe u zonu Ministarstva odbrane BiH i pređe preko postojećih hangara. Ovo je promijenjeno u Idejnom projektu iz 2018. godine tako da dionica prati vanjski rub zemlje koja je u vlasništvu Ministarstva odbrane i zaobilazi navedne hangare (*Slika 3* koja se nalazi gore).

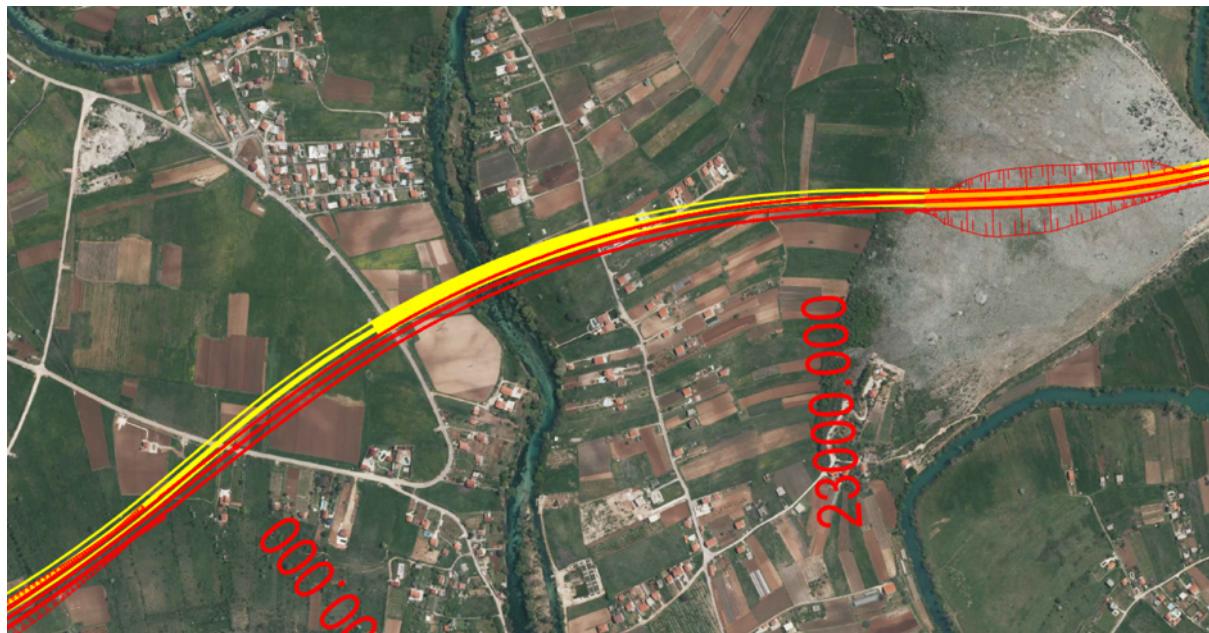
Slika 6: Prvobitna trasa dijela dionice blizu aerodroma Mostar koja prelazi preko hangara (2016)

Izmjene i dopune trase u selu Malo Polje

U skladu sa Idejnim rješenjem iz 2016. godine, planirano je da trasa pređe preko novosagrađenih kuća nakon što pređe rijeku Bunu (kao što je pokazano na *Slika 7*). Vlasnici kuća na koje to utiče nisu prihvatali ovu opciju i bili su protiv akvizicije ovih kuća. Prema tome, ovo je promijenjeno i Idejni projekat iz 2018. godine predviđa da trasa dionice prelazi preko dvije starije kuće čiji su se vlasnici složili sa otkupom (*Slika 4* koja se nalazi gore).

⁶ Oktobar 2016. (IPSA Institut Sarajevo i IGH Mostar)

⁷ April 2018. (IPSA Institut Sarajevo)

Slika 7: Prvobitna trasa dijela dionice koja prelazi preko novoizgrađenih kuća u Malom Polju (2016)

3 LOKACIJA ZEMLJIŠNIH PARCELA NA KOJE PROJEKAT UTIČE

Pregled

Zemljišne parcele na koje projekat utiče su locirane u 6 naselja koja su raspoređena na teritoriji tri lokane zajednice (LC) u okviru grada Mostara. Dolje navedena tabela pokazuje naselja duž trase dionice posmatrano od sjevera ka jugu.

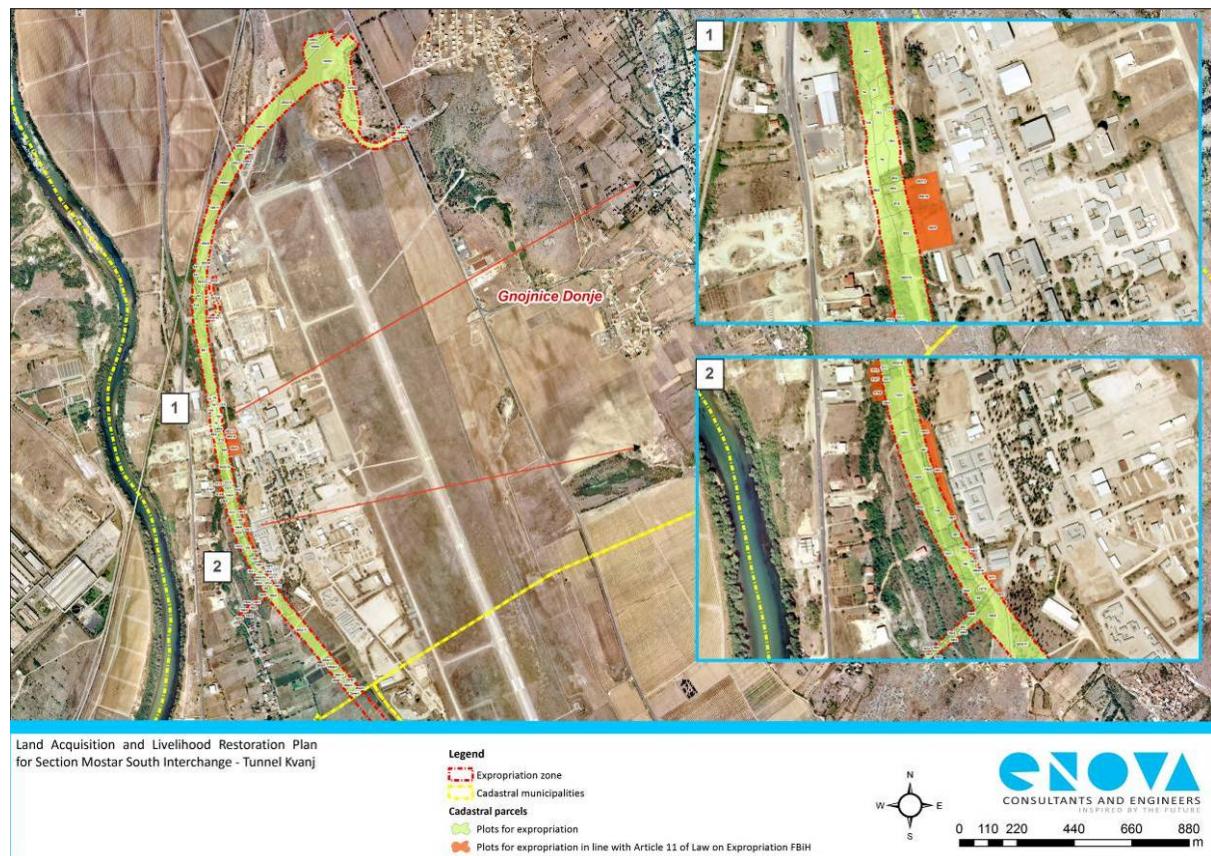
Lokacija zemljišnih parcela na koje projekat utiče (po naseljima)	Lokalna zajednica
▪ Donje Gnojnice (početak dionice i petlja)	LC Gnojnice
▪ Ortiješ (dionica duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma)	LC Buna
▪ Blagaj (dio dionice duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma)	LC Blagaj
▪ Kosor (dio dionice duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma i koji prelazi preko pololjoprivrednih polja)	
▪ Malo Polje (dio dionice koji prelazi rijeku Bunu)	
▪ Hodbina (ulaz u tunel Kvanj i kraj dionice)	LC Buna

Detaljnije objašnjenje ovih lokacija sa mapama je dano u tekstu koji slijedi.

Zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze na početku dionice Donje Gnojnice (LC Gnojnice)

Slika koja se nalazi ispod pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze na početku dionice tj. na lokaciji petlje Mostar Jug i aerodroma Mostar. Zemljišne parcele su označene zelenom i narandžastom:

- **Zelena:** zemljišne parcele koje su identifikovane u studiji eksproprijacije,
- **Narandžasta:** zemljišne parcele za koje prvo bitno nije planirano da prođu kroz proces eksproprijacije ali čiju su vlasnici zahtijevali potpunu eksproprijaciju na osnovu njihovog prava u skladu sa članom 11 *Zakona o eksproprijaciji FBiH*⁸.

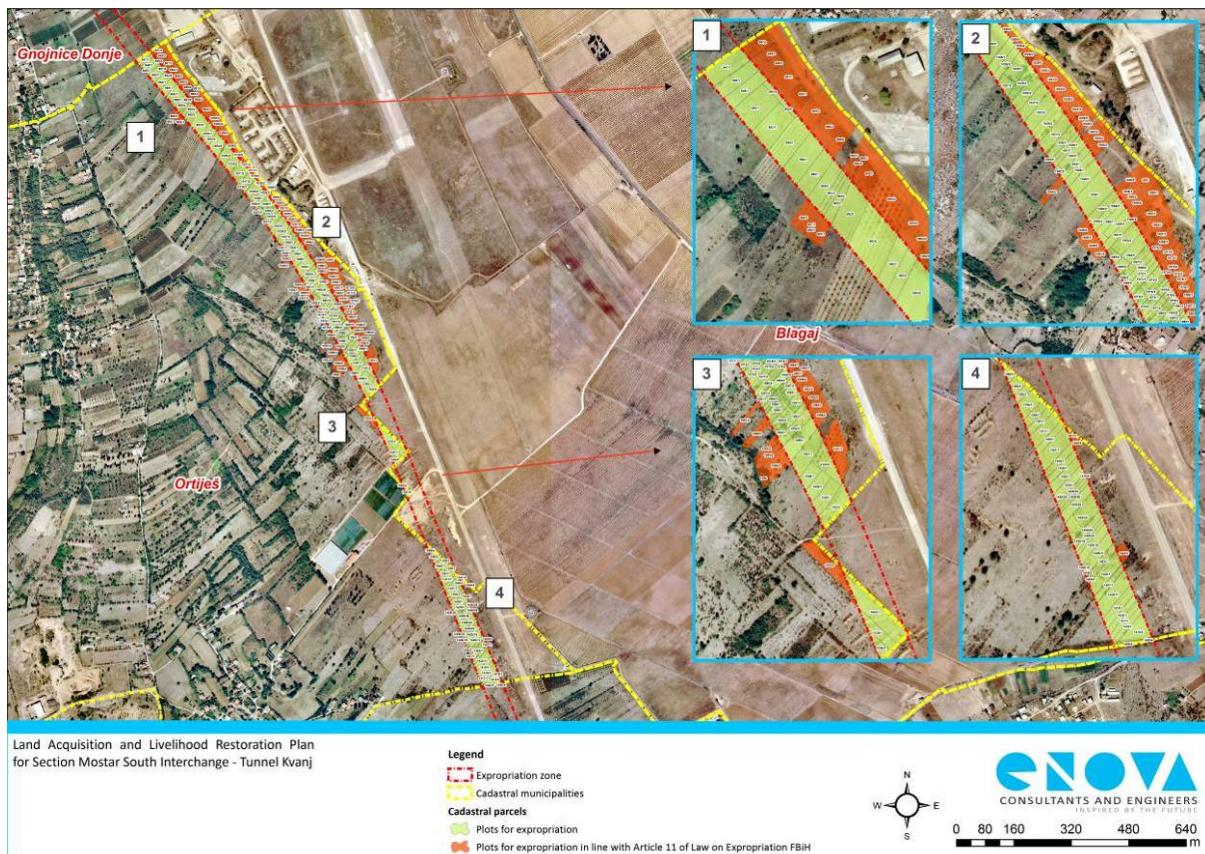
Slika 8: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze na početku dionice na lokaciji petlje Mostar Jug i aerodroma Mostar u Donjim Gnojnicama (LC Gnojnice)

⁸ Vlasnici koji su zahvaćeni djelimičnim gubitkom njihovog vlasništva imaju pravo da traže potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću nadoknadu u slučaju ako bi djelimična eksproprijacija pogoršala ekonomski položaj stvarnog vlasnika imovine ili načinila ostatak imovine beskorisnom ili teškom za korištenje.

Zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma u Ortiješu (LC Buna)

Zemljišne parcele koje su planirane za gradnju dijela dionice ceste koja ide duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma na udaljenosti od 35-45m a koja prelazi preko poljoprivrednih polja u Ortiješu su na slici koja se nalazi dolje. Zemljišne parcele na koje projekat utiče su označene zelenom i narandžastom:

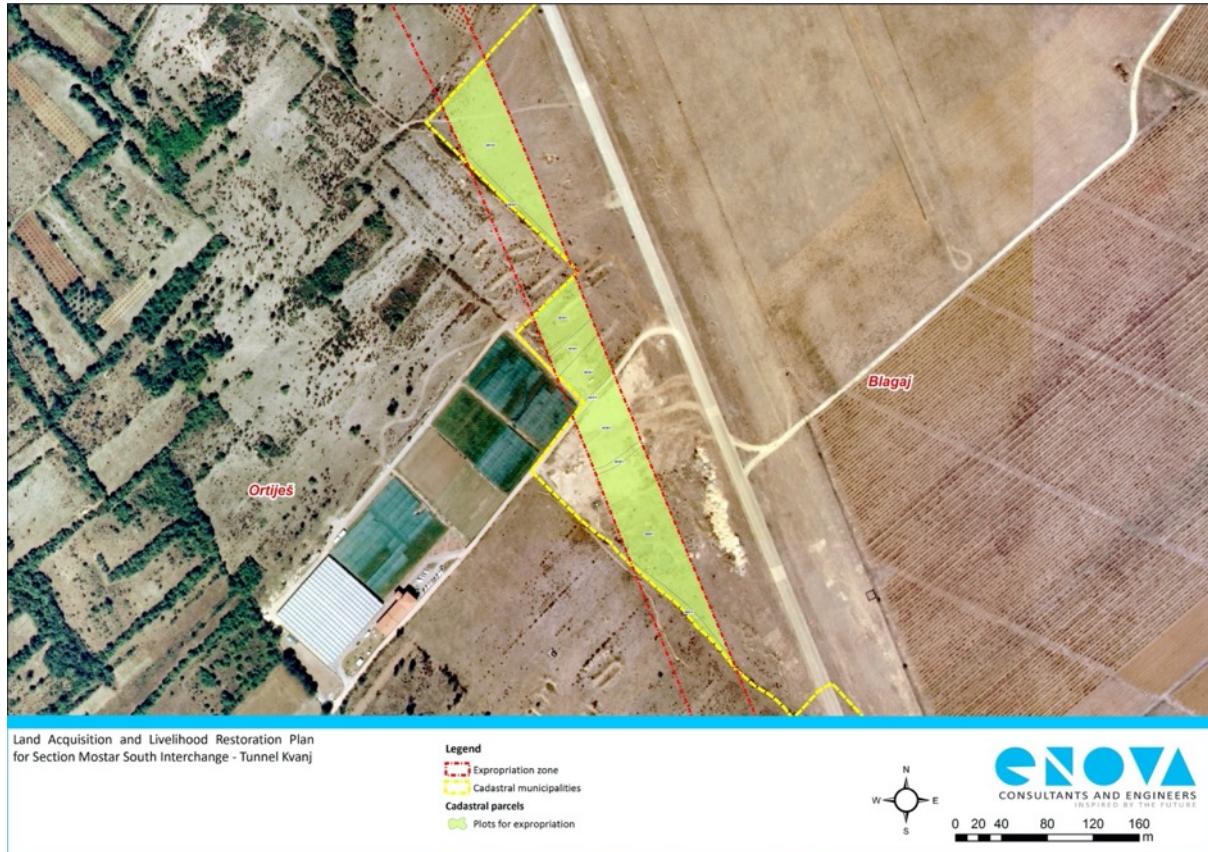
- **Zelena:** zemljišne parcele koje su identifikovane u studiji eksproprijacije,
- **Narandžasta:** zemljišne parcele za koje prvo bitno nije planirano da u potpunosti prođu kroz proces eksproprijacije ali čiju su vlasnici zahtijevali potpunu eksproprijaciju na osnovu njihovog prava u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji FBiH .

Slika 9: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma u Ortiješu (LC Buna)

Zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma u Blagaju (LC Blagaj)

Zemljišne parcele koje su planirane za gradnju dijela dionice ceste koja se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma in Blagaju su na slici koja se nalazi dolje. Zemljišne parcele na koje projekat utiče su označene zelenom.

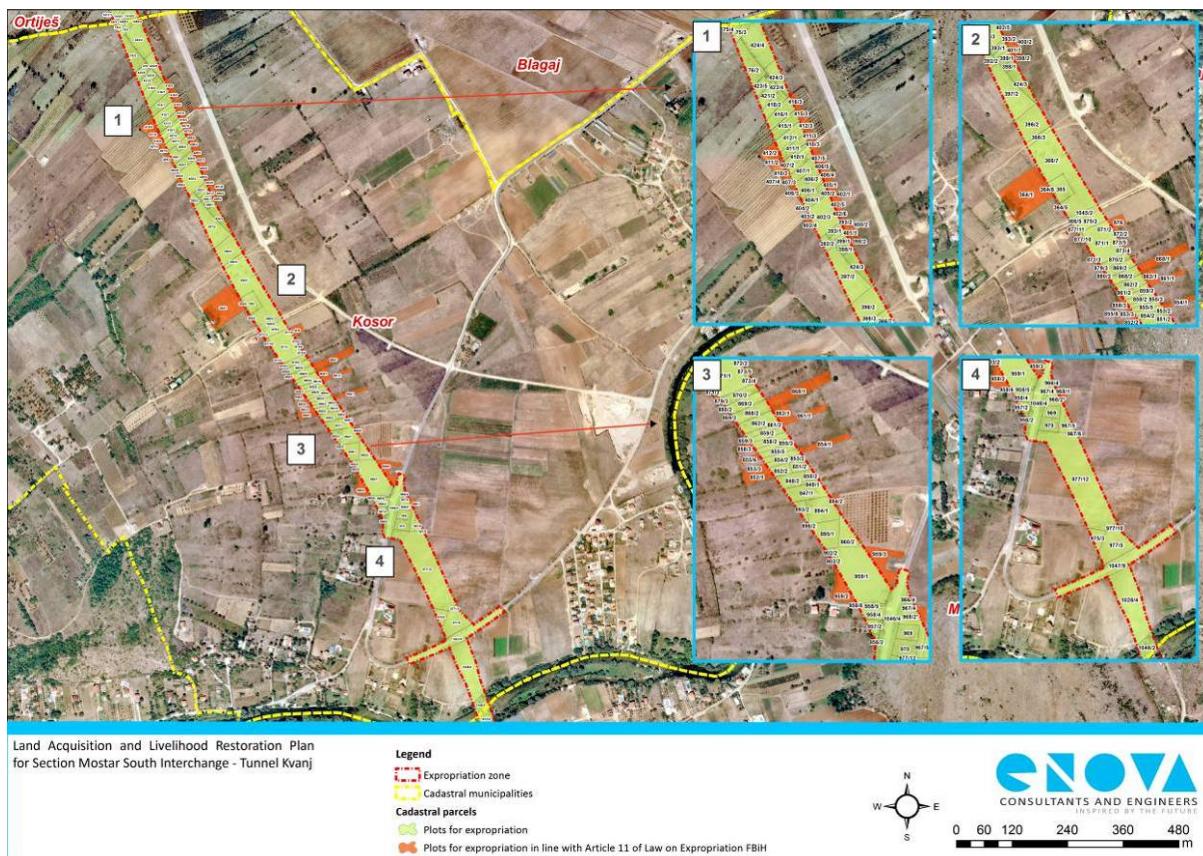

Slika 10: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma in Blagaju (LC Blagaj)

Zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma i koje prelaze poljoprivredna polja u Kosoru (LC Blagaj)

Zemljišne parcele koje su planirane za gradnju dijela dionice ceste koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma aerodroma i koje prelaze poljoprivredna polja u Kosoru su na slici koja se nalazi dolje. Zemljišne parcele na koje projekat utiče su označene zelenom i narandžastom:

- **Zelena:** zemljišne parcele koje su identifikovane u studiji eksproprijacije,
- **Narandžasta:** zemljišne parcele za koje prvo bitno nije planirano da u potpunosti prođu kroz proces eksproprijacije ali čiju su vlasnici zahtijevali potpunu eksproprijaciju na osnovu njihovog prava u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji FBiH .

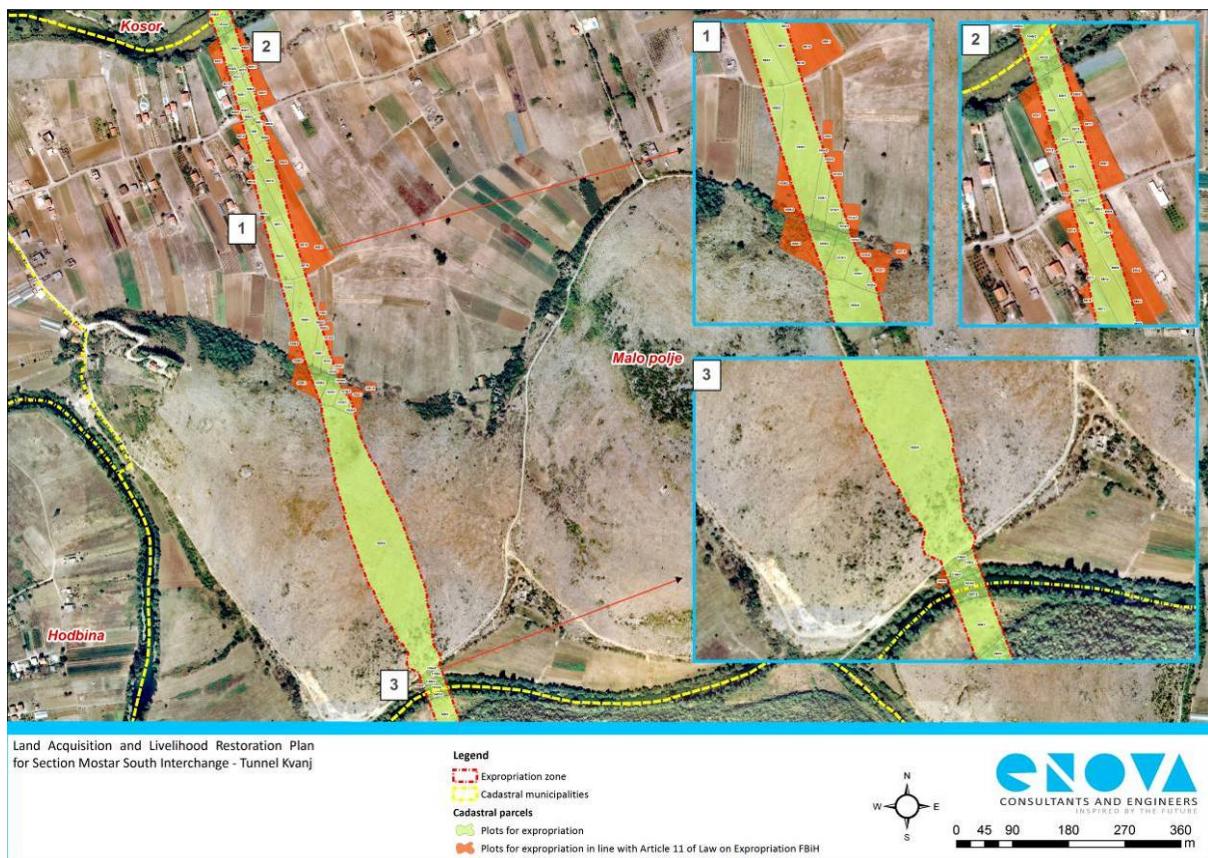

Slika 11: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje se nalaze duž pomoćne polijetno-slijetne staze aerodroma i koje prelaze poljoprivredna polja u Kosoru (LC Blagaj)

Zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje su na mjestu gdje cesta prelazi preko rijeke Bune i prolazi kroz tunel u Malon Polju (LC Blagaj)

Zemljišne parcele koje su planirane za gradnju dijela dionice ceste koja će preći preko rijeke Bune i prolazi kroz tunel u Malon Polju su na slici koja se nalazi dolje. Zemljišne parcele na koje projekat utiče su označene zelenom i narandžastom:

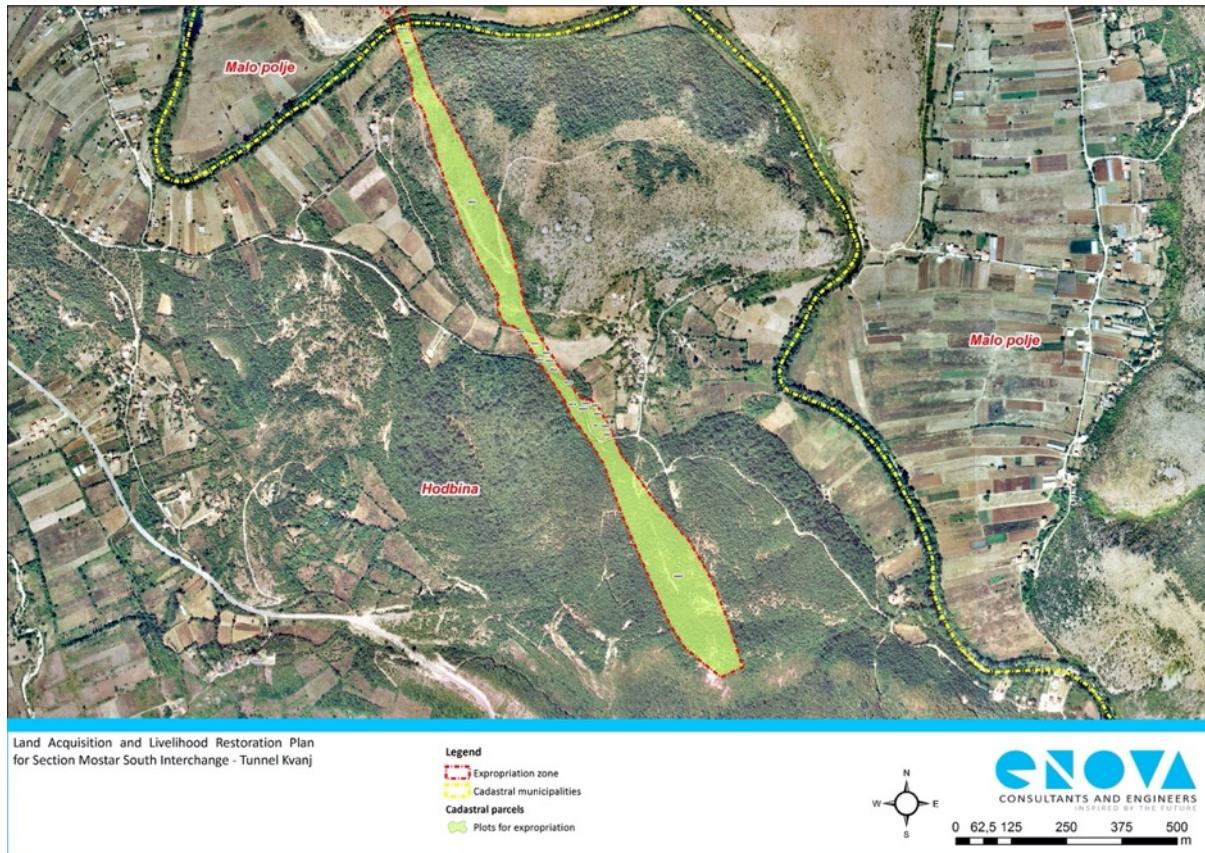
- **Zelena:** zemljišne parcele koje su identifikovane u studiji eksproprijacije,
- **Narandžasta:** zemljišne parcele za koje prvobitno nije planirano da u potpunosti prođu kroz proces eksproprijacije ali čiju su vlasnici zahtijevali potpunu eksproprijaciju na osnovu njihovog prava u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji FBiH .

Slika 12: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje su na mjestu gdje cesta prelazi preko rijeke Bune i prolazi kroz tunel u Malon Polju (LC Blagaj)

Zemljišne parcele na koje projekat utiče koje se nalaze na ulazu na tunel Kvanj i kraj dionice u Hodbini (LC Buna)

Nakon što pređe rijeku Bunu i prođe kroz tunel u Malom Polju, dionica će preći rijeku Bunicu u Hodbini. Dionica će onda početi da se penje do ulaza u tunel Kvanj što označava kraj ove dionice. Zemljišne parcele na koje projekat utiče su označene zelenom.

Slika 13: Mapa koja pokazuje zemljišne parcele na koje projekat utiče a koje su na ulazu u Tunel Kvanji na kraju dionice u Hodbini (LC Buna)

4 METODOLOGIJA PRIPREME LALRP-A

Pregled

Zadaci koji su sprovedeni tokom stvaranja ovog LALRP-a su uključivali:

1. **Pregled dostupne dokumentacije;**
2. **Analaza pravnog okvira** koji reguliše otkup zemljišta u FBiH;
3. **Terenske posjete** zemljišnim parcelama na koje je projekat uticao 24.10. i 19. i 20. 11. 2019. godine;
4. **Konsultacije sa predstvincima Udurženja Srba povratnika Mostar** 4.12.2019. godine;
5. **Priprema baze podataka popisa** sa podacima o svim zemljišnim parcelama na koje je projekat uticao i analiza prikupljenih podataka i informacija;
6. **Društveno-ekonomsko istraživanje** kako bi se tražila mišljenja ljudi na koje projekat utiče o uticajima projekta koje je sprovedeno 19. i 20. 11. 2019. godine.

Pregled dokumentacije

Sljedeći dokumenti vezani za otkup zemljišta su analizirani:

Tabela 1: Projektna dokumentacija koja je skupljena i pregledana

Br.	Dokument	Autor	Datum
1	Odluka o javnom interesu (Mostar Jug-tunel Kvanj)	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	Decembar 2018.
2	Javno obavlještenje o pozivu vlasnicima za vansudske nagodbe u dnevnim novinama (Mostar Jug-tunel Kvanj)	JPAC	Januar 2019.
3	Izvješaj o eksproprijaciji pravnog odjeljenja JPA-a za dionicu Mostar Jug-tunel Kvanj	JPAC	Novembar 2019.
4	JPAC-ova interna procedura eksproprijacije	JPAC	Septembar 2016.
5	Studija eksporprijacije (Mostar Jug-tunel Kvanj)	IPSA Institut	Mart 2018.
6	Prijedlog za eksproprijaciju zemljišnih parcela (Mostar Jug-tunel Kvanj)	JPAC	Januar 2019.
7	Odluke o imenovanju stalnih sudske za poljoprivredu i graditeljstvo	Grad Mostar	Mart i april 2019.
8	Primjeri procjene vlasništva (koju vrše stalni sudske vještaci)	Stalni sudske vještaci za poljoprivredu i graditeljstvo	Razno
9	Odluka o imenovanju Komisije za otkup zemljišta	Grad Mostar	Januar 2019.
10	Odluka o imenovanju ljudi na koje projekat utiče za Mostar Jug - tunel Kvanj	JPAC	Mart 2019.
11	Potvrda da je trasa dionice Mostar Jug-tunel Kvanj u skladu sa Prostornim planom za Autocestu na Koridoru Vc u FBiH	Federalno ministarstvo prostornog planiranja	Oktobar 2018.
12	Pristanak za sprovođenje preliminarnog postupka za građenje dionice Mostar Jug-Buna	Ministarstvo odbrane BiH	Novembar 2017.
13	Preliminarni pristanak za Idejni projekat za građenje Mostar Jug-Buna	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovdbi BiH	Jul 2019.
14	Preliminarni pristanak za Idejni projekat za građenje Mostar Jug-Buna	Aerodrom Mostar	Avgust 2019.
15	Preliminarni pristanak za Idejni projekat za građenje Mostar Jug-Buna	Ministarstvo komunikacija i prometa - Direkcija za civilno vazduhoplovstvo	Septembar 2019.
16	Smjernice za korisnike eksproprijacije za preuzimanje vlasništva nad imovinom prije stupanja na snagu odluka o eksproprijaciji ili plaćanju naknade	Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	Maj 2016.

Stvaranje popisa

Podaci koji se odnose na sve zemljišne placeve na koje je projekat uticao (ukupno 572) su prvo skupljeni i analizirani, nakon čega su organizovane terenske posjete područijima na koje je projekat uticao.

Zatim je napravljena baza podataka popisa kako bi se identifikovale sve kategorije uticaja, ljudi na koje projekat utiče i na koje utiče i otkup zemljišta (vlasnici/korisnici zemljišnih placeva na koje projekat utiče) i očekivani gubitak imovine.

Baza podataka popisa sadrži podatke o sljedećem:

- (i) lokaciji i katastarkoj opštini,
- (ii) broju zemljišne parcele,
- (iii) vrsti uticaja,
- (iv) ljudi na koje projekat utiče,
- (v) ukupno područje zemljišnih placeva (m^2) i % placa na koje je uticao otkup zemljišta,
- (vi) objekti (stambeni/poslovni),
- (vii) vrsta zemljišne parcele,
- (viii) ostala imovina na zemlji (prirodni ili pomoćni objekti),
- (ix) informacije o ekonomskom/fizičkom raseljavaju.

Sažeta verzija baze podataka popisa se nalazi u [Dodatku E](#) ovog LALRP-a (puni podaci su dostupni u obliku posebnog dokumenta Excel-u).

Društveno-ekonomsko istraživanje koje se odnosilo na ljude na koje projekat utiče

Društveno-ekonomsko istraživanje je izvršeni kako bi se ako bi se tražila mišljenja ljudi na koje projekat utiče o uticajima projekta i tome kako je dogovorena naknada kao i da se dobiju konkretni podaci o trenutnim izvorima zarade i uslovima života ljudi na koje projekat utiče što uključuje identifikaciju ugroženih kategorija.

Istraživanje je prvobitno sprovedeno tokom pojedinačnih saslušanja with ljudi na koje projekat utiče u periodu između aprila i maja 2019. godine koje su sproveli predstavnici Uprave za imovinsko-pravne poslove JPAC (Mostar) na osnovu upitnika iz istraživanja koje su pripremili koji su pripremili stručnjaci za otkup zemljišta. Tokom ovog perioda od ukupno 231 čovjeka na koje projekat utiče na 92 je sproveeno istraživanje a 18 nije htjelo da učestvuje u istraživanju.

Dodatno istraživanje je organizovano tokom stvaranja ovog LALRP-a u novembru 2019. godine kako bi se pokušalo ispitati preostali 121 čovjek na kojeg je projekat uticao. Istraživanje su sprovela tri obučena ispitivača. Stanovnici područja projekta su obaviješteni o istraživanju 7 dana unaprijed – zalijepljeno je pisano obavještenje na razna vidljiva mjesta duž trase dionice Mostar Jug-Tunel Kvanj. Obavještenje je sadržalo informacije o istraživanju i projektu kao i potvrdu da se sakupljeni podaci neće javno objavljivati. Ljudima na koje projekat utiče je takođe dat telefonski broj da kontaktiraju u svrhe telefonskog istraživanja koje nije o njihovom trošku. [Obavještenje se nalazi u Dodatku C ovog LALRP-a.](#)

Tim ispitivača je posjetio sve identifikovane imovine. Samo 4 čovjeka na koje je projekat uticao su bila prisutna u jedine 4 naseljene kuće na terenu u vrijeme istraživanja pošto većina ostalih ljudi na koje projekat utiče ne žive u području projekta. Razgovori su obavljeni sa 2 čovjeka na koje projekat utiče a ostala 2 nisu htjeli da budu ispitani. Svi zemljišni placevi bez ikoga ko je bio prisutan za razgovor su zabilježeni u Tableu posjete na terenu. Ni jedna osoba na koju je projekat uticao nije kontaktirala konsultanta kako bi se izvršilo naknadno telefonsko istraživanje iako su im dati kontakt detalji u obavještenju.

U svrhe društveno-ekonomskog istraživanja, korištene su sljedeće tri vrste upitnika:

- (i) Upitnik za vlasnike zemlje i korisnike koji žive na zemlji na koju je projekat uticao
- (ii) Upitnik za vlasnike zemlje i korisnike koji ne žive na zemlji na koju je projekat uticao
- (iii) Upitnik za preduzeća.

[Upitnici se nalaze u Dodatku D ovog LALRP-a. Analiza društveno-ekonomskog istraživanja je data u 7 poglavljju.](#)

5 PREGLED PRAVA I GAP ANALIZA

5.1 Zakon o eksproprijaciji FBiH

Zakon o eksproprijaciji FBiH⁹ reguliše sva pitanja vezana za otkup zemljišta u FBiH.

Ključne odredbe Zakona se mogu sažeti na sljedeći način:

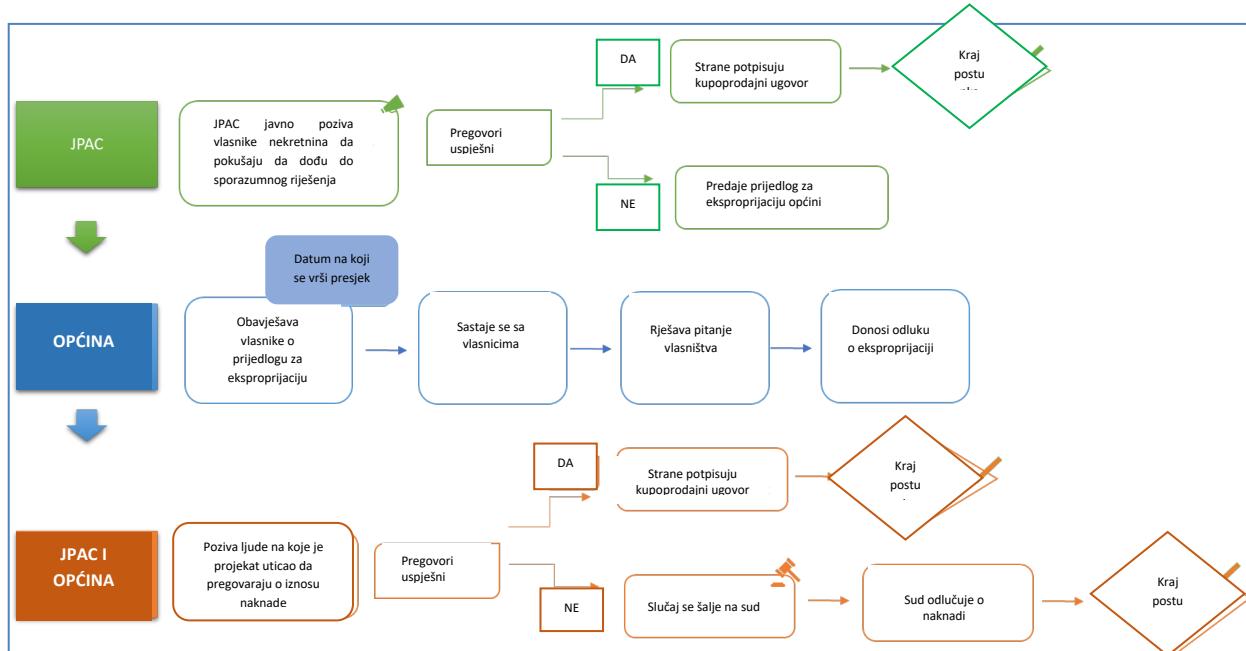
<i>Javni interes</i>	Eksproprijacija imovine se može izvršiti samo nakon što se utvrdi javni interes za projekat. U Zakonu se navodi nekoliko objekata čije građenje opravdava eksproprijaciju (što uključuje i projekte vezane za puteve). Javni interes se utvrđuje posebnim ukazom, zakonom ili prostornim/urbanističkim planom.
<i>Preduslovi za početak sprovođenja procesa eksproprijacije</i>	S procesom eksproprijacije se može započeti samo nakon što su obezbijeđena neophodna sredstva i položena u banku u ukupnom projenjenom iznosu koji treba da se plati ili dokaz postojanja zamjene obezbijeđene imovine.
<i>Vrste eksproprijacije</i>	Eksproprijacija može biti potpuna ili nepotpuna: <ul style="list-style-type: none"> → Potpuna eksproprijacija omogućava korisniku eksproprijacije da dobije vlasništvo nad eksproprijsanom imovinom dok prava ranijeg vlasnika kao i druga prava nad tom imovinom prestaju da postoje. → Nepotpuna eksproprijacija ne povlači za sobom promjenu vlasništva zemlje. Omogućava korisniku služnost na zemljištu i objektima kao i zakup na zemljištu na određeno vrijeme. Nakon isteka zakupa, služnost na zemljištu se vraća ranijem vlasniku.
<i>Pravo na zahtijevanje ekproprijacije preostale neodržive zemlje</i>	Vlasnici zemlje na koje je uticao djelimični gubitak njihove imovine imaju pravo da traže potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću naknadu u slučaju ako bi djelimična eksproprijacija pogoršala ekonomsko stanje stvarnog vlasnika imovine ili načinila preostali dio imovine beskorisnim ili teškim za korištenje. Vlasnici moraju biti informisani o tom pravu od strane opštinske/gradske uprave. Taj zahtjev se može predati dok se ne objavi Odluka o eksproprijaciji u prvostepenom postupku kao i tokom postupka žalbe ako dotični vlasnik nije obaviješten o tom pravu.
<i>Privremeno zauzimanje zemljišta</i>	Zakon takođe reguliše privremeno zauzimanje zemljišta u svrhe izgradnje. Za zauzimanje zemljišta se mora poslati zahtjev u vidu formalnog prijedloga u kojem se navodi njegova svrha, nekretnina koja će se zauzeti, vlasnik te nekretnine i vrijeme trajanja privremenog zauzimanja. Općinska služba za upravu odlučuje o rješenju o određivanju privremenog zauzimanja. Mora se obezbijediti naknada u visini zakupa po tržišnoj cijeni.
<i>Pregovori</i>	Zakon jasno potiče sporazumna rješenja na taj način omogućujući korisniku eksproprijacije i vlasniku imovine da se dogovore o prenosu vlasništva i naknadi tokom cijelog procesa.
<i>Vrijeme davanja naknade</i>	Naknada se mora obezbijediti prije zvaničnog prenosa vlasništva.
<i>Poželjna vrsta naknade</i>	Po pravilu, zakonski je poželjna odgovarajuća zamjenska nekretnina. Definisana je kao nekretnina u istoj opštini ili gradu koji odgovara nekretnini nad kojom je izvršena eksproprijacija u smislu tržišne vrijednosti i koja nudi u prosjeku iste uslove korištenja koji su postojali prije eksproprijacije. U slučaju da vlasnik nekretnine odbije tu zamjensku nekretninu ili se zamjenska nekretnina ne može obezbijediti, naknada se isplaćuje u tržišnoj vrijednosti nekretnine. Tržišna vrijednost je izražena u cijeni na području gdje se vrši eksproprijacija, a koja se za određenu nekretninu može postići na tržištu i koja zavisi o odnosu ponude i potražnje u vrijeme njezinog utvrđivanja. Zakon takođe definiše metode određivanja naknade za voćnjake, šume i poljoprivredne plantaze, itd.
<i>Dodata na naknada</i>	Vlasnici nekretnina takođe imaju pravo na: <ul style="list-style-type: none"> → uvećanu naknadu na osnovu „ličnih i porodičnih prilika“ koje se uzimaju u obzir ako su te prilike od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika, a naročito u slučaju ako je zbog eksproprijacije većeg dijela ili čitavog zemljišta ili poslovne prostorije u kojoj je raniji vlasnik obavljao dozvoljenu poslovnu djelatnost ugrožena njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kad se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su prebivali ili boravili. → izgubljena korist: raniji vlasnici ima pravo i na naknadu izgubljene koristi koju bi ostvario dotadašnjim načinom iskorištavanja eksproprijsane nekretnine. Izgubljene koristi se računaju od datuma kad je vlasnik izgubio posjed nad nekretninom do datuma kad je primio/primila naknadu. Obe vrste prava se definisu na pojedinačnoj osnovi.
<i>Podobnost za naknadu</i>	Po pravilu, vlasnici građevina i zemljišta koji su registrovani u zemljišne knjige, takozvano formalno vlasništvo,

⁹ Službene novine FBiH, br. 70/07, 36/10, 25/12, 34/16

	<p>imaju pravo da primaju naknadu u tržišnoj vrijednosti.</p> <p>Vlasnici neformalno izgrađenih objekata nemaju pravo da primaju naknadu; međutim vlasnici neformalnih objekata mogu demolirati objekat i uzeti materijale u vremenskom roku koji odredi nadležni upravni odjel; u suprotnom će objekat biti uklonjen na račun vlasnika neformalno sagrađenih objekata. Izuzetak od ovog pravila je kad neformalno sagrađena stambena zgrada jedina stambena zgrada koju vlasnik i njegovi najbliži članovi porodice (pravo na dom) ili njegovi pravni nasljednici posjeduju, u kom slučaju imaju pravo na naknadu u tržišnoj vrijednosti. Uslovi za prepoznavanje prava na naknadu vlasniku neformalno sagrađenog objekta, pored ovog, uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> → da nadležni organ nije donio konačnu odluku o uklanjanju zgrade; → da je bespravno sagrađeni objekat registrovan u zvaničnom vazdušnom premjeru teritorije Federacije Bosne i Hercegovine; → da je bespravno sagrađeni objekat jedini dom vlasnika neformalno sagrađenog objekta i članova njegove najbliže porodice ili njegovih nasljednika.
<i>Pristup vlasništvu</i>	<p>Iz razloga koji se tiču hitnosti i kako bi se izbjegla velika šteta, korisnik eksproprijacije može da uzme zemlju u posjed čak i prije nego Odluka o eksproprijaciji postane konačna i prije nego što se naknada plati ali samo na osnovu odluke Vlade FBiH.</p> <p>Prije podnošenja zahtjeva za dobijanje ranog pristupa, korisnik eksproprijacije mora vlasniku predstaviti razloge za hitnost i ponuditi sporazumno rješenje koje omogućava rani pristup nekretnini.</p> <p>Zahtjev za rani pristup nekretnini se predaje Administrativnoj komisiji Vlade FbiH a Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove priprema predloženu odluku.</p> <p>Ako slučaj uključuje eksproprijaciju stambenog ili poslovnog objekta, korisnik eksproprijacije ne mora podnositi zahtjev za rani pristup dok se ne obezbijedi zamjenska nekretnina.</p> <p>Može se pokretnuti administrativni spor protiv odluke Vlade FbiH koja omogućava rani pristup. Spor ne odlaže rani pristup nekretnini.</p>

5.2 Postupak eksproprijacije

Ključni koraci u postupku eksproprijacije (koju sprovodi JPAC) su pokazani na slici dok je detaljnije objašnjenje u vidu teksta navedeno dolje.

Koraci:

1. Korisnik eksproprijacije mora objaviti javni poziv vlasnicima nekretnina da se pokuša doći do **sporazumnog rješenja**. Zatim strane zaključuju notarizovani kupoprodajni ugovor o prenosu vlasništva.
2. U slučaju da se nije došlo do sporazumnog rješenja, korisnik eksproprijacije podnosi **prijedlog za eksproprijaciju** nadležnoj općini. Čak i poslije ovog ugovora još uvijek se može doći do sporazumnog rješenja.
3. Nakon što primi prijedlog, općina mora **obavijestiti vlasnike** da je započet postupak eksproprijacije zajedno sa upozorenjem za vlasnike da neće imati pravo na naknadu troškova njihovih ulagaja u zemlju ili građevine koje su napravili nakon što su primili pisano obavještenje da je počeo postupak eksproprijacije (osim troškova redovnog održavanja) – **datum na koji se vrši presjek**.
4. Opština zatim mora da se **sastane sa vlasnicima** kako bi razgovarali o eksproprijaciji i takođe da ih obavijesti da imaju pravo da podnesu zahtjev za eksproprijaciju preostalog neodrživog dijela nekretnine.
5. Ako se podaci iz zemljišnih knjiga ne podudaraju sa stvarnim stanjem koje se tiče vlasništva (što je često slučaj zbog zastarjelih podataka u zemljišnim knjigama¹⁰), općina mora **rješiti pitanja vlasništva** prije nego što nastavi sa sljedećim koracima.
6. Općina izdaje **Odluku o eksproprijaciji**. Ljudi na koje projekat utiče mogu da se čale protiv ove Odluke Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Ako su i dalje nezadovoljni, ljudi na koje je projekat uticao mogu da pokrenu administrativni spor ispred kantonalnog suda.
7. Kad odluka o eksproprijaciji postane konačna, općina **mora da pozove ljudе na koje je projekat uticao da se dogovore o iznosu naknade**. Ako se strane dogovore, potpisuje se zvanični ugovor.
8. Ako se ne postigne dogovor o naknadi u roku od 2 mjeseca, općina šalje predmet općinskom sudu kako bi se odredila naknada. Ljudi na koje je projekat uticao mogu da ulože žalbu na odluku suda i pošalju predmet na kantonalni sud (čija odluka se smatra konačnom ali se opet može osporavati na vrhovnom sudu).

¹⁰ Npr. osoba koja je registrovana u zemljišnim knjigama nije ista kao stvarni vlasnik/korisnik koji može biti nasljednik, osoba koja je kupila nekretninu ali nije prijavila prenos vlasništva itd.

9. Zvanični prenos vlasništva u zemljišnim knjigama se vrši na osnovu punovažne odluke i dokaza o plaćanju naknade ili dokaza da je prethodni vlasnik stekao vlasništvo nad drugom odgovarajućom nekretninom.

5.3 Drugi važni zakoni u FBiH

- *Zakonom o stvarnim pravima*¹¹ uređuju se sticanje, korištenje, raspolaganje, zaštita i prestanak prava vlasništva i drugih stvarnih prava i posjeda što uključuje i ograničavanje navedenih prava, pravo služnosti, prava suvlasništva i zajedničkog vlasništva, postupak sticanja prava vlasništva nad zemljom i/ili objektima koji su podignuti na nečijoj tuđoj zemlji. U zakonu se navodi da se pravo vlasništva i druga stvarna prava mogu ograničiti ili oduzeti samo u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom u skladu s principima međunarodnog prava.

Značajna odredba ovog zakona jeste da posjednici nekretnine stiču pravo vlasništva protekom 10 godina neprekidnog posjedovanja ako mu je posjed zakonit i svjestan ili protekom 20 godina neprekidnog posjedovanja ako mu je posjed savjestan.

Pored toga, zakonom se predviđa da savjestan graditelj objekta na zemlji koju posjeduje druga osoba ima pravo da stekne tu zemlju ako se vlasnik zemlje nije protivio tom građenju. Vlasnik zemlje u ovom slučaju ima pravo da zahtijeva naknadu u tržišnoj vrijednosti zemlje.

- *Zakon o poljoprivrednom zemljištu FBiH*¹² sadrži osnovne definicije i principe vezane za upravljanjem zaštitu, korištenje, planiranje i evidenciju vezano za poljoprivredno zemljište. Zakonom se predviđa da se pravo prvenstva može utvrditi na poljoprivrednom zemljištu, kako odluči gradsko ili općinsko vijeće. Vlasnici te zemlje imaju pravo na naknadu u skladu sa Zakonom i eksproprijacijom.
- *Zakon o građevinskom zemljištu FBiH*¹³ dozvoljava legalizaciju neformalno sagrađenih objekata na građevinskom zemljištu koje je u vlasništvu države a na kojoj je objekat sagrađen. Ovaj zakon omogućava nakandno izdavanje odobrenja za građenje koje izdaje općinsko vijeće u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju. Legalizacija neformalno sagrađenih zgrada se dalje reguliše ukazima na kantolanom nivou i primjenjuju se na općinskom nivou.
- *Zakon o upravnom postupku FBiH*¹⁴ se primjenjuje na postupak eksproprijacije kao supsidijarni zakon *Zakonu o eksproprijaciji*. Propisuje postupke koje organi uprave primjenjuju kad odlučuju o pravila i obavezama građana. Strane imaju pravo da se žale na prvostepene odluke. Zakon nudi priliku imenovanja privremenog predstavnika ako je npr. prebivalište vlasnika nekretnine koja prolazi kroz postupak eksproprijacije nepoznato. Privremenog predstavnika će imenovati organ koji sprovodi postupak ako hitnost slučaja to zahtijeva. Ako je imenovan privremeni predstavnik da postupa u ime osobe čije prebivalište je nepoznato, organ koji sprovodi postupak će objaviti svoj zaključak na the oglasnoj tabli ili na drugi uobičajeni način (u novinama ili drugim izvorima vijesti).
- *Zakon o zemljišnim knjigama FBiH*¹⁵ uređuje vođenje, održavanje i uspostava zemljišnih knjiga, kao i upis nekretnina i prava na nekretninama u zemljišnim knjigama. Vlasništvo i druga prava na nekretninama nastaju tek sa upisom u zemljišnu knjigu. U postupku eksproprijacije konačna odluka vezana za eksproprijaciju koju prati dokaz o plaćanju će se smatrati osnovom za upis korisnika eksproprijacije kao vlasnika.

¹¹ Službene novine FBiH, br. 66/13, 100/13

¹² Službene novine FBiH, br. 52/09

¹³ Službene novine FBiH, br. 67/05

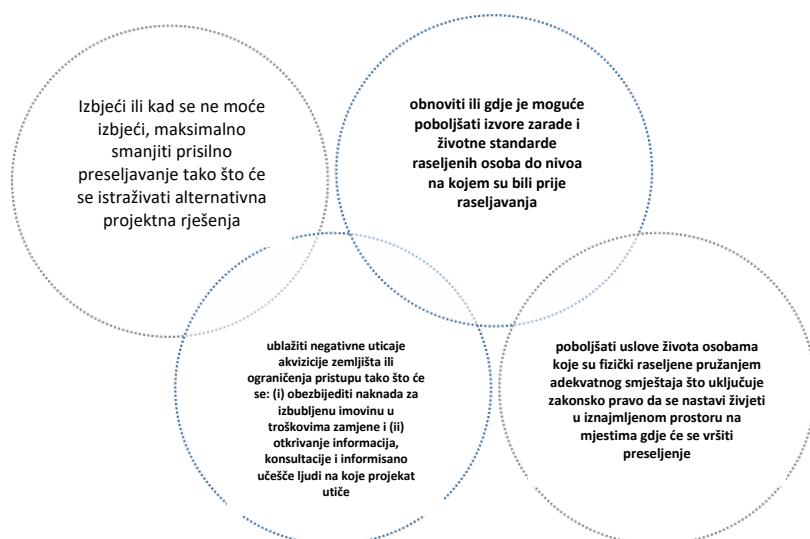
¹⁴ Službene novine FBiH, br. 2/98, 48/99

¹⁵ Službene novine FBiH, br. 19/03, 54/04

- *Zakonom o vanparničnom postupku FBiH¹⁶* utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku. Sudovi u vanparničnom postupku uspostavljaju iznos naknade za eksproprijanu nekretninu. Strane mogu da zaključe dogovor o obliku i obimu naknade tj. iznosu naknade i sud donosi odluku koja je zasnovana na njihovom dogovoru ako smatra da je dogovor u skladu sa odredbama koje definišu odnose vlasništva.
- *Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom¹⁷* uređuje djelatnost socijalne zaštite i ima cilj da obezbijedi socijalnu zaštitu svojim građanima i njihovim porodicama koji imaju potrebu za socijalnom zaštitom. Pojedinci i porodice koji imaju potrebu imaju pravo na privremenu, jednokratnu i druge vrste novčane pomoći kao i druge vidove pomoći. Pravo na tu pomoć se može tražiti pred nadležnim organom općine prebivališta osobe ili porodice.

5.4 Politika EBRD-a

EBRD-ova *Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (2014)* sadrži 10 zahtjeva vezanih za djelovanje (PR). PR 5 se odnosi na *Akviziciju zemljišta, prisilno preseljavanje i ekonomsko raseljavanje*. Primjena ovog PR 5 podržava i dosljedna je univerzalnom poštovanju ljudskih prava i sloboda a naročito pravu na odgovarajući smještaj i stalno poboljšanje uslova života. Ciljevi PR 5 su:

¹⁶ Službene novine FBiH, br. 39/04, 73/05

¹⁷ Službene novine FBiH, br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18

Ključni zahtjevi PR 5 su sljedeći:

- Podstiču se sporazumna rješenja kako bi se pomoglo da se eksproprijacija izbjegne;
- Svi izvodivi alternativni idejni projekti treba da se razmotre kako bi se izbjeglo ili bar maksimalno umanjilo fizičko i/ili ekonomsko raseljavanje dok se uravnotežuju ekološki, društveni i ekonomski troškovi i koristi;
- Osobe na koje projekat utiče moraju da se konsultuju i budu uključene od prvih faza i kroz sve aktivnosti preseljavanja kako bi se olakšao njihovo učešće na početku i učešće gdje su informisani a koje se odnosi na proces donošenja odluka koje su vezane za preseljavanje;
- Za svaki projekat se mora provesti društveno-ekonomski temeljna procjena vezano za ljudi na koje projekat utiče što uključuje uticaje vezane za otkup zemlje i ograničenja vezana za upotrebu zemlje i detaljni popis;
- Svim raseljenim osobama i zajednicama će biti ponuđena naknada za gubitak imovine u punoj cijeni koja se odnosi na zamjenu i druga pomoć koja je namijenjena da se obnove i po mogućnosti poboljšaju njihovi životni standari i/ili izvori zarade do stepena na kojem su bili prije raseljavanja;
- Efikasan sistem ulaganja žalbi mora da se uspostavi što je ranije moguće tokom procesa kako bi se blagovremeno saznalo za i kako bi se pozabavilo konkretnim problemima vezanim za naknadu i premještanje koje raseljene osobe pokrenu.

5.5 Utvrđivanje stepena usaglašenosti i rješenja

Dolje navedena tabela predstavlja analizirane razlike između EBRD-ovog PR5 i *Zakona o eksproprijaciji* sa rješenjima kako da se premoste te razlike kako bi se obezbijedila usklađenost ovog LALRP-a sa zahtjevima EBRD-a.

Tabela 2: Razlike i rješenja

Pitanje	Zahtjev EBRD-a	Razlika između zahtjeva EBRD-a i lokalnog zakonodavstva	Mjere za premoščivanje razlike
Izbjeganje prisilnog preseljavanja	Klijenti moraju istražiti sva izvodiva projektna rješenja kako bi izbjegli ili maksimalno smanjili fizičko ili ekonomsko raseljavanje ljudi.	Dok <i>Zakon o eksproprijaciji</i> ne sadrži konkretnе odredbe o izbjegavanju eksproprijacije, procesi izrade projektnih rješenja obično u praksi nastoje da izbjegnu ili maksimalno smanje seljenje u nastojanju da se smanje troškovi.	Aktivnosti koje su preduzete kako bi se maksimalno smanjilo preseljavanje su opisane u ovom LALRP-u (odjeljak 2.2). Pored toga, razmotriće se moguće manje izmjene odjeljaka tokom stvaranja glavnog projekta.
Sporazumna rješenja	Od klijenata se očekuje da nastoje da steknu nekretninu kroz sporazumna rješenja tako što će obezbijediti poštenu i odgovarajuću naknadu čak iako imaju pravna sredstva da dobiju pristup zemlji kroz postupak eksproprijacije.	Od korisnika eksproprijacije se zakonski traži da nastoje da postignu sporazumna rješenja. Zakon navodi ugovor o kupoprodaji kao način da se izbjegne eksproprijacija.	Učiniće se sve što se može da se postignu sporazumna rješenja sa ljudima na koje projekat utiče kako bi se izbjegla eksproprijacija i to će biti dokumentovano kao što je definisano u poglavљu „Ključni principi“ ovog LALRP-a.
Planiranje i primjena preseljenja I	PR 5 zahtjeva da klijent izvrši osnovnu društveno-ekonomsku procjenu ljudi na koje je projekat uticao kako bi se identifikovali uticaji vezani za otkup zemlje i ograničenja vezana za upotrebu zemlje i razrade odgovarajuće aktivnosti kako bi se maksimalno smanjili uticaji preseljenja. PR 5 takođe zahtjeva pripremu i primjenu detaljnih planova otkup zemljišta	Zakon ne navodi izričite zahtjeve vezane za društveno-ekonomsku istraživanja ili razradu planova preseljavanja. Međutim, s obzirom na olakšavanje eksproprijacije u ranoj fazi, zakon zahtjeva razvijanje studije eksproprijacije što uključuje geodetski i katastarski plan područja koje je određeno za eksproprijaciju, listu vlasnika i nekretnina koju je projekat uticao, procjenu vrijednosti imovine i druge informacije koje su vezane za to. Međutim, obim studije eksproprijacije nije isti kao osnovna društveno-ekonomска procjena kao što to traži PR 5.	Izvršeni su društveno-ekonomsko istraživanje i popis za ovu dionicu kao što je opisano 4. poglavljju ovog LALRP-a.
Datum na koji se pravi presjek	PR 5 zahtjeva da klijent uspostavi datum na koji se pravi presjek vezan za podesnost i da se taj datum saopšti duž područja koje obuhvata ovaj projekat.	Nema razlike	Datum na koji se pravi presjek vezan za uspostavljanje podesnosti za ovu dionicu je datum kad je grad Mostar obavijestio ljudе na koje projekat utiče da je JPAC predao prijedlog za eksproprijaciju. Kad su u pitanju objekti koji su sagrađeni bez dozvola ili nisu registrovani u zemljišnim knjigama, datum na koji se pravi presjek će biti datum sprovođenja društveno-ekonomskog istraživanja. Taj datum će se takođe objaviti na sastancima prilikom konsultacije.

Pitanje	Zahtjev EBRD-a	Razlika između zahtjeva EBRD-a i lokalnog zakonodavstva	Mjere za premošćivanje razlike												
Naknada za raseljena lica	<p>Glavni zahtjev PR 5 je da sve raseljene osobe prime naknadu za gubitak imovine u punoj cijeni zamjene i drugu pomoći kako bi obnovili i po mogućnosti poboljšali svoje životne standarde i/ili izvore zarede na nivo na kojem su bili prije raseljavanja.</p> <p>Osobe na koje projekat utiče u smislu odredbi PR 5 se mogu klasifikovati kao osobe:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Kategorije osoba na koje projekat utiče</th> <th>Prava</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a)</td> <td>Oni koji imaju zvanična zakonska prava na zemlju (što uključuje običajna i tradicionalna prava koja su prepoznata u okviru državnih zakona)</td> <td>Pravo na naknadu za gubitak imovine po cijeni zamjene</td> </tr> <tr> <td>b)</td> <td>Oni koji nemaju zvanična zakonska prava na zemlju u vrijeme popisa ali koji imaju zahtjev vezan za zemlju koji je prepoznat u okviru državnih zakona ili se u okviru istih može prepoznati. (dugogodišnji marljivi vlasnici i zvanični posjednici i vlasnici ex lege)</td> <td>Pravo na naknadu za gubitak imovine po cijeni zamjene</td> </tr> <tr> <td>c)</td> <td>Oni koji nemaju zakonsko pravo koje se može prepoznati ni zahtjev vezan za zemlju koju zauzimaju (osobe bez prepoznatog zakonskog prava – vlasnici neformalno sagrađenih objekata, uzurpatori zemlje itd.)</td> <td>Osobama iz ove kategorije koje su fizički raseljene se mora ponuditi da biraju opcije za odgovarajući smještaj sa obezbjeđivanjem zakupa dok se ekonomski raseljenim osobama moraju nadoknaditi bilo kakvi gubici na zemlji (prinosi, infrastruktura na zemlji itd.)</td> </tr> </tbody> </table>		Kategorije osoba na koje projekat utiče	Prava	a)	Oni koji imaju zvanična zakonska prava na zemlju (što uključuje običajna i tradicionalna prava koja su prepoznata u okviru državnih zakona)	Pravo na naknadu za gubitak imovine po cijeni zamjene	b)	Oni koji nemaju zvanična zakonska prava na zemlju u vrijeme popisa ali koji imaju zahtjev vezan za zemlju koji je prepoznat u okviru državnih zakona ili se u okviru istih može prepoznati. (dugogodišnji marljivi vlasnici i zvanični posjednici i vlasnici ex lege)	Pravo na naknadu za gubitak imovine po cijeni zamjene	c)	Oni koji nemaju zakonsko pravo koje se može prepoznati ni zahtjev vezan za zemlju koju zauzimaju (osobe bez prepoznatog zakonskog prava – vlasnici neformalno sagrađenih objekata, uzurpatori zemlje itd.)	Osobama iz ove kategorije koje su fizički raseljene se mora ponuditi da biraju opcije za odgovarajući smještaj sa obezbjeđivanjem zakupa dok se ekonomski raseljenim osobama moraju nadoknaditi bilo kakvi gubici na zemlji (prinosi, infrastruktura na zemlji itd.)	<p>Nema razlika između PR 5 i <i>Zakona o eksproprijaciji</i> vezano za princip određivanja vrste naknade s obzirom da zakon daje prednost dodjeli zamjenske nekretnine jednake vrijednosti i ako korisnik eksproprijacije nema odgovarajuću nekretninu, ponudiće naknadu u vidu novca u tržišnoj vrijednosti nekretnine.</p> <p>Međutim, postoje dvije velike razlike između PR 5 i <i>Zakona o eksproprijaciji</i>.</p> <p><u>Prva</u> razlika je kategorija osoba koje imaju pravo na naknadu. Zakon se odnosi na zvanične vlasnike nekretnina sa izuzetkom „bespravno izgrađene stambene objekte za koje nadležni organ nije donio pravomočno rješenje o uklanjanju, a koji predstavljaju jedinu stambenu jedinicu graditelja i članova njegove uže porodice“ gdje vlasnici bespravno izgrađenih objekata imaju pravo na naknadu u građevinskoj vrijednosti tih objekata. Zahtjeva se da je bespravno sagrađeni objekat registrovan u zvaničnom vazdušnom premjeru teritorije FBIH iz 2017. godine i da nadležni organ nije izdao rješenje o njegovom uklanjanju.</p> <p><u>Druga</u> razlika leži u činjenici da EBRD traži naknadu u vrijednosti zamjene – što je tržišna vrijednost imovine plus transakcioni troškovi (porez na promet, notarske nagrade, troškovi registracije, troškovi selidbe itd.) koji su vezani za obnavljanje te imovine na drugom mjestu. S druge strane, naknada u skladu sa <i>Zakonom i eksproprijaciji</i> je jednak tržišnoj vrijednosti nekretnine i zakon izričito ne pominje naknadu za troškove registracije i naknadu za prenos vlasništva.</p>	<p>Naknade će se obezbijediti u skladu sa zahtjevima EBRD-a kao što je definisano u poglaviju „Ključni principi“. Konkretna prava su navedena u tablici prava.</p>
	Kategorije osoba na koje projekat utiče	Prava													
a)	Oni koji imaju zvanična zakonska prava na zemlju (što uključuje običajna i tradicionalna prava koja su prepoznata u okviru državnih zakona)	Pravo na naknadu za gubitak imovine po cijeni zamjene													
b)	Oni koji nemaju zvanična zakonska prava na zemlju u vrijeme popisa ali koji imaju zahtjev vezan za zemlju koji je prepoznat u okviru državnih zakona ili se u okviru istih može prepoznati. (dugogodišnji marljivi vlasnici i zvanični posjednici i vlasnici ex lege)	Pravo na naknadu za gubitak imovine po cijeni zamjene													
c)	Oni koji nemaju zakonsko pravo koje se može prepoznati ni zahtjev vezan za zemlju koju zauzimaju (osobe bez prepoznatog zakonskog prava – vlasnici neformalno sagrađenih objekata, uzurpatori zemlje itd.)	Osobama iz ove kategorije koje su fizički raseljene se mora ponuditi da biraju opcije za odgovarajući smještaj sa obezbjeđivanjem zakupa dok se ekonomski raseljenim osobama moraju nadoknaditi bilo kakvi gubici na zemlji (prinosi, infrastruktura na zemlji itd.)													
Ekonomsko raseljavanje	<p>PR 5 definiše ekonomsko raseljavanje kao privremeni ili trajni gubitak izvora prihoda ili zarade preko prekidanja zaposlenja osobe ili pristupa imovini bez obzira da li su dotični ljudi fizički raseljeni.</p> <p>Od klijenta se traži:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ da nadoknadi raseljenim licima gubitak imovine ili pristup imovini; 	<p>Zakon predviđa dvije mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ povećanje naknade na psnovu „ličnih i porodičnih prilika“ (ako su te prilike od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika) i ▪ naknada za „gubitak zarade“. <p>Međutim, ta dodatna naknada se pruža samo zvaničnim vlasnicima</p>	Isto kao i gore navđeno												

Pitanje	Zahtjev EBRD-a	Razlika između zahtjeva EBRD-a i lokalnog zakonodavstva	Mjere za premošćivanje razlike
	<ul style="list-style-type: none"> ■ u slučajevima gdje otkup zemljišta utiče na poslovne objekte, da nadoknadi dотičnom vlasniku preduzeća: (i) trošak uspostavljanja poslovnih aktivnosti na drugom mjestu; (ii) izgubljeni neto prihod tokom perioda prelaska i (iii) troškove prenosa i ponovnog uspostavljanja postrojenja, mašina i druge opreme; ■ da obezbijedi zamjensku nekretninu jednake ili veće vrijednosti ili naknadu u vidu novca u punoj cijeni zamjene osobama iz kategorije „a“ i „b“; ■ da nadoknadi osobama iz kategorije „c“ izgubljenu imovinu (kao što su prinosi, infrastrukturu za navodnjavanje i druge poboljšanja za zemlju) koja nisu zemlja u punoj zamjenskoj cijeni; ■ da obezbijedi dodatnu ciljanu pomoć i prilike za ekonomski raseljene osobe; ■ po potrebi da obezbijedi prelaznu podršku ekonomski raseljenim osobama. 	nekretnina.	
Ugrožene grupe	PR 5 traži da se posebna pažnja posveti ugroženim grupama i pojedincima.	<p>Nema konkretnе odredbe u <i>Zakonu o eksproprijaciji</i> koja traži da se održe konsultacije sa i da se pruži pomoć ugroženim grupama u postupku eksproprijacije a PR 5 traži da se posebna pažnja posveti ugroženim grupama i pojedincima.</p> <p>U praksi socijalno ugrožene osobe se identificuju u fazi javnog poziva. Uticaji na ovaj dio populacije su do određene mjere ublaženi kroz posebne mjere socijalne pomoći koje primjenjuju nadležne općine i centara za socijalni rad kao i primjenom konkretnih pravnih lјekova koji su regulisani <i>Zakonom o eksproprijaciji</i> u obliku povećane naknade zvaničnim vlasnicima za eksproprijsane nekretnine i u svakom konkretnom slučaju uzimanje u obzir socijalni status, finansijsku situaciju, nezaposlenost, stepen primanja itd.</p>	Primjeniče se odgovarajuće mjere u skladu sa zahtjevima odjeljka 9.3 ovog LALRP-a.
Sistem ulaganja žalbi	Mora se uspostaviti sistem ulaganja žalbi koji je konkretno vezan za projekat.	Dok <i>Zakon o eksproprijaciji</i> predviđa pravo ljudi na koje projekat utiče (oni koji imaju zvanična zakonska prava) da ulažu žalbe u različitim fazama postupka eksproprijacije, nema zahtjeva za uspostavljanje nezavisnog sistema ulaganja žalbi kako bi se obradile žalbe vezane za konkretnе projekte.	Biće uspostavljen sistem ulaganja žalbi u skladu sa PR 5 kao što je opisano u poglavљu „Sistem ulaganja žalbi“ ovog LALRP-a.
Učešće/konsultacije	EBRD zahtijeva odgovarajuće otkrivanje informacija i učešće cijele populacije na koju je projekat uticao of prve faze i tokom aktivnosti koje se tiču preseljenja kako bi se olakšala njihovo rano i informisano učešće u procesima donošenja odluka vezano za presljenje.	Nekoliko članova <i>Zakona o eksproprijaciji</i> određuju uslove obavještavanja/konsultovanja sa vlasnicima nekretnina i zainteresovanim stranama.	Otkrivanje informacija i konsultacije će se izvršavati u skladu sa zahtjevima ovog LALRP-a kao što je navedeno u 12. poglavljju.

6 TRENUTNI STATUS AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSE NA OTKUP ZEMLJIŠTA

6.1 Napredak u aktivnostima koje se odnose na otkup zemljišta

Otkup zemljišta je trenutno završena u mjeri od 14.91% za sve zemljišne placeve koji su locirani niz dionicu Mostar Jug-Tunel Kvanj.

Tabela 3 pokazuje napredak u izvršavanju otkupa zemljišta na cijeloj dionici.

Tabela 3: Napredak u izvršavanju otkupa zemljišta na cijeloj dionici Mostar Jug-Tunel Kvanj

	Izvršeno akvizicije zemljišta (%)	Ukupan broj ljudi na koje je projekat utiče	Br. potpisanih ugovora o naknadi	Br. izdatih odluka o eksproprijaciji	Br. pokrenutih sporova
Mostar Jug-Tunel Kvanj	14.91%	231	96	112	3 ¹⁸

Tabela 4 pokazuje pojedinačni napredak u izvršavanju otkupa zemljišta u okviru svake katastarke opštine (naselje).

Tabela 4: Napredak u izvršavanju otkupa zemljišta u okviru svake katastarke opštine

	Gnojnice Donje	Ortiješ	Blagaj	Kosor	Malo Polje	Hodbina	Total
Izvršeno akvizicije zemljišta (%)	6.86%	58.22%	2.08%	16.50%	9.71%	0.32%	-
Ukupan broj ljudi na koje je projekat utiče	33	94	10	69	13	12	231
Br. potpisanih ugovora o naknadi	8	55	1	27	4	1	96
Br. izdatih odluka o eksproprijaciji	13	58	1	35	4	1	112
Br. pokrenutih sporova	0	0	0	3	0	0	3

¹⁸Ova tri spora su pokrenuli ljudi na koje projekat utiče pred Općinskim sudom sa zahtjevom da se uveća iznos naknade koja se nudi. Do danas nisu riješeni.

6.2 Koraci koji su preduzeti do danas

Ključni koraci koji su preduzeti do danas tokom postupka su opisani dolje.

Izjava o javnom interesu	Pošto se nekretnina može ekspropriirati samo nakon uspostavljanja javnog interesa, Vlada FBiH je u decembru 2018. proglašila građenje dionice Mostar Jug-Tunel Kvanj od javnog interesa ¹⁹ .
Priprema studije o eksproprijaciji	Studija o eksproprijaciji za tu dionicu je razrađivana u marta 2018. godine a razrađivao ju je IPSA Institut Sarajevo u skladu sa idejnim projektom i studijom za sticanje urbanističke dozvole za dionicu autoceste na koridoru Vc, Mostar Jug-Buna ²⁰ .
Prijedlog za eksproprijaciju	Postupak eksproprijacije je pokrenuo JPAC tako što je predao prijedlog za eksproprijaciju gradu Mostaru koji je organ zadužen za eksproprijaciju. Prijedlog je predat 29.1.2019. godine. Prijedlog je sadržao podatke o nekretninama vezano za koje se predlaže eksproprijacija, vlasnike tih nekretnina i svrhe u koje se eksproprijacija sprovodi.
Imenovanje komisije za otkup zemljišta	Grad Mostar je 31.1.2019. godine zvaničnom odlukom imenovao komisiju za otkup zemljišta. Četiri osobe su imenovane kao voditelji postupka zbog velikog broja zemljišnih parcela koje su trebale proći proces otkupa.
Obavještavanje ljudi na koje je projekat uticao	Grad Mostar je obavijestio ljude na koje je projekat uticao o podnesenim prijedlozima za eksproprijaciju. Datum na koji se vrši presjek za određivanje podobnosti je bio datum kad su ljudi na koje je projekat uticao bili obaviješteni (kao što je definisano <i>Zakonom o eksproprijaciji</i>).
Sporazumno rješenja	U slučajevima koji su do danas pokrenuti, JPAC je pokušao da dođe do sporazumnih rješenja gdje god je moguće. JPAC je pozvao sve identifikovane ljude na koje je projekat uticao da se nađe dogovor vezano za miroljubiv prenos vlasničkih prava na osnovu <i>Zakona o eksproprijaciji</i> tako što je objavljivao najave u dnevnim medijima 7.1.2019.godine. Međutim, preduslov za zaključivanje tih rješenja u ranim fazama postupka je da podaci koji su navedeni u zemljišnim knjigama i podaci koju su navedeni u katastarskom uredu moraju biti usklađeni što nije bilo moguće u većini slučajeva zbog činjenice da su zemljišne knjige zastarjele. Pitanja vezana za vlasništvo nad zemljom će biti riješena tokom zvaničnog postupka kao što je predviđeno zakonom.
Odluka o eksproprijaciji i pojedinačna saslušanja ljudi na koje je projekat uticao	Grad Mostar je sazvao i održao pojedinačna saslušanja ljudi na koje je projekat uticao kako bi se kroz dogovore odredio vlasnički status i naknada za nekretnine. Sasluzšanja su održana na terenu tj. na mjestu gdje se nalaze nekretnine na koje projekat utiče i u prisustvu predstavnika JPAC-a. Pripremljeni su pisani izveštaji svakog saslušanja. Grad je do danas donio 112 Odluka o eksproprijaciji. U svim slučajevima gdje je donesena odluka, vlasnici zemlje su izjavili da se ne protive eksproprijaciji njihovih nekretnina kao što je zabilježeno u odlukama o eksproprijaciji. Ljudi na koje je projekat uticao su obaviješteni o svojim pravima na žalbu na odluke o eksproprijaciji koje mogu uputiti Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove.
Procjena nekretnine	Nezavisni sudski vještaci za procjenu nekretnina (poljoprivredni stručnjaci i stručnjaci za građevinu) su počeli procjenu postojećeg stanja zemljišnih parcela i imovine na zemlji u skladu sa odredbama <i>Zakona o eksproprijaciji</i> .

¹⁹Odluka o izjavi o javnom interesu o građenju autoceste na Koridoru Vc za dionicu Mostar Jug-Buna, poddionicu Mostar Jug-tunel Kvanj, koju je usvojila Vlada FBiH 21.12.2018. godine i koja je objavljena 19.12.2018.godine u Službenim novinama FBiH, br. 101/18

²⁰ April 2018. godine (IPSA Institut Sarajevo)

7 UTICAJI PROJEKTA

7.1 Pregled

Projekat će zahtijevati **otkop zemljišta i objekata (stambenih, poslovnih i pomoćnih) uz fizičko premještanje 4 domaćinstva i 3 preduzeća**. Otkup zemljišta će, kao što je definisano državnim zakonodavstvom, „**potpuna eksproprijacija**“²¹.

Prema studiji o eksproprijaciji, **ukupan broj zemljišnih placeva na koje je projekat uticao u 6 naselja je 375**.

Međutim, planirana je otkup dodatnih 197 zemljišnih placeva na osnovu člana 11 Zakona o eksproprijaciji FBiH, u kojem se navodi da vlasnici na koje je uticao djelimični gubutak njihove nekretnine imaju pravo da traže potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću naknadu u slučaju ako bi djelimična eksproprijacija pogoršala ekonomsko stanje stvarnog vlasnika nekretnine ili načinila ostali dio nekretnine beskorisnim ili teškim za korištenje.²² *Napomena:* svih ovih 197 zemljišnih parcela su u zapravo u vlasništvu ljudi na koje je projekat uticao a koji su identifikovani u studiji eksproprijacije – ljudi na koje je projekat već uticao su zahtijevali dodatnu eksproprijaciju njihovih preostalih zemljišnih parcela, otuda i veliku broj dodatnih zahtjeva.

Od ove 572 zemljišne parcele (375 + dodatnih 197) koliko ih ima ukupno:

- 506 su privatne zemljišne parcele i
- 66 su zemljišne parcele u vlasništvu države.

Ukupan broj zemljišnih parcela na koje je projekat uticao u 6 naselja je prikazan u [Tabela 5](#) koja se nalazi dolje.

Tabela 5: Ukupan broj zemljišnih parcela na koje je projekat uticao po naselju

Naselje	Ukupan broj zemljišnih parcela	Postotak zemljišnih parcela koje su privatne	Postotak zemljišnih parcela koje su u vlasništvu države
Blagaj	10	70.00%	30.00%
Gnojnice Donje	98	70.41%	29.59%
Hodbina	19	84.21%	15.79%
Malo Polje	57	92.98%	7.02%
Kosor	140	94.28%	5.72%
Ortijes	248	93.95%	6.05%
Ukupno	572	88.46%	11.54%

Pregled uticaja projekta duž cijele dionice je naveden u [Tablela 6](#) koja se nalazi dolje.

Tablela 6: Uticaji projekta na cijelu dionicu

Zemljišne parcele	Br. z. parcela na koje je projekat uticao	Područje zemlje u m ² na koje je uticala otkup zemljišta	Br.naseljenih kuća na koje je projekat uticao	Br. demoliranih kuća na koje je projekat uticao	Br. z. parcela na koje je projekat uticao bez stambenih objekata	Br. pomoćnih objekata na koje je projekat uticao
Privatne z. parcele	506 (od kojih su 106 poljoprivredne parcele)	398,432m ²	4	2	500	ukupno 28 pomoćnih objekata ²³
Z. parcele u vl. države	66	87,800 m ²	-	-	-	-

²¹ U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH, potpuna eksproprijacija omogućava korisniku eksproprijacije da dobije vlasništvo nad eksproprijanom imovinom dok prava ranijeg vlasnika kao i druga prava nad tom imovinom prestaju da postoje.

²² Moguće je da će ljudi na koje je projekat uticao podnijeti dodatne zahtjeve i o njima će se odlučiti na pojedinačnoj osnovi.

²³ Ove pomoćni objekti uključuju: 4 pomoćne zgrade (1 nije registrovana), 1 štalu, 7 ograda, 2 kapije, 3 bandere, 1 staklenik, 1 bazen, 7 bunara, 1 tumulus iz neolita 1 rezervoar za vodu

7.2 Opis privatnih zemljišnih parcela

Od 506 privatnih parcela, 106 se koriste kao **poljoprivredna zemlja**:

- 41 se koriste kao kultivisano zemljište,
- 32 se koriste kao voćnjaci,
- 21 se koriste kao vinogradi,
- 7 se koriste za uzgajanje usjeva,
- 2 se koriste kao voćnjaci (trešnje i ljeska),
- 2 se koriste zajedno kao vinogradi i voćnjaci,
- 1 se koristi zajedno kao kultivisano zemljište i voćnjaci.

Na 4 zemljišne parcele se nalaze **4 nenaseljene kuće** koje će biti demolirane:

- dvije u Malom Polju
- dvije u Kosoru.

23 zemljišnih parcela pripada **četiti preduzeća**:

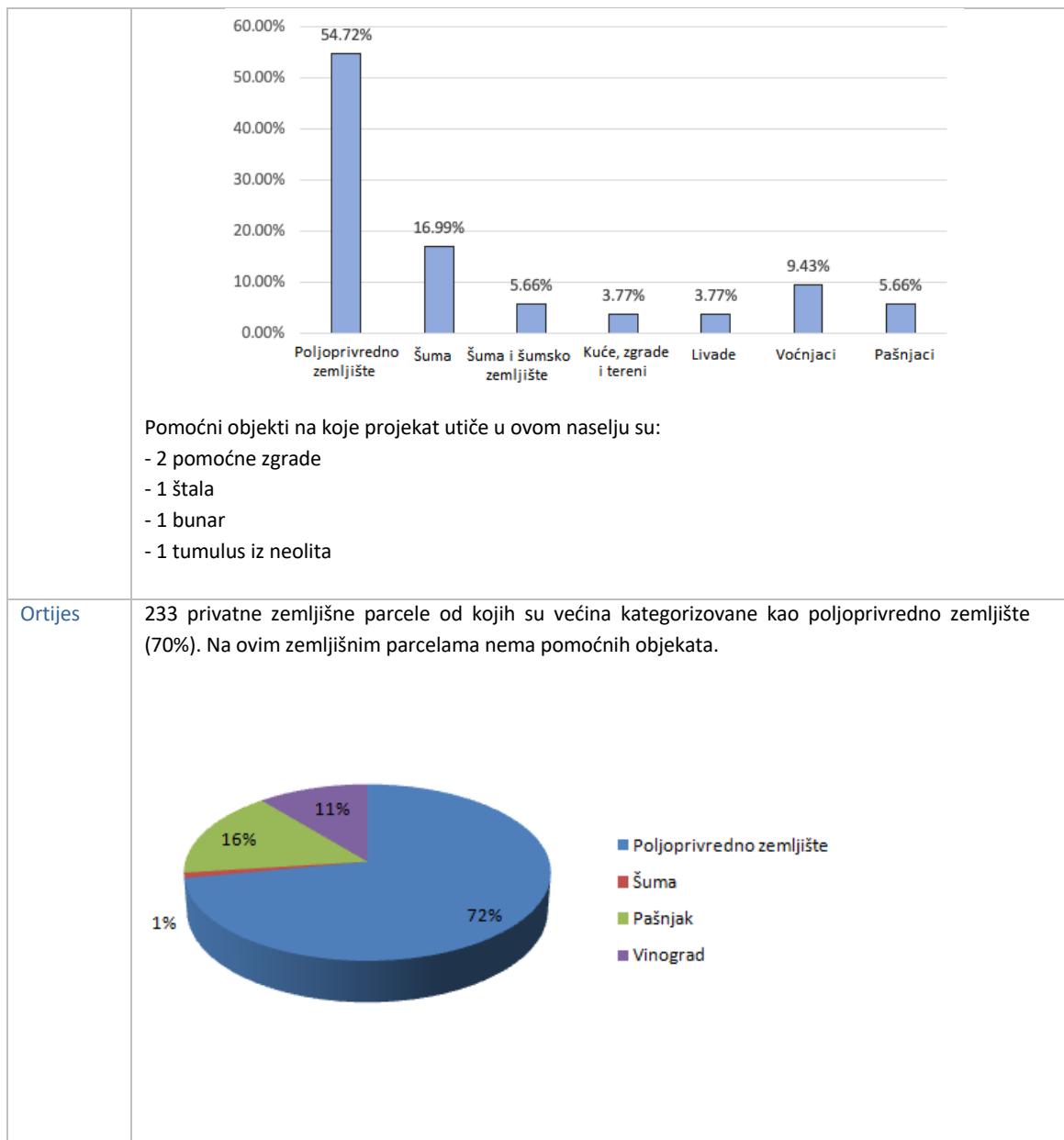
- 20 zemljišnih parcela pripradaju 2 preduzeća čije su glavne poslovne aktivnosti proizvodnja vina i drugih alkoholnih pića. Od ovih 20 zemljišnih parcela, 4 se koriste kao vinogradi. Ostale parcele su drveće, žbunje i trava. Ova 2 preduzeća se ne moraju premještati.
- 2 zemljišne parcele pripradaju preduzeću čija je glavna poslovna aktivnost proizvodnja i prodaja voća. Ovo preduzeće će se premjestiti.
- 1 zemljišna parcela pripada preduzeću koje se bavi iznajmljivanjem, prodajom i kupovinom nekretnina (restorana, gostonica, itd.). Ovo preduzeće će se premjestiti.

Dolje su dati detalji za svako naselje:

Gnojnice Donje	<p>69 privatnih parcela od kojih su većina klasifikovane kao pašnjaci (30.43%). Detalji su prikazani na grafikonu koji se nalazi dolje.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategorija</th> <th>Procenat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Poljoprivredno zemljište</td> <td>30.43%</td> </tr> <tr> <td>Šume</td> <td>1.45%</td> </tr> <tr> <td>Neplodno zemljište</td> <td>18.84%</td> </tr> <tr> <td>Krš</td> <td>1.45%</td> </tr> <tr> <td>Ilivade</td> <td>18.84%</td> </tr> <tr> <td>Voćnjaci</td> <td>1.45%</td> </tr> <tr> <td>Pašnjaci</td> <td>1.45%</td> </tr> <tr> <td>Pašnjaci, krš i kameni teren</td> <td>1.45%</td> </tr> <tr> <td>Jame</td> <td>1.45%</td> </tr> <tr> <td>Kameni teren</td> <td>2.90%</td> </tr> <tr> <td>Voćnjaci</td> <td>11.60%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategorija	Procenat	Poljoprivredno zemljište	30.43%	Šume	1.45%	Neplodno zemljište	18.84%	Krš	1.45%	Ilivade	18.84%	Voćnjaci	1.45%	Pašnjaci	1.45%	Pašnjaci, krš i kameni teren	1.45%	Jame	1.45%	Kameni teren	2.90%	Voćnjaci	11.60%
Kategorija	Procenat																								
Poljoprivredno zemljište	30.43%																								
Šume	1.45%																								
Neplodno zemljište	18.84%																								
Krš	1.45%																								
Ilivade	18.84%																								
Voćnjaci	1.45%																								
Pašnjaci	1.45%																								
Pašnjaci, krš i kameni teren	1.45%																								
Jame	1.45%																								
Kameni teren	2.90%																								
Voćnjaci	11.60%																								
Blagaj	3 privatne zemljišne parcele od kojih su sve kategorizovane kao ilivade.																								

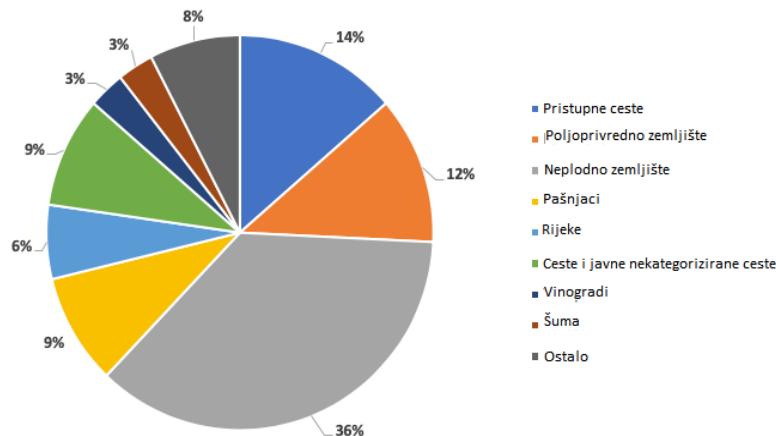
Hodbina	<p>16 privatnih zemljišnih parcela od kojih su većina poljoprivredno zemljište (44%). Detalji su prikazani na grafikonu koji se nalazi dolje.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategorija</th> <th>Procenat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Poljoprivredno zemljište</td> <td>44%</td> </tr> <tr> <td>Šume</td> <td>19%</td> </tr> <tr> <td>Šume i poljoprivredno zemljište</td> <td>6%</td> </tr> <tr> <td>Livada</td> <td>6%</td> </tr> <tr> <td>Voćnjaci</td> <td>6%</td> </tr> <tr> <td>Pašnjaci</td> <td>19%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategorija	Procenat	Poljoprivredno zemljište	44%	Šume	19%	Šume i poljoprivredno zemljište	6%	Livada	6%	Voćnjaci	6%	Pašnjaci	19%
Kategorija	Procenat														
Poljoprivredno zemljište	44%														
Šume	19%														
Šume i poljoprivredno zemljište	6%														
Livada	6%														
Voćnjaci	6%														
Pašnjaci	19%														
Kosor	<p>132 privatne zemljišne parcele od kojih su većina kategorizovane kao poljoprivredno zemljište (70%). Jedna od kuća na koje projekat utiče²⁴ se nalazi u ovom naselju. Detalji su prikazani na grafikonu koji se nalazi dolje.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategorija</th> <th>Procenat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Poljoprivredno zemljište</td> <td>70%</td> </tr> <tr> <td>Vinograd</td> <td>14%</td> </tr> <tr> <td>Voćnjaci</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Pristupne ceste</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Kuće</td> <td>1%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Pored toga postoje 23 pomoćna objekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 pomoćne zgrade (1 not registered) - 7 ograda - 2 kaupija - 3 bandere - 1 plastenik - 1 bazen - 6 bunara - 1 rezervoar za vodu 	Kategorija	Procenat	Poljoprivredno zemljište	70%	Vinograd	14%	Voćnjaci	10%	Pristupne ceste	5%	Kuće	1%		
Kategorija	Procenat														
Poljoprivredno zemljište	70%														
Vinograd	14%														
Voćnjaci	10%														
Pristupne ceste	5%														
Kuće	1%														
Malo Polje	<p>53 privatne zemljišne parcele od kojih su većina kategorizovane kao poljoprivredno zemljište (54.72%). U ovom naselju se nalaze 2 kuće na koje projekat utiče. Detalji su prikazani na grafikonu koji se nalazi dolje.</p>														

²⁴Druga kuća na koju projekat utiče iz ovog naselja se nalazi na zemljišnoj parceli koja je kategorisana kao vinograd.

7.3 Opis zemljišnih parcela koje su u vlasništvu države

U skladu sa katastarskim podacima²⁵ (zvanična klasifikacija zemlje), zemljišne parcele koje su u vlasništvu koje se nalaze u području projekta su podijeljene u sljedeće kategorije:

Napomena: "ostalo" označava sve ostale vrste zemljišta npr. građevinsko zemljište, karst, jame ...).

Nema stambenih ni poslovnih objekata na ovim parcelama.

Na 17 od njih postoje ceste (pristupne ceste, lokalne ceste i nekategorisane ceste) dok na 6 parcela postoje: parking aerodroma, ograda aerodroma, mala betonska zgrada, privremeni spremnici za radnike i lokani putevi.

Kompanija koja se bavi ekspolatacijom kamena ima koncesiju nad nad 10 zemljišnih parcela koje su vlasništvu države. Ovo preduzeće će morati da se premjesti.

7.4 Pitanja koja se tiču vlasništva zemlje

Ne postoje potpuno neformalni vlasnici ni korisnici privatnog zemljišta na koje projekat utiče na koji će se primijeniti postupak otkupa (tj. projekat nije uticao na ljudе na koje projekat utiče a koji to zvanično nisu i koji su bez ikakvog zakonskog prava koje se može prepoznati ili imaju zahtjev vezano za zemlju koju koriste). Postoji nekoliko slučajeva korisnika koji trenutno nemaju zvanična zakonska prava na zemlju ali zahtjev vezano za zemlju koji je prepoznat u okviru državnog zakona (tj. slučajevi u kojima postoji razlika između izvoda iz zemljišnih knjiga i stvarnog stanja koje se tiče vlasništva – npr. zemljišna knjiga nije ažurirana nakon smrti registrovanog vlasnika ili iz drugih razloga).

Ove slučajeve će identifikovati i riješiti grad Mostar u skladu sa zakonom o eksproprijaciji u kojem se navodi da se od da općina/gradova traži da riješe pitanja vezana za vlasnišvo prije preuzimanja sljedećih koraka. Grad Mostar je već pokrenuo proces identifikovanja činjeničnih vlasnika/korisnika održavanjem pojedinačnih sastanaka i pripremanjem zapisnika tih sastanaka koji uključuju izjave trenutnih korisnika o stvarnom vlasništvu. Nezvanični korisnici će dobiti status zvaničnih vlasnika (u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, jedina kategorija kojoj je obezbijeđena naknada su zvanični vlasnici nekretnina.)

²⁵Napomena: katastarski podaci se nužno ne poklapaju sa stvarnim stanjem pošto su ovi podaci najčešće zastarjeli.

7.5 Rezultati društveno-ekonomskog istraživanja vezano za domaćinstva koja treba d se presele

Ukupan broj domaćinstava koji treba fizički da se presele je 4:

- 2 kuće (obe u Malom Polju) se nalaze u zoni eksproprijacije u skladu sa studijom eksproprijacije – jedno od ovih domaćinstava je učestvovalo u istraživanju,
- na 2 kuće (obe in Kosoru) će projekat uticati pošto su ova domaćinstva tražila da se presele u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji – oba domaćinstva su učestvovala u istraživanju.

Sva domaćinstva se nalaze na sopstvenim zemljišnim parcelama. Nisu identifikovane nezvanično naseljene kuće.

Pregled rezultata istraživanja je dat dolje.

Članovi domaćinstva	Ukupan broj članova domaćinstva koji žive u 3 domaćinstva koja su učestvovala u istraživanju = 10 Odnos muškaraca i žena = 6:4 Odnos domaćinstava gdje je muškarac glava kuće i gdje je žena glava kuće = 3:0 Najmanje domaćinstvo = 1 član Najveće domaćinstvo = 7 članova Najstariji član domaćinstva = 84 godine (ženskog pola) Najmlađi = 5 godina (muškog pola)
Etničko porijeklo	Bošnjak = 1 osoba je dala ovaj odgovor Hrvat = 1 osoba je dala ovaj odgovor Neopredijeljeni = 1 osoba je dala ovaj odgovor <i>Pošto je pitanje nacionalnosti i/ili etničkog porijekla osjetljivo društveno-ekonomsko pitanje, onima koji odgovoraju je data prilika da na pitanje odgovore u otvorenom obliku.</i>
Prihod domaćinstva i izvor zarade	< 500 KM mjesечnih prihoda = 1 domaćinstvo od 500 do 1000 KM = 1 domaćinstvo > 1500 KM = 1 domaćinstvo Poljoprivredna proizvodnja kao glavni izvor prihoda = 2 domaćinstva Plata kao glavni izvor prihoda = 1 domaćinstvo 1 domaćinstvo je „nezadovoljno“ stepenom prihoda dok su 2 domaćinstva „zadovoljna“.
Ozakonjenje z.	2 domaćinstva su zvanični vlasnici zemlje dok 1 nije zvanični vlasnik zemlje
Stambeni i pomoći objekti	1 kuća sa poslovnim prostorom (u Kosoru) 1 koliba sa bazenom, betonskim blokom, septičkom jamom i bunarom (u Kosoru) 1 kuća sa garažom i štalom (u Malom Polju)
Poljoprivredna proizvodnja	2 domaćinstva (jedno iz Malog Polja i jedno iz Kosora) posjeduju voćnjake i koriste berbu u komercijalne svrhe. Međutim, samo jedno iz Kosora se oslanja isključivo na poljoprivredu kao izvor prihoda pošto ima 337 različitih drveća voća (drva trešnje, šljive, nara i badema) dok je drugo prijavilo da žitarice (pšenica) predstavljaju sekundarni izvor prihoda.
Stepen obrazovanja članova domaćinstva	Od ukupno 10 članova domaćinstva: - 3 imaju srednjoškolsko obrazovanje - 1 ima osnovno obrazovanje - Nisu dati podaci za preostalih 6.
Zaposlenost ispitanika	Zaposleni = 2 osobe su dale ovaj odgovor Nije prijavljen status vezan za zaposlenost= 1 osoba je dala ovaj odgovor
Ugroženost	0% su prijavili bilo koji vid ugroženosti.

<p>Uočeni gubici i poželjna naknada</p>	<p>Ispitanici su dobili pitanje da navedu svaki potencijalni vid gubitka koji projekat uzrokuje. Uočeni gubici i učestalost odgovora su sljedeći:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">Vrsta gubitka²⁶</th><th style="width: 50%;">Učestalost odgovora</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gubitak izvora zarade</td><td>3</td></tr> <tr> <td>Gubitak berbe</td><td>3</td></tr> <tr> <td>Gubitak nekretnine</td><td>3</td></tr> <tr> <td>Smetnje zbog građevinskih radova</td><td>1</td></tr> </tbody> </table> <p>Svi ispitanici su naveli da bi poželjni vid naknade bio u novcu.</p>	Vrsta gubitka ²⁶	Učestalost odgovora	Gubitak izvora zarade	3	Gubitak berbe	3	Gubitak nekretnine	3	Smetnje zbog građevinskih radova	1
Vrsta gubitka ²⁶	Učestalost odgovora										
Gubitak izvora zarade	3										
Gubitak berbe	3										
Gubitak nekretnine	3										
Smetnje zbog građevinskih radova	1										

7.6 Rezultati društveno-ekonomskog istraživanja vezanog za vlasnike/korisnike zemlje (bez kuća) koja će biti podvrgnuta procesu otkupa

Ukupan broj vlasnika zemlje na koje projekat utiče a koji ne žive na zemljišnim parcelama na koje projekat utiče je 192 od kojih su 88 ispitanici.

Ovih 88 vlasnika zemlje posjeduju ukupno 136 zemljišnih parcela od kojih:

- 46% u Ortiješu,
- 23% u Kosoru,
- 12% u Malom Polju,
- 11% u Donjim Gnojnicama,
- 5% u Hodbini i
- 2% u Blagaju.

Pregled rezultata istraživanja je predstavljen dolje.

<p>Demografija</p>	<p>Ukupan broj osoba (članova domaćinstava) koji žive u 88 domaćinstava koja su učestvovala u istraživanju = 291 Odnos parcela koje posjeduju muškarci i ženes (%)= 70:30 Uzrast ispitanika = od 35 do 75</p>														
<p>Etničko porijeklo</p>	<p><i>Pošto je pitanje nacionalnosti i/ili etničkog porijekla osjetljivo društveno-ekonomsko pitanje, onima koji odgovoraju je data prilika da na pitanje odgovore u otvorenom obliku.</i></p> <p>Na grafikonu su predstavljeni rezultati:</p> <table border="1" style="margin-top: 10px; width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Etničko porijeklo</th> <th>Postotak (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Bošnjaci</td> <td>20.45%</td> </tr> <tr> <td>Hrvati</td> <td>17.05%</td> </tr> <tr> <td>Srbi</td> <td>56.82%</td> </tr> <tr> <td>Ostali</td> <td>2.27%</td> </tr> <tr> <td>Bez odgovora</td> <td>2.27%</td> </tr> <tr> <td>Neutralni</td> <td>1.14%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Tabela koja se nalazi dolje pokazuje informacije koje su dali ispitanici u svakom naselju vezano za njihovu etničko porijeklo.</p>	Etničko porijeklo	Postotak (%)	Bošnjaci	20.45%	Hrvati	17.05%	Srbi	56.82%	Ostali	2.27%	Bez odgovora	2.27%	Neutralni	1.14%
Etničko porijeklo	Postotak (%)														
Bošnjaci	20.45%														
Hrvati	17.05%														
Srbi	56.82%														
Ostali	2.27%														
Bez odgovora	2.27%														
Neutralni	1.14%														

²⁶Odgovori vezano za vrste gubitaka su kombinacija odgovora koji su dali ženski i muški članovi domaćinstva. Žene su navele „gubitak izvora zarade“, „gubitak berbe“ i „gubitak nekretnine“ kao uočene gubitke.

	Naselje	Srbi	Bošnjaci	Hrvati	Neopredijeljeni	Ostali	Nisu dali odgovor
Ortiješ	34	3	1			2	1
Malo Polje	4			1			
Blagaj	2						1
Hodbina	4						
Gnojnice Donje	3	1	4		1		
Kosor	3	14	9				
Ozakonjenje z	<p>Zvanični vlasnici nekretnine = 61% (<i>pola od njih su izjavili da imaju zajedničko vlasništvo sa ostalim članovima porodice</i>)</p> <p>Zvanični vlasnici nekretnine ali još nisu registrovani u zemljišnim knjigama = 26%</p> <p>Nisu dali podatke = 13%</p>						
Upotreba zemlje i poljoprivredne aktivnosti	<p>Upotreba zemlje za uzgoj prinosa = 17% (<i>pšenica, paradajz, luk, kukuruz, krompit, grašak i smilje</i>)</p> <p>Zemlja koja se ne koristi za uzgoj prinosa = 2%</p> <p>Nisu dali odgovor = 81%</p> <p>9 ispitanika su odgovorili da su prinosi njihov primarni izvor novca. Iako je jedno domaćinstvo izjavilo da se zemljišna parcela koristi za sijanje i da predstavlja sekundatni izvor primanja domaćinstva, ispitanici nisu dali podatke o prinosima.</p> <p>39% ispitanika koji su učestvovali u istraživanju koriste svoju zemlju kao voćnjake – zasađene sadnice su uglavnom drveća trešnje, oraha, nara, kruške, šljive, lubenice, jagode, šipaak, vinogradi i drveća badema. 10% ispitanika koji su učestvovali u istraživanju ne koriste svoju zemlju kao voćnjake i 51% nisu dali odgovor.</p> <p>11 domaćinstava su izjavili da prodaja voća predstavlja njihov primarni izvor prihoda dok su 2 izjavila da ta prodaja njihov sekundarni izvor prihoda.</p> <p>Postoji jedno domaćinstvo koje posjeduje svinje i kokoške i prodaje proizvode od mesa.</p>						
Prihod domaćinstva i izvori zarade	<p>Od 88 ispitanika, 86 je izjavilo o stepenu primanja njihovog domaćinstva:</p> <p>> 1500 KM = 19 ispitanika</p> <p>od 1000 do 1500 KM = 8 ispitanika</p> <p>BAM 500 to 1000 = 22 ispitanika</p> <p>< 500 KM mjesecnog prihoda = 36 ispitanika</p> <p>< 200 KM mjesecnog prihoda prihoda = 1 ispitanik</p> <p>Od 88 ispitanika, 66 je izjavilo o njihovom primarnom izvoru prihoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Penzija = 29 ispitanika - Plate = 24 ispitanika - Poljoprivreda = 9 ispitanika - Posjeduju privatno preduzeće = 4 ispitanika <p>Od 88 ispitanika, 69 je izjavilo o njihovom zadovoljstvu njihovim društveno-ekonomskim stanjem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nisu zadovoljni = 27 ispitanika - Prilično zadovoljni = 42 ispitanika 						
Stepen obrazovanja članova domaćinstva	<p>Od ukupno 88 ispitanika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ima doktorat = 1% ispitanik - ima visoko obrazovanje = 18% ispitanika - srednjoškolsko obrazovanje = 62% ispitanika - osnovno obrazovanje = 5% ispitanika - nisu izjavili o svom obrazovanju = 14% ispitanika 						
Zaposlenost	<ul style="list-style-type: none"> - Nezaposleni = 57% 						

ispitanika	<ul style="list-style-type: none"> - Zaposleni = 35% - Nije prijavljen status vezan za zaposlenost = 8% 																
Ugroženost	<p>Od 88 ispitanika, 12 glava domaćinstava (3 ženske i 9 muških) su izjavili o svojoj ugroženosti (1 osoba sa invadilitetom, 1 nezaposlena osoba a ostali su starije osobe).</p> <p>6 ispitanika je takođe izjavilo da jedan ili više članova njihovih porodica pripada kategoriji ugroženih grupa. Jedan od njih je prijavio da ima hroničnu bolest i a drugi je starija osoba a za ostalih 4 nisu dali dodatne informacije.</p>																
Zadovoljstvo stepenom dobijenih informacija	<p>Od 88 ispitanika samo su 2 izjavila o zadovoljstvu stepenom dobijenih informacija i to sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 je izjavio daje bio „vrlo nezadovljan“ stepenom dobijenih informacija pošto ga nije direktno informisao grad Mostar ili JPAC, - 1 je izjavio da niko nije pitao da li se on i njegovi članovi porodice slažu sa eksproprijacijom. 																
Uočeni gubici i poželjna naknada	<p>Od 88 ispitanika 39 je odgovorilo o uočenim gubicima. Ispitanicama je data opcija da navedu više od jedne uočene vrste gubitaka. Glavni uticaji koje su ispitanici uočili su predstavljeni u tabeli koja se nalazi dolje:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Vrsta gubitka</th> <th style="text-align: center;">Učestalost odgovora</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gubitak berbe</td> <td style="text-align: center;">29</td> </tr> <tr> <td>Gubitak prihoda</td> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <td>Smetnje zbog građevinskih radova</td> <td style="text-align: center;">23</td> </tr> <tr> <td>Nemogućnost građenja</td> <td style="text-align: center;">23</td> </tr> <tr> <td>Prestanak ekspolatacije kamena</td> <td style="text-align: center;">1</td> </tr> <tr> <td>Preostali dio zemljišne parcele je nepopoljnog oblika</td> <td style="text-align: center;">1</td> </tr> <tr> <td>Premještanje poljoprivrednih aktivnosti</td> <td style="text-align: center;">1</td> </tr> </tbody> </table> <p>Poželjne naknade ispitanika su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naknada u vidu novca = 94% - Zamjenska zemlja = 5% - Nije dat odgovor vezano za poženje naknade = 1% <p>Budući planovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 14% ne planira da kupi drugu zemljišnu parcelu - 11% planira da kupi drugu zemljišnu parcelu - 5% ne zna da li će kupiti drugu zemljišnu parcelu - 3% će možda kupiti drugu zemljišnu parcelu - 67% nije odgovorilo. 	Vrsta gubitka	Učestalost odgovora	Gubitak berbe	29	Gubitak prihoda	3	Smetnje zbog građevinskih radova	23	Nemogućnost građenja	23	Prestanak ekspolatacije kamena	1	Preostali dio zemljišne parcele je nepopoljnog oblika	1	Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	1
Vrsta gubitka	Učestalost odgovora																
Gubitak berbe	29																
Gubitak prihoda	3																
Smetnje zbog građevinskih radova	23																
Nemogućnost građenja	23																
Prestanak ekspolatacije kamena	1																
Preostali dio zemljišne parcele je nepopoljnog oblika	1																
Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	1																

7.7 Rezltati društveno-ekonomskog istraživanja vezano za preduzeća koja će se premjestiti

Otkup zemlje će uticati na ukupno 5 privantih preduzeća od kojih se 3 morati biti preseljena.

Ključni uticaji na ovih 5 preduzeća su pokazani u dolje navedenoj tabeli.

Tabela 7: Uticaju na preduzeća

Vrsta preduzeća	Naselje	Na njih je uticala otkup zemljišta	Biće premešteno	Broj zemljišnih parcela na koje je otkup uticao	Izvršeno istraživanje
Proizvodnja vina i drugih alkoholnih pića	Gnojnice Donje	✓	Ne	4 (sve prekrivene grmljem i travom)	Odbilo da učestvuje u istraživanju
Proizvodnja vina i drugih alkoholnih pića	Kosor	✓	Ne	16 (4 su vinogradi a ostale su prekrivene)	Odbilo da učestvuje u istraživanju

Vrsta preduzeća	Naselje	Na njih je uticala otkup zemljišta	Biće premješteno	Broj zemljišnih parcela na koje je otkup uticao	Izvršeno istraživanje
Veleprodaja	Ortiješ	✓	Da	1 (grmljem i travom)	Da
Proizvodnja i prodaja voća	Ortiješ	✓	Da	2	Da
Eksploracija kamena	Gnojnice Donje	✓	Da	10 (parcele koje su državnom vlasništvu koje se koriste na osnovu ugovora o koncesiji)	Da

Pregled preduzeća koje treba premjestiti (svi su učestvovali u istraživanju) je dat u [Tabela 8.](#)

Tabela 8: Ključni rezultati društveno-ekonomskog istraživanja za 3 preduzeća koja treba premjestiti

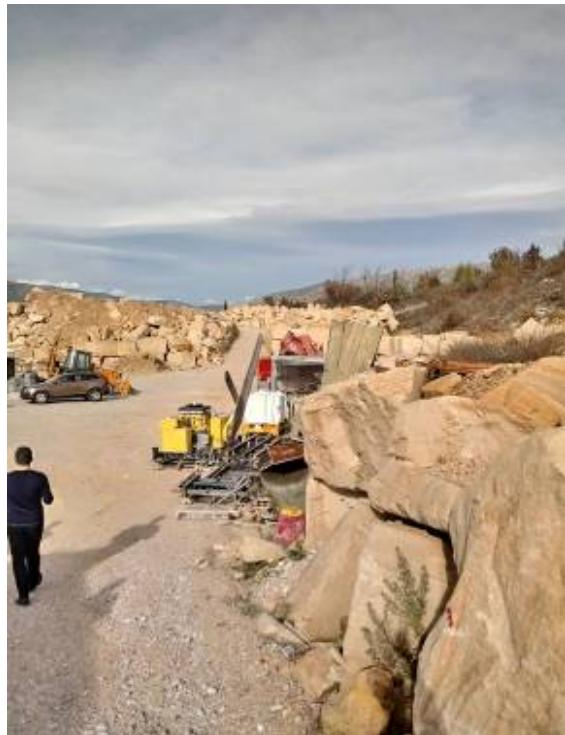
Stavke	Preduzeće 1 ²⁷	Preduzeće 2	Preduzeće 3 ²⁸
Poslovna aktivnost	Veleprodaja	Proizvodnja i prodaja voća	Eksploracija kamena
Pol vlasnika	Muški	Ženski	Muški
Broj zaposlenih	6	1	14
Godina osnivanja	2004.	2006.	2008. ²⁹
Mjesto	Ortiješ	Ortiješ	Gnojnice Donje
Ozakonjenje preduzeća	Registrirano	Registrirano	Registrirano
Ozakonjenje objekta	Zvanično, sa dozvolom	Zvanično, sa dozvolom	Zvanično, sa dozvolom
Stepen informacija o planiranom otkupu zemljišta	Nema odgovora	Nema odgovora	Veoma zadovoljni. Informisali ih grad i JPAC u proljeće 2019. godine
Uočeni gubici	Smetnja preduzeću zbog radova	Gubitak zemljišne parcele	Gubitak preduzeća (klijenti)
Poželjna naknada	Obezbjedivanje zamjenske zemlje	Naknada u vidu novca	Naknada u vidu novca ili drugog kamenoloma

²⁷2016. godine je preduzeće prodalo zemljišnu parcele drugoj kompaniji. JPAC je bio obaviješten o ovoj prodaji u junu 2019. godine i uspostavio je kontakt sa novim vlasnikom te zemljišne parcele.

²⁸Kompanija je ispitana dva puta (u maju 2019. godine je ispitivanje izvršio JPAC i u novembru 2019. godine je izvršio konsultant).

²⁹U skladu s podacima koji su obezbijeđeni tokom istraživanja u novembru 2019. godine, kompanija je registrirana 2008. godine. Međutim, eksploracija kamena je počela 2016. godine.

Fotografije nekih od zemljišnih placeva koji posjeduju preduzeća su prikazane dolje.

Slika 14: Primjer zemljišnih placeva gdje se nalaze preduzeća na koje je projekat uticao

8 KLJUČNI PRINCIPI OTKUPA ZEMLJIŠTA

JPAC se obavezao da će slijediti sljedeće principe otkupa zemljišta i nadoknade i pridržavanje ih se tokom primjene projekta:

1. **sva prisilna otkupa zemljišta koja se odnosi na nekretnine ili ograničenje pristupa imovini** će se sprovoditi u skladu sa važećim zakonodavstvom u FBIH (kontekstno, *Zakonom o eksproprijaciji*), Okvirom za otkup zemljišta i preseljavanje vezano za projekat iz 2017. godine, EBRD-ova Politika zaštite životne sredine i socijalna politika iz 2014. godine i njen zahtjev vezan za djelovanje 5 (*Otkup zemljišta, prisilno preseljavanje i ekonomsko raseljavanje*) i dobrom međunarodnom praksom. U slučaju bilo kakvih neusaglašenosti između državnog zakonodavnstva i EBRD-ovih zahtjeva, usvojiće se standardi koji su na višem nivou.
2. **prisilno preseljavanje će se izbjegavati gdje je to izvodivo ili će se smanjiti na najmanju moguću mjeru**, po potrebi će se istraživati dodatna održiva alternativna projektna rješenja **tokom razrade glavnog projekta za ovu dionicu**.
3. **sve osobe na koje projekat utiče će biti informisane, održaće se konstruktivne konsultacije i podsticaće ih se da učestvuju** kroz postupak otkupa zemljišta u skladu sa zahtjevima koji su vezani za otkrivanje informacija i konsultacije koji su utvrđeni u 10. poglaviju ovog LALRP-a.
4. JPAC će uraditi sve što je u njihovoj moći da postignu **sporazumna rješenja** sa ljudima na koje je projekat uticao kako bi se izbjegla eksproprijacija. To će biti dokumentovano.
5. **Procjenu nekretnina će sprovesti zvanični sudski vještaci**. Procijeniće se i imovina koje je zakonito i bespravno sagrađena.
6. **Datum na koji se pravi presjek** vezano za utvrđivanje podobnosti je datum kad je grad Mostar obavijestio ljudе na koje projekat utiče da je JPAC predao prijedlog za eksproprijaciju. Kad su u pitanju objekti koji su bez dozvola ili nisu registrovani u zemljišnim knjigama, datum na koji se pravi presjek će biti datum kad se bude vršilo društveno-ekonomsko istraživanje. Datum na koji se pravi presjek će takođe biti objavljen na konsultacijama.

Bilo koje osobe koje se nastane u područje koje obuhvata projekat nakon datuma na koji se vrši presjek neće biti podesne ni za kakvu naknadu ali će biti obaviješteni dovoljno rano i od njih će se zahtijevati da napuste prostore i demontiraju objekte na koje projekat utiče (ako takvih objekata ima) prije provođenja projekta. Njihovi materijali od demontiranih objekata neće biti konfiskovani i neće platiti nikakvu kaznu ni pretrpiti nikakvu sankciju.

7. Svi koji su vlasnici ili korisnici nekretnina na koje utiče projekat u vrijeme datuma na koji se pravi presjek će **dobiti kompenzaciju u punoj zamjenskoj vrijednosti u gotovini** koja se računa po tržišnoj vrijednosti nekretnine plus sudske troškovi sticanja druge nekretnine kao što su porezi i naknade koje su vezane za kupovinu druge nekretnine, registracija u zemljišne knjige, itd. **Naknada će uvijek biti isplaćena prije upisa u zemljišne knjige ili preuzimanja posjeda nad nekretninom** koje vrši korisnik eksproprijacije. O pitanjima vezanim za **plaćanje naknade u gotovini će se razgovarati i dogоворити sa vlasnicima i svim članovima domaćinstva na koje to utiče**. Nakada u gotovini će se platiti u cijelosti ili u ratama u dogovoru sa vlasnicima i članovima domaćinstva na koje to utiče i u skladu s onim kako je definisano u ugovorima, na bankovne račune koje navedu

vlasnici uz pristanak svih članova domaćinstva na koje to utiče. U slučajevima gdje postoji više od jednog vlasnika nekrente (npr. suvlasništvo kod bračnih parova), iznos naknade će se podijeliti i biti plaćen na bankovne račune koje oni navedu.

U slučaju da su **vlasnici odsutni** (npr. ljudi koji imaju zakonska prava na zemlju ali žive negdje drugo), oni će i pored toga imati pravo na naknadu i JPAC/grad Mostar će učiniti sve što je u njihovoj moći da ih nađe i informiše ih o postupku i to dokumentovati. Ovo može uključivati nastojanje da se do njih dođe preko njihovih susjeda, objavom oglasa u novinama kojim se informiše o tom postupku, itd. Ako ih se ne može naći i u skladu sa lokalnim zahtjevima, iznos naknade se mora prebaciti na escrow račun i biće spremjan i dostupan ako se odustani vlasnik pojavi.

U slučaju da postoje bilo kakvi pravni problemi koji su vezani za vlasništvo nekretnine, naknada se mora prebaciti na escrow račun i biće dostupna kad se riješi pravna pitanja vezana za vlasništvo.

8. Aktivnosti koje su vezane za građenje će se organizovati na takav način da se izbjegne ili maksimalno smanji ekonomsko raseljavanje tj. tako što će se pobrinuti da se održati pristup lokalnim upotrebljama zemlje. Bilo kakvi kratkoročni uticaji vezani za **privremeno zauzimanje zemlje** u svrhe građenja će biti nadoknađeni u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji kao i u skladu sa EBRD-ovim zahtjevima vezanim za bilo koje bespravne vlasnike/korisnike na koje je uticala to privremeno zauzimanje zemlje kao što je navedeno u tablici prava u ovom dokumentu.
9. **Izvori zarade i životni standardi osoba na koje je projekat uticao će unaprijeđeni ili bar vraćeni** na prošle uslove ili na nivoje na kojima su bili prije početka primjene projekta, koji god su na višem nivou, u što kraćem vremenskom periodu. **Pomoć vezano za obnovu izvora zarade** će se po potrebi identifikovati i pružići je JPAC na pojedinačnoj osnovi i na osnovu sprovedenog društveno-ekonomskog istraživanja (npr. pomoći pri identifikovanju i pristupu drugim aktivnostima koje donose prihode/izvore zarade, pomoći pri uključivanju u obuke, razvoju vještina, prilike za posao, pomoći poljoprivrednom razvoju, itd. kroz identifikovanje poboljšanja koja bi mogla pomoći ljudima na koje je projekat uticao da povećaju svoje prinose i prihod na zemlji). **U ovu svrhu, JPAC će sarađivati sa REDAH-om (Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu)** koja pruža pomoći likalnim i regionalnim partnerima u planiranju, primjeni i pripremanju projekata u vezi sa preduzetništvom, ruralnim razvojom i poljoprivredom. Ova Agencija sarađuje sa Agronomskim i prehrambeno-tehnološkim fakultetom u Mostaru i Poljoprivredno-prehrambenim fakultetom u Sarajevu u raznim projektima. Iskusna je u organizovanju seminara i radionica za lokalne zajednice i preduzeća koji su vezani za poljoprivredne aktivnosti.
10. Pristup informacijama i pomoći **ugroženim osobama/domaćinstvima** će omogućiti JPAC u skladu s njihovim konkretnim potrebama na osnovu analize za svaki pojedinačni slučaj koji će se izvršiti uz podršku grada Mostara (Odjel za društvene djelatnosti).
11. Biće uspostavljen efikasan **sistem ulaganja žalbi** za blagovremeno primanje i bavljenje konkretnim problemima vezanim za naknade i preseljenja koje pokrenu raseljene osobe na način na koji je detaljnije opisan u 12. poglaviju ovog LALRP-a.
12. JPAC će **nadgledati primjenu postupaka otkupa zemljišta i obnove izvora zarade** kroz zvanične institucionalne dogovore koje su detaljnije opisani u poglavju 11.4 ovog LALRP-a. Sve transakcije u smjeru sticanja prava na zemlju kao i mjere naknade, aktivnosti vezane za preseljenje i pomoći pri preseljavanju će biti dokumentovane.

9 PRAVA I NAKNADA

9.1 Naknada za različite kategorije imovine

Naknada za objekte i naknada za građevinsko zemljište

Poželjna opcija za objekte i građevinsko zemljište koji su određeni za eksproprijaciju bi trebala biti zamjena objekta/zemlje u skladu sa *Zakonom o eksproprijaciji*³⁰. U slučaju zamjene imovine, primjeniče se sljedeći kriterijumi u najvećoj mogućoj mjeri:

- parcele sa objektima bi trebale biti u prosjeku iste veličine i uključivati iste mogućnosti korištenja,
- objekti bi trebali biti iste veličine i standarda što uključuje i pristup komunalnim uslugama i
- objekti bi trebali biti na prihvatljivoj udaljenosti i imati isti potencijal sa apskepta izvora zarade (npr. mogućnost zaposlenja i bavljenja poljoprivredom).

Ako ljudima na koje je projekat uticao budu ponuđeni zamjenski objekti manje veličine ili manje povoljnih odlika, vlasnicima se mora platiti razlika u vrijednosti.

Ako vlasnik na kojeg projekat utiče odluči da uzme naknadu u vidu novca umjesto zamjenske nekretnine ili ako nije moguće naći odgovarajuću zamjensku nekretninu u datom području, objekti će se kompenzovati u punoj zamjenskoj vrijednosti u gotovini. Ovo će biti tržišna vrijednost materijala koji su neophodni da se izgradi zamjenski objekat u području i istog kvaliteta ili boljeg od onog kakav je bio kod objekta na koji je projekat uticao ili ili da se popravi objekat na koji je projekat djelimično uticao plus troškovi prevoza građevinskih materijala do gradilišta, plus troškovi bilo kakvog rada i naknade za izvođača radova plus troškovi bilo kakve registracije i porez na prenos nepokretnosti. U određivanju zamjenske cijene ne uzimaju se u obzir amortizacija imovine i vrijednost havarisanih materijala niti se vrijednost koristi koje proizilaze iz projekta oduzimaju od procjene imovine na koju projekat utiče. Takođe uključuje troškove nivелације i druge vrste priprema za novo građenje ili upotrebu. Troškovi će se računati kada nekretnina bude zamijenjena a u suprotnom će se pri obračunu uzeti u obzir inflacija.

Naknada će takođe biti obezbijeđena za bilo kakve štete koje su uzrokovale građevinske djelatnosti.

Naknada za poljoprivreno zemljište

Kao što je regulisano *Zakonom o eksproprijaciji*, naknada za zemlju će kad god je moguće biti određena u obliku druge odgovarajuće imovine koja omogućava prethodnom vlasniku probližno iste uslove korištenja. Isti uslovi korištenja su zadovoljeni ako su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- da je to prihvatljivo za vlasnika/farmera na kojeg projekat utiče,
- da je približno iste veličine,
- da ima isti ili bolji poljoprivredni potencijal tj. plodnost, nagib, oblik parcele, izlaganje suncu, i
- da se nalazi na prihvatljivoj udaljenosti.

U slučaju da se vlasniku na kojeg je projekat uticao ne može ponuditi jednaka imovina zato što se ne može naći ista poljoprivredna zemlja na prihvatljivoj udaljenosti ili zemlja koja je dostupna nije prihvatljiva za vlasnika, organ koji je nadležan za eksproprijaciju će obezbijediti pisani dokaz o neuspjelim pokušajima da se nađe slična zemlja i platiti naknadu za tu zemlju u punoj zamjenskoj vrijednosti.

Kad je u pitanju poljoprivredna zemlja, zamjenska vrijednost zemlje jednakog potencijala za proizvodnju ili upotrebu koja je blizu zemlje na koju je projekat uticao tokom vremenskog perioda prije projekta ili u fazi prije raseljavanja, pri čemu se treba uzeti u obzir veću vrijednost, sa troškovima pripreme zemlje koja je

³⁰ Član 12 Zakona o eksproprijaciji: „Za eksproprijsanu nekretninu vlasniku pripada naknada u drugoj nekretnini, a ako korisnik eksproprijacije ne može osigurati takvu nekretninu naknada se određuje u novcu u visini tržišne vrijednosti nekretnine koja se ekspropriše.“

potrebna da se dovede do istog nivoa kao i zemlja na koju je projekat uticao, što uključuje troškove registracije u zemljišne knjige i troškove prenosa.

Zakon o eksproprijaciji izričito ne definiše situaciju gdje je moguće ponuditi parcelu manje veličine ili parcelu s manjim potencijalom za poljoprivrednu proizvodnju umjesto stare i da da li bilo prihvativo platiti razliku u gotovini koja uključuje naknadu u naturi kako bi se riješila razlika u veličini ili potencijalu za poljoprivrednu proizvodnju. U situacijama gdje nije moguće identifikovati i ponuditi parcelu iste veličine i istog potencijala za poljoprivrednu proizvodnju dok je moguće ponuditi manje parcele s manje potencijala za poljoprivrednu proizvodnju, vlasniku će se ponuditi mogućnost da primi dio naknade u naturi (zamjenska imovina – parcela) a dio u gotovini. U tom slučaju je neophodno procijeniti vrijednost obe parcele, i one na koju je projekat uticao i zamjenske parcele, kako bi se izračunala razlika.

Naknada za neodrživu zemlju

Neodrživa zemlja se odnosi na poljoprivrednu zemlju koja ostaje poslije djelimične eksproprijacije zemljišta a koja je premale veličine da bi uzgoj bio ekonomski isplativ. U slučaju gdje vlasnik zemlje procijeni da je ostatak parcele nepodesan za dalju poljoprivrednu upotrebu ili u slučaju gdje bi zemljišna parcela izgubila svoju pristupnu cestu, vlasnik se može prijaviti za eksproprijaciju cijele parcele. Takve situacije JPAC trebaju procijeniti za svaku pojedinačnu parcelu a na osnovu sljedećih kriterijuma:

- veličina, dimenzije i oblik neodrživog dijela parcele;
- potencijal za poljoprivrednu proizvodnju presatalog dijela parcele u odnosu na eksproprijsani dio;
- ograničenja pristupa;
- veličan i priroda mehaničke opreme koja se obično koristi za kultivaciju na ovoj parceli i da li ta oprema realno može korisiti s obzirom na veličinu, oblik i dimenzije neodrživog dijela parcele;
- potencijalna ograničenja vezana za navodnjavanje ili odvodnjavanje tokom perioda građenja.

Naknada za nepdrživu zemlju, kad se za istu potvrdi da je takva, će biti zasnovana na istim pravima kao i glavni dio zemlje na koju je projekat uticao.

Naknada za usjeve i drveće

Za svoje drveće koje daje višegodišnje i jednogodišnje plodove (koje se ne može uzgajati prije upisa u zemljišne knjige) će se dobiti naknada u punoj tržišnoj vrijednosti. Bilo kakve potencijalne štete koja proizilaze iz građevinskih radova na drveću i plodovima će se takođe nadoknaditi u punoj zamjenskoj vrijednosti.

Koliko je moguće, eksproprijacija i upis u zemljišne knjige će se uopšte sprovesti u fazama na takav način da bilo kakvi jednogodišnji plodovi, bez obzira na stepen njihovog rasta, mogu da se uberi prije nego što se zemlja uzme od njenog vlasnika ili korisnika. Neće se dobiti naknada za jednogodišnje plodove koje zastupnik korisnika ubere prije zauzimanja zemlje. Oni jednogodišnji plodovi koji se ne mogu ubrati prije upisa u zemljišne knjige ili koji su oštećeni u toku građevinskih radova će biti nadoknađeni po punoj tržišnoj cijeni. Koritiće se novi izvještaji o cijenama poljoprivrednih proizvoda na kantonalmu ili općinskom nivou. Gdje ti izvještaji nisu dostupni, stručnjaci za poljoprivredu će koristiti najnovije zvanične podatke koje je objavila Agencija za statistiku BiH.

Računanje pune zamjenske vrijednosti zahtijeva da se razmatra ne samo proizvod ploda tokom jedne godine već takođe i troškovi ponovnog uspostavljanja pantaže (sadnice, priprema tla, gnojiva, ostalo) kao i prihod izgubljen tokom perioda koji je bio potreban da se plod ponovo uzgoji. Pored toga, procjenitelji će ocijeniti da li trenutna proizvodnja predstavlja pravi stepen proizvodnje zemlje ili je to posljedica manjka prinosa za zamlju. U slučaju da se ljudima na koje je projekat uticao bude dugovala naknada čiji je iznos veći od jedne godine, plodovi nakon prve godine će biti nadoknađeni po bruto tržišnoj vrijednosti.

Računica za drveća i šume treba da se uradi u skladu sa principom pune zamjenske vrijednosti dok će se stepen naknade C za drvo odrediti primjenom sljedeće formule:

$$C = V \times D + C_p + C_l$$

V – prosječna tržišna vrijednost koju jedno drvo proizvede tokom jedne godine

D – prosječan vremenski period potreban da se novo drvo uzgoji do stepena proizvodnje odraslog drveta izražen u godinama

C_p – troškovi sađenja (sadnice, priprema tla, početno dodavanje gnojiva)

C_l – troškovi rada koji je neophodan da se održi plod tokom vremenskog perioda koji je potreban da se uzgoji novo drvo do prethodnog stepena proizvodnje

Jedinična cijena C će se potom primjenjivati na cijelu parcelu pod pretpostavkom prosječne gustine ili na osnovu preciznog brojenja svog drveća.

Stepeni naknade će se ostvarivati za sljedeće četiri faze razvoja drveta

- sadnica,
- mlado, ne daje plod,
- mlado koje daje plod i
- zrelo.

Za razliku od višegodišnjih plantaža drveća gdje plodovi mogu da se beru tokom dugog vremenskog perioda, većina komercijalnih vrsta drveća daju prihod samo jednom. Zamjenska vrijednost prema tome treba biti tržišna vrijednost prosječnog debla. Kao komercijalne šume na koje projekat utiče ne mogu biti posjećene prije nego što korisnik eksproprijacije dobije pristup parcelli, princip naknade će biti isti kao i onaj koji se primjenjuje na godišnje plodove uzimajući u obzir vrijednost izgubljenih debala.

Naknada gubitaka koji su vezani za preduzeća

Preduzeća koja trebaju biti premještena će dobiti naknadu za:

- naknadu u punoj cijeni troškova za komercijalne svrhe i zemlju (u skladu sa istim principima in line kao što je gore definisano za stambenu imovinu),
- troškove premještanja (npr. troškove prenosa i ponovnog uspostavljanja postrojenja, mašina ili ostale opreme),
- gubitak neto prihoda koji nastao kao posljedica projektnih aktivnosti do pune obnove poslovnih aktivnosti.

Preduzeća koja gube samo dio svog zemljišta će dobiti:

- naknadu u vidu novca u punoj zamjenskoj cijeni za zemlju,
- gubitak neto prihoda koji je nastao kao posljedica projektnih aktivnosti do pune obnove poslovnih aktivnosti,
- bilo kakve štete koje su uzrokovane aktivnostima vezanim za građenje.

9.2 Tablica prava

Prava na naknadu za različite kategorije podobnih osoba i imovine su prikazana dolje. Prava su zasnovana na principima *Ovkira za otkup zemljišta i preseljavanje iz 2017. godine* i definisana u skladu sa rezultatima popisa i društveno-ekonomskog istraživanja koje pokazuje da:

- 506 privatnih parcela će biti pogodjene potpunom eksproprijacijom. Svi vlasnici su ili zvanični vlasnici zemlje ili su u procesu ozvaničavanja (npr. nasljednici koji još nisu registrovani kao zvanični vlasnici u zemljišnim knjigama).
- značajan postotak zemlje u privatnom vlasništvu na koju projekat utiče jesu farme i voćnjaci.
- će četiri porodice biti fizički preseljene. Sve četiri kuće su zakonski registrovane.

- *će dva zakonski registrovana preduzeća izgubiti zemlju u privatnom vlasništvu i poslovne objekte i stoga moraju biti premještena. Jedno preduzeće ima koncesiju nad zemlju u državnom vlasništvu na koju projekat utiče i trebaće ga premjestiti. Pored toga, dva zakonski registrovana preduzeća će izgubiti dio svoje zemlje ali neće biti preseljena.*
- *28 pomoćnih objekata će biti predmet eksproprijacije (od kojih 1 objekat nije registrovan u zemljišnim knjigama).*
- *ni jedna osoba na koju projekat utiče ne koristi parcele u državnom vlasništvu bespravno*
- *se tokom izvođenja građevinskih radova može očekivati privremeno zauzimanje zemlje.*

Tabela 9: Tablica prava

VRSTA PRAVA KOJE PROISTIČE IZ UTICAJA PROJEKTA ILI NEKRETNINA ILI GUBITAK	PRAVO
DOMAĆINSTVA	
Gubitak zemljišne parcele	<p>Zamjenska nekretnina sa sličnim ili istim karakteristikama ili naknada u vidu novca za zemljišnu parcelu u zamjenskoj vrijednosti za zemljišnu parcelu +</p> <p>pravo da se zahtijeva potpuna eksproprijacija neodrživih zemljišnih placeva i odgovarajuća naknada u punoj zamjenskoj cijeni +</p> <p>pomoć za obnovu izbora zarade (gdje je moguće) koju treba da identifikuje i pruži JPAC na pojedinačnoj osnovi i na osnovu društveno-ekonomskog istraživanja, naročito u saradnji sa Regionalnom razvojnom agencijom za Hercegovinu (npr. pomoć pri identifikovanju i pristupu drugim aktivnostima koje donose prihod/izvore zarade, pomoć pri uključivanju u obuke, razvoju vještina, prilike za posao, pomoć poljoprivrednom razvoju, itd. kroz identifikovanje poboljšanja koja bi mogla pomoći ljudima na koje je projekat uticao da povećaju svoje prinose i prihod na zemlji)</p> <p>+</p> <p>po potrebi dodatna pomoć za ugrožena domaćinstva</p>
Gubitak stambenog objekta	<p>Zamjenska nekretnina sa sličnim ili istim karakteristikama ili naknada u vidu novca u zamjenskoj vrijednosti +</p> <p>Novac za preseljavanje i naknada za druge troškove vezane za preseljavanje +</p> <p>po potrebi dodatna pomoć za ugrožena domaćinstva</p>
Gubitak pomoćnog objekta	<p>Sagrađen sa dozvolama: naknada u vidu novca u zamjenskoj vrijednosti Sagrađen bez dozvola: naknada u vidu novca u građevinskoj vrijednosti</p>
Privremeno zauzimanje zemlje i gubici	<p>Zemlja i infrastruktura na koju projekat utiče će biti vraćena u uslove koji su bili prije projekta + naknada u vidu novca za privremeno zauzimanje zemlje u iznosu zakupa po tržišnoj cijeni + naknada u vidu novca za izgubljenu imovinu (npr. objekti, drveće) vlasniku imovine + naknada po tržišnoj vrijednosti za gubitak neto prihoda od plodova koji bi rodili kasnije a koji se ne mogu zasadati tokom trajanja privremenog posjedovanja (npr. naknada za žetve koje su izgubljene po prosječnom prinosu/hektaru)</p>
Gubitak prava prvenstva	<p>Naknada za smanjenu tržišnu vrijednost nekretnine³¹ +</p> <p>Naknada za bilo kakvu štetu nanesenu nekretnini</p>
Gubitak godišnjih plodova	<p>Pravo da se beru plodovi ili (ako branje nije moguće)</p>

³¹ Smanjena tržišna vrijednost nekretnine predstavlja smanjenje u vrijednosti nekretnine zbog uspostavljanja prava prvenstva koje je izvršio korisnik eksproprijacije i određuje se na pojedinačnoj osnovi. Plaća se u obliku naknade u vidu novca koju definiše stalni sudski vještak.

	naknada u vidu novca za plodove u zamjenskoj vrijednosti
Gubitak višegodišnjih plodova / voćnjaka	Pravo na branje voća, povrća itd. + Naknada u vidu novca za višegodišnje biljke i drveće u zamjenskoj vrijednosti
PREDUZEĆA	
Gubitak mesta poslovanja i gubitak prihoda od poslovanja	Zamjenska nekretnina sa sličnim ili istim karakteristikama ili naknada u vidu novca u zamjenskoj vrijednosti + Naknada u vidu novca za troškove prenosa i ponovnog uspostavljanja postrojenja, mašina i druge opreme + Naknada u vidu novca za gubitak zarade koji je posljedica projekta (procijeniti na pojedinačno osnovi do punе obnove poslovnih aktivnosti na drugom mjestu (na osnovu računovodstvenih izvještaja ili drugih mjerodavnih dokumenata) + Pomoć za obnovu izvora zarade (gdje je moguće) koju će identifikovati i pružiti JPAC na pojedinačno osnovi i na osnovu društveno-ekonomskog istraživanja, naročito u saradnji sa Regionalnom razvojnom agencijom za Hercegovinu (npr. pomoć pri identifikovanju i pristupu drugim aktivnostima koje donose prihod/izvore zarade, pomoć pri uključivanju u obuke, razvoju vještina, prilike za posao, pomoć poljoprivrednom razvoju, itd. kroz identifikovanje poboljšanja koja bi mogla pomoći ljudima na koje je projekat uticao da povećaju svoje prinose i prihod na zemlji)
Privremeno zauzimanje zemlje tokom građevinskih radova (preduzeća)	Zemlja i infrastruktura na koju projekat utiče će biti vraćena u stanje kojem su bili prije projekta + naknada u vidu novca za privremeno zauzimanje zemlje u iznosu zakupa po tržišnoj cijeni + naknada u vidu novca za izgubljenu imovinu (npr. objekti, drveće).
Gubitak plata	<i>U slučaju privremenog prekida poslovnih aktivnosti i prema tome privremenog prekida rada zaposlenih:</i> naknada za gubitak plata radnika u iznosu prosječne plate za posljednjih šest mjeseci (platiti direktno poslodavcu koji će predati dokaz plaćenih plata u prelaznom periodu) <i>U slučaju prekida poslovnih aktivnosti zbog projekta:</i> naknada za otpremnинu zaposlenima u iznosu plata koje su plaćene u posljednjih šest mjeseci (poslodavac će platiti direktno zaposlenima i poslodavač će predati dokaz o plaćenoj otpremnini)
Privremeni gubici prihoda od poslovanja tokom građevinskih radova (preduzeća koja se neće premještati)	Naknada u vidu novca za gubitak prihoda do završetka građevinskih radova koji direktno utiču na poslovne aktivnosti preduzeća u skladu sa procjenom sudske vještak
Smanjena vrijednost imovine preduzeća zbog eksproprijacije dijela zemlje na kojoj se nalazi poslovna imovina	Naknada u vidu novca za smanjenu vrijednost imovine preduzeća u skladu sa procjenom sudske vještak
OSTALO	
Gubitak javne infrastrukture	Javna infrastruktura će biti zamijenjena prije uništavanja infrastrukturom istih ili boljih odlika.
Nefinisan uticaj (privremeni ili trajni gubitak)	Bilo kakav nedefinisani gubitak će se ublažiti u skladu sa principima i ciljevima ovog LALRP-a. U slučaju razlika između Zakona o eksproprijaciji i EBRD-ove politike u konkretnom slučaju, veću pravnu snagu će imati odredba koja je povoljnija za vlasnika/korisnika na kojeg projekat utiče. <i>U slučaju da se naknadno identifikuju bilo koji bespravni korisnici zemlje koji nisu bili identifikovani tokom popisa i društveno-ekonomskog istraživanja, primjenjujuće se principi i prava koja su navedeni u Okvira za otkup zemljišta i preseljavanje iz 2017. godine</i>

9.3 Pomoć ugroženim osobama

Posebna pažnja će se posvetiti potrebama ugroženih grupa na osnovu njihove lične situacije i preduzeće se odgovarajuće mјere da se pomogne tim osobama.

Rezultati društveno-ekonomskog istraživanja pokazuju da postoji nekoliko ugroženih domaćinstava koja su identifikovana u svih šest naselja. Po učestalosti, te kategorije uključuju:

- starije osobe,
- osobe sa invaliditetom ili hroničnim bolestima i
- nezaposlene osobe.

Tabela 10: Broj identifikovanih ugroženih osoba

Naselje	Br. ugroženih glava domaćinstava (HH)	Vrste ugroženosti kod HHH kod kojih je prijavljena	Br. ugroženih članova domaćinstva	Vrste ugroženosti članova koji zavise od projavljenih HH
Ortiješ	4 (1 ženska osoba, 3 muške)	Starije osobe, invaliditet	4 (3 ženske osobe, 1 muška)	-
Blagaj	1 muška osoba	Nezaposlena osoba	1 ženska osoba	Starije osobe
Hodbina	1 muška osoba	-	-	-
Gnojnice Donje	3 (2 ženske osobe, 1 muška)	Starije osobe	-	-
Malo Polje	1 muška osoba	-	1 ženska osoba	Hronične bolesti
Kosor	2 muške osobe	-	-	-

Održaće se pojedinačni sastanci sa svakom ugroženom osobom kako bi se objasnili kriterijumi koji će se uzeti u obzir vezano za pomoć i prava i identifikovale njihove potrebe vezano za otkup zemljišta kao i da bi se našao način da se zadovolje identifikovane potrebe. S ugroženim ljudima će se razgovarati o vrsti pomoći koju trebaju i biće im obezbijeđena pomoć koja odgovara njihovim potrebama.

Pomoć ugroženim osobama/domaćinstvima će omogućiti JPAC u skladu s njihovim konkretnim potrebama na osnovu analize na pojedinačnoj osnovi koja će se izvršiti uz podršku grada Mostara (Odjel za društvene djelatnosti).

Ta pomoć može uključivati:

- direktne posjete kućama ugroženih osoba/domaćintava (naročito se odnosi na starije ljude i ljude s invaliditetom/hroničnim bolestima)
- pomoć tokom procesa plaćanja tj. pobrinućemo se da se dobro razumije koji su dokumenti potrebni vezano za naknadu kao i proces plaćanja (naročito se odnosi na starije ljude)
- po potrebi pomoć pri korištenju prava da se primaju pomoći za ugrožene ljude koja je obezbijeđena u skladu sa *Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom*
- pomoć pri identifikovanju i kupovanju nove nekretnine
- pomoć pri selidbi (posebne mјere prevoza za osobe sa fizičkim invaliditetom itd.)
- pomoć tokom perioda nakon isplate (npr. pomoć u nalaženju kurseva koju pružaju obuke kako povećati šanse za zaposlenje i gdje je moguće, davanje prioriteta pri zapošljavanju naročito siromašnima i/ili nezaposlenima; pomoć pri obezbjeđivanju novca za naknadu i smanjenje rizika od zloupotrebe ili pljačke).

10 OTKRIVANJE INFORMACIJA I JAVNE KONSULTACIJE

10.1 Pregled prethodnog angažmana zainteresovanih strana

Prvobitni tekst Prostornog plana za autocestu na Koridoru Vc u FbiH je pripremljen 2010. godine bez dionica u Blagaju i Počitelju zbog protivljenja lokalnih zajednica. Tad je Parlament FBIH odlučio da će se sprovesti dodatno istraživanje i da će se razmotriti alternativna rješenja vezano za ovu dionicu u periodu od 6 mjeseci. 2011. godine je cijeli nacrt izmijenog Prostornog plana postao dostupan za javna savjetovanja. Organizovane su dvije javne rasprave:

- javna rasprava u Mostaru (u novembru 2011. godine) koju je organizovalo Federalno ministarstvo prostornog planiranja i
- javna rasprava u Sarajevu (u novembru 2011. godine) koju je organizovao Parlamentarna skupština BiH (Komisija za saobraćaj i komunikacije).

Parlament FBiH je zatim usvojio taj Plan i zvanično je objavljen u decembru 2017. godine.

U januaru 2017.g. JPAC je organizirao prezentaciju dionice u Blagaju. Lokalna zajednica izrazila je zabrinutost zbog utjecaja na naselja i poljoprivredno zemljište. Lokalna zajednica izrazila je zabrinutost zbog utjecaja na ekologiju južne zone Mostara, naselja i poljoprivredno zemljište, posebno voćnjake i vinograde. Osim toga, prema riječima predstavnika lokalne zajednice, predloženi dio autoceste negativno će utjecati na okoliš, a posebno će uništiti prirodne resurse u dolini Malog Polja. Predstavnici JPAC-a objasnili su da je odabrana trasa najisplativija i da će sve osobe pogodene projektom dobiti odgovarajuću naknadu. Iako su troškovi bili primarni kriteriji odabrani za javnu prezentaciju, multikriterijske analize dionice autoceste na Koridoru Vc Mostar Sjever-Buna uzele su u obzir i druge kriterije: eliminatori kriteriji (vodoopskrbna nalazišta -I zona, kulturno-istorijsko naslijeđe (objekti i zone koje su definisane odlukama i planskim dokumentima), prirodne vrijednosti i rijetkosti (na bazi važećih dokumenata), urbane strukture, izgrađeni industrijski kompleksi, značajni energetski objekti, poljoprivredno zemljište i kategorije, melioracije), prostorno-ekonomski kriteriji i prostorno-ekološki kriteriji.

U avgustu 2018. godine JPAC je objavio vizualizaciju dionice trase na svom YouTube kanalu, nakon čega je to naširoko objavljeno u medijima.

Pripremom Studije procjene utjecaja na okoliš JPAC je pokrenuo postupak izdavanja okolišnih dozvola za cijelu dionicu Mostar Jug-Buna. JPAC je postigao dogovor s FMOiT-om da se izmijeni Studija procjene utjecaja na okoliš za poddionicu Mostar Jug-tunel Kvanj u skladu s zahtjevima EBRD-a, jer je kasnije odlučeno da će EBRD financirati ovaj dio. SUO se trenutno revidira kako bi se osiguralo poštovanje zahtjeva EBRD-a i lokalnog zakonodavstva, tako da zakonski obavezna javna rasprava još uvijek nije provedena. Predviđeno je da se SUO predstavi FMOiT-u u drugoj polovici jula 2020. godine.

10.2 Dostupni alati komunikacije & resursi

JPAC komunicira sa javnošću preko svoje internet stranice (www.jpautoceste.ba) i svoje Facebook stranice kao i elektronskih, digitalnih i štampanih medija (TV, novine, radio, online mediji). Internet stranica se redovno ažurira i sadrži informacije o:

- aktivnostima JPAC-a (planovi rada, finansijski i revizorski izvještaji, politike, prilike za nabavku i odluke),
- napretku vezano za planiranje, građenje i rad Koridora Vc,
- pitanjima vezano za akviziciju zemljišta, zaštitu okoliša, kulturnu baštinu, sigurnost, cestarinu i informacije vezane za saobraćaj,
- kontakt podatke kompanije,

- program društvene odgovornosti kompanije itd.

10.3 Planirano objavljivanje informacija i konsultacije

Objavljanje LALRP-a

Nacrt LALRP-a će biti objavljen na lokalnim jezicima i na engleskom jeziku na zvaničnoj internet stranici JPAC-a (www.jpautoceste.ba) i i internet stranici grada Mostara (www.mostar.ba).

Papirne kopije dokumenta će takođe biti dostupne u prostorijama JPAC-a i grada:

JPAC Mostar
Adema Buća 20, 88 000 Mostar

JPAC Sarajevo
Hamdije Kreševljakovića 19, 71000 Sarajevo

Grad Mostar
Hrvatskih branitelja 2, 88000 Mostar

LALRP će ostati u javnom vlasništvu tokom cijelog trvanjanja ciklusa projekta.

Javni sastanak u cilju rasprave o LALRP-u

JPAC će organizovati javne konsultacije u prostorijama grada ili kancelarijama mjesnih zajednica kako bi se predstavio nacrt LALRP-a i razgovaralo o svim pitanjima i problemima vezanim za otkup zemljišta najranije 10 dana nakon objavljanja dokumentacije.

Sastanak će se objaviti preko sljedećih sredstava komunikacije:

- zvanična internet stranica JPAC-a,
- zvanična internet stranica grada,
- lokalnih novina velikog tiraža u FBiH (*Dnevni Avaz* i *Dnevni list*),
- saopštenja na oglašnih tablama grada i kancelarija mjesnih zajednica.

Saopštenje će takođe biti direktno poslato sljedećim zainteresovanim stranama:

- Mjesnim zajednicama (MZ Buna, MZ Blagaj i MZ Gnojnice),
- Udruženje Srba povratnika Mostar,
- Udruženje Srba povratnika Ortiješ,
- Gradska uprava grada Mostara (Odjel za gospodarstvo, komunalne i inspekcijske poslove)³²,
- Sveučilište u Mostaru,
- REDAH (Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu).

U saopštenjima će se navesti: (i) gdje se može pristupiti nacrtu LALRP-a, (ii) datum sastanka, (iii) kontakt detalji nadležne osobe kojoj se sva pitanja ili komentari mogu predati pismenim outem kao i vremenski okvir predaju komentara.

Tokom sastanka, JPAC će konkretno predstaviti:

- vrstu i trajanje radova vezanih za građenje/obnovu
- stanje aktivnosti vezanih za otkup zemljišta
- ključne sadržaje ovog LALRP-a:
 - očekivani uticaji

³² Važno zbog uticaja na vinariju HEPOK, Hercegovina vino i kamenolom pod koncesijom

- ključni principi
- datum na koji se pravi presjek
- sistem ulaganja žalbi.

U roku od 10 dana od organizovanog javnog sastanka, JPAC će razmotriti i uključiti sve komentare koji su primljeni pisanim putem ili tokom sastanka i pripremiti i u ovaj LALRP uključiti prikaz komentara/pitanja koji su primljeni i kako su oni obrađeni.

Nakon što se završi izrada LALRP-a, objaviće se na isti način kao i nacrt LALRP-a.

Napomena br. 1: Zavisno od dinamike sastanka i uzimajući u obzir kompleksnost postupka otkupa zemljišta na ovoj dionici, postoji mogućnost da dodatni sastanci budu neophodni kako bi se dalje razgovaralo o bilo kakvim preostalim problemima ili pitanjima.

Napomena br 2: JPAC će se odvojeno sastati sa:

- Ministarstvom odbrane BiH³³,
- Agencijom za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH (BHANSA), Direkcijom za civilno vazduhoplovstvo BiH (BHDCA) i aerodromom u Mostaru³⁴.

³³ Važno zbog uticaja na vojnu pistu

³⁴ Važno zbog privremenih uticaja na dio parkinga aerodrome (koji će biti rekonstruisan nakon izgrađivanja dionice autoputa)

11 PRIMJENA LALRP-a

11.1 Odgovornosti vezane za primjenu

Uprava za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju JPAC-a Mostaru će se pobrinuti za ispravnu primjenu ovog LALRP-a. Biće zadužena za komunikaciju sa mjesnim zajednicama i konsultacije sa ljudima na koje projekat utiče kao i sa predstavnicima kancelarija mjesnih zajednica.

Jedinica za primjenu projekta (PIU) vezano za ovu dionicu autoputa je formirana u martu 2019. godine³⁵. Sastoje se od 8 članova što uključuje i koordinatora jedinice za primjenu projekta i koordinatora za naknade i preseljenje. Potonji i još dva pravnika koji su članovi tima su odgovorni za komunikaciju sa ljudima na koje projekat utiče.

Od jedinice za primjenu projekta se očekuje da poštuje sve odrebe ugovora o zajmu koji je potписан sa EBRD-om vezano za građenje dionice Mostar Jug-Tunel Kvanj, kao i druge postupke koje sprovodi EBRD tokom građenja ove dionice.

U ime grada Mostara, postupkom eksproprijacije upravlja Komisija za eksproprijaciju zemljišta³⁶.

Tabela 11 koja je dolje navedena pokazuje pregled odgovornosti i uređenje vezano za primjenu zahtjeva ovog LALRP-a.

Tabela 11: Odgovornosti u okviru organizacije i uređenje

Zadatak	Nadležni organ
Objavljivanje informacija svim ljudima na koje projekat utiče i zajednicama	JPAC
Direktna komunikacija sa i posjeta vlasnicima i stananarima	JPAC i grad Mostar
Sklapanje sporazurnih rješenja prije eksproprijacije	JPAC
Eksproprijacija nekretnine u slučaju da nisu sklopljena sporazumna rješenja	grad Mostar
Pružanje pomoći ugroženim osobama / domaćinstvima po potrebi	JPAC i grad Mostar
Plaćanje / obezbjeđivanje kompenzacijiskih paketa	JPAC
Procjena i obezbjeđivanje pomoći vezano za obnovu izvora zarade	JPAC
Nadgledanje i slanje izvještaja vezano za eksproprijaciju	JPAC
Nadgledanje i slanje izvještaja vezano za privremeno zauzimanje zemlje koje će se izvršiti nakon početka građenja	Izvođač radova
Upravljanje ulaganjem žalbi	JPAC

11.2 Troškovi i budžet

Troškovi postupka eksproprijacije zemljišta će finansirati isključivo JPAC kao korisnik eksproprijacije. Ukupan budžet za eksproprijaciju zemlje za dionicu Mostar Jug-Tunel Kvanj iznosi 15 miliona KM. Tabela 12 koja se nalazi dolje pokazuje procjenu troškova vezano za eksproprijaciju zemljišta. Stvarni troškovi se mogu naplatiti nakon što sudski vještaci završe procjenu svih nekretnina.

Tabela 12: Budžet za akviziciju zemljišta

Vrsta troška	Iznos (KM)
Naknada za stambene objekte	500,000.00
Naknada za pomoćne objekte i druge građeviske elemente (npr. bunare, cijevi za vodu...)	450,000.00
Naknada za poslovne objekte	2,300,000.00
Naknada za poljoprivredno i šumsko zemljište	10,000,000.00
Naknada za plodove	1,000,000.00
Naknada za građevinsko zemljište	590,000.00

³⁵ JPAC-ova Odluka o imenovanju jedinice za primjenu projekta za građenje autoceste na Koridoru Vc, dionica Mostar Jug-Buna, poddionica Mostar Jug-tunel Kvanj (15. 3. 2019. godine)

³⁶ Imenovao ga grad Mostar 31.1.2019.godine.

Vrsta troška	Iznos (KM)
Novac za seljenje koji se odnosi na kuće	5,000.00
Pomoć pri premještanju preduzeća	55,000.00
Pomoć ugroženim ljudima	50,000.00
Dodatni troškovi za potrebe obnove izvora zarade	50,000.00
Ukupno	15,000,000.00

11.3 Vremenski okvir za sprovođenje otkupa zemljišta

Aktivnosti vezane za otkup zemljišta su započete u januaru 2019. godine i za sve zemljišne parcele na koje projekat utiče i u toku su. Planirano je da se otkup zemljišta završi do kraja 2020. godine.

11.4 Nadgledanje, procjena i slanje izvješaja

JPAC će nadlegledati postupak akvizicije zemljišta s namjerom da:

- potvrdi da se sve aktivnosti odvijaju u skladu sa LALRP-om;
- identificuje potencijalne probleme (što uključuje upravljanje ulaganjem žalbi u smislu njihovog bilježenja i odgovaranja na žalbe u okviru datih rokova);
- procijeni da li su mjere naknade/obnove dovoljne;
- identificuje načine da ublaži svaki identifikovani problem.

JPAC će održavati bazu podataka o otkupu zemljišta. Podaci/informacije će se ažurirati s vremena na vrijeme. Sve informacije o ljudima na koje projekat utiče, njihovim imovinama i isplati njihove naknade i mjerama pomoći će biti povjerljive.

Indikatori koje će se koristiti za nadleganje će konkretno uključivati sljedeće:

- opšti **utrošak** na eksproprijaciju i naknade
- broj **ljudi na koje projekat utiče po kategorijama** (u skladu sa kategorijama o tablici prava)
- broj **objekata** (stambenih, poslovnih i pomoćnih) koji su identifikovani na zemljišnim placevima na koje je projekat uticao
- broj **privatnih zemljišnih placeva** koje je izvođač radova identifikovao kao neophodne **da budu privremeno zauzete** tokom izvođenja građevinskih radova (vrsta zemljišne parcele, iznos plaćene naknade, trajanje vremenskog perioda tokom kojeg je zemlja zauzeta)
- broj **javnih sastanaka i konsultacija** sa ljudima na koje je projekat uticao
- broj i postotak **sporazurnih rješenja** do kojih se došlo
- broj osoba koje traže **posebnu pomoć** i vrste pomoći koje se blagovremeno pružaju ugroženim pojedincima/domaćinstvima
- broj ljudi koji su primili **naknadu** u tom periodu u vidu podjele po vrsti naknade i grupama iznosa
- broj i iznos **isplata koje pomažu obnovi gubitka izvora zarade**
- broj i iznos **isplata koje pomažu da se obnovi gubitak prihoda**
- uspješno ponovno uspostavljanje **premještenih preduzeća** (nova lokacija, iznos prihoda, broj zaposlenih)
- uspješno **preseljavanje domaćinstava** (nova lokacija, iznos prihoda)
- broj uspješno **ponovo uspostavljenih poljoprivrednih djelatnosti** nakon otkupa zemljišta ili ograničavanja pristupa kao posljedica projekta (iznos prihoda)
- broj i vrsta **žalbi**, što uključuje bilo koje sudske predmete, koje su vezane za otkup zemlje (koje su podnijete i riješene i koliko je dugo trebalo da budu riješene)
- načini **saradnje sa REDAH (Regionalnom razvojnom agencijom za Hercegovinu)** u pružanju pomoći ljudima na koje je projekat uticao u preduzetništvu, ruralnom razvoju i poljoprivrednim projektima.

JPAC će dva puta godišnje sastavljati izvještaje o napretku koji je postignut u primjeni LALRP-a. Ovi izvještaji će konsolidovati informacije o naknadi i mjerama obnove izvora zarade, konsultacijama, informacije o pregovorima i rezultate, određivanje pomoći koja se pruža ugorženim grupama, upravljanje žalbama, itd.

JPAC će dokumentovati sve sastanke i konsultacije zapisnicima i fotografijama i predaće ih EBRD-u zajedno sa izvještajima o napretku. Informacije iz ovih izvještaja će biti sažete i uključene u Godišnjim ekološkim i društvenim izvještajima o projektu i podijeljene odgovarajućim zainteresovanim stranama.

JPAC treba da organizuje nezavisnu reviziju završenih radova (*engl. completion audit*) u dogovoru s EBRD-om. Opći je cilj navedene revizije provjeriti je li ovaj Plan proveden i je li učinkovit u vraćanju životnog standarda i izvora za izdržavanje osoba pogodjenim ovim Projektom. Prema tome, ciljevi revizije završenih radova su sljedeći:

- da se procijeni učinkovitost mjera za izbjegavanje i minimiziranje utjecaja raseljavanja uspoređujući stvarne utjecaje Projekta na zemljište i ljude s onima dokumentiranim u ovom Planu,
- da se provjeri jesu li sva prava i obveze opisani u ovom Planu ispoštovana,
- da se utvrди jesu li mjere sadržane u ovom Planu bile učinkovite u obnovi ili poboljšanju životnog standarda i izvora za izdržavanje osoba pogodjenim ovim Projektom,
- da se provjeri ima li pritužbi koje su možda ostale neriješene.

Izvještaj o nezavisnoj reviziji završenih radova treba da predstavi zaključke o učinkovitosti provedbe obveza iz ovog Plana, uključujući obnovu izvora za izdržavanje i treba da identificuje sve korektivne mjere koje bi bile neophodne za potpunu obnovu izvora za izdržavanje osoba pogodjenim ovim Projektom.

12 UPRAVLJANJE ULAGANJEM ŽALBI I POMOĆ

12.1 Sistem ulaganja žalbi

JPAC će formirati Registar podnesenih žalbi i obavijestiće sve zainteresovane strane sistema ulaganja žalbi tako što će im saopštiti informacije vezane za dostupnost ovog registra, njegovu funkciju, kontakt osobe i postupke ulaganja žalbi u dotičnim područjima.

Formular za žalbe ([Dodatak A](#)) će biti objavljen na internet stranici JPAC-a. Pored toga, Tekst za letak o žalbama ([Dodatak B](#)) će biti objavljen na:

- internet stranicama JPAC-a i grada Mostara,
- u kancelarijama tri mjesne zajednice (LC Gnojnice, LC Blagaj i LC Buna) na čijoj teritoriji se nalaze nekretnine za koje je identifikovano da će biti eksproprijirane,
- na gradilištu prije početka izvođenja građevinskih radova.

Bilo kakvi komentari i problemi mogu se mogu dati na znanje JPAC-u usmeno (lično ili preko telefona) ili pismeno ispunjavanjem Formulara za žalbe (tako što će se dostaviti lično, poštom ili imejlom na adresu/broj koji su dolje navedeni) bez ikakvih troškova vezanih za žalbu. Žalbe se takođe mogu predati anonimno ili bez upotrebe formulara, ako to stranci više odgovara.

Nakon početka građevinskih radova, formular za žalbe se takođe može predati direktno izvođaču građevinskih radova koji će proslijediti sve žalbe/komentare koje primi JPAC-u bez odlaganja kako bi omogućio JPAC-u da dalje obradi žalbu/komentar (tj. zabilježiti, usvojiti i odgovoriti na žalbu u vremenskim okvirima koji su dolje navedeni). Izvođač radova ima obavezu da preda Formular za žalbe, objasni sistem ulaganja žalbi dotičnom(im) građanu(ima) i proslijedi podneseni Formular za žalbe JPAC-u. Tekst za letak o žalbama koji se odnosi na sistem ulaganja žalbi će uvijek biti dostupan na gradilištu, bilo da je zatvoreno ili otvoreno. Letak će biti plastificiran i stavljen na oglasnu ploču gradilišta kako bi stalno bio javno dostupan.

Sve žalbe će biti zabilježene u Registru podnesenih žalbi i biće im dodijeljen broj i biće usvojene u roku od 5 radnih dana. Registar će imati sve neophodne elemente kako bi se žalbe razdvojile po rodu osobe koja je podnosi kao i po vrsti žalbe. Svaka žalba će biti zabilježena u registar uz sljedeće informacije:

- opis žalbe,
- datum prijema žalbe i kad je žalba usvojena,
- opis aktivnosti koje su preduzete (istraživanje, korektivne mjere, preventivne mjere) i
- datum donošenja rješenja i zatvaranje postupka žalbe / davanja povratne informacije žaliocu.

Ako je žalba nedefinisana i nije dovoljno jasna, JPAC će pomoći i dati savjete vezano za formulisanje/ponovnu izradu prilikom podnošenja kako bi žalba postala jasnija u cilju dobijanja odluke zasnovane na informacijama od JPAC-a a u najboljem interesu osoba na koje je projekat uticao.

JPAC će učiniti sve što je u njihovoj moći da se pozabavi žalbom nakon što bude usvojena. Ako JPAC nije u mogućnosti da se pozabavi istaknutim problemom korektivnom radnjom koja će se sprovesti odmah, odrediće se dugoročna korektivna radnja. Žalilac će biti obaviješten o predloženoj korektivnoj radnji i daljim postupcima vezanim za korektivnu radnju u roku od 20 radnih dana otkad je žalba usvojena. Preventivne radnje će se odrediti i primijeniti u cilju sprječavanja pojавljivanja istog problema u budućnosti; iste će se takođe saopštiti žaliocu.

Kontakt informacije

Sve žalbe vezane za otkup zemljišta će se uputiti JPAC-u preko sljedećeg navedenom članu osoblja:

Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
Uprava za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju
Na ruke: Marin Simunović
Poštanska adresa: Adema Buća 20, 88000 Mostar
Tel: +387 36 512 308
Imejl: s.marin@jpautocese.ba

12.2 Žalbeni postupak u FBiH

Pored gore opisanog sistema ulaganja žalbi, žalioci će takođe uvijek moći da traže pravne ljekove u skladu sa zakonima i odredbama u FBiH. Postupak je sažet na sljedeći način:

- o žalbama na rješenje o eksproprijaciji će odlučivati Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove
- žalbe se predaju prvostepenom organu uprave koji je donio rješenje o eksproprijaciji (općina/grad)
- rok za predaju žalbe je 15 dana
- na sve žalbe će se odgovoriti i obradiće se u roku od 30 dana
- može se pokrenuti administrativni spor pred kantonalnim sudom protiv odluke drugostepenog organa uprave u roku od 30 dana od datuma prijema rješenja
- pouka o pravnom lijeku predstavlja sastavni dio svakog rješenja
- ako se postigne dogovor o naknadi u roku od dva mjeseca od datuma kad je rješenje o eksproprijaciji stupilo na snagu, općinski/gradski organ uprave će brzo predati važeće rješenje o eksproprijaciji zajedno sa ostalim važnim dokumentima nadležnom суду na čijoj teritoriji se nalazi eksproprijsana nekretnina u svrhu određivanja naknade
- ako općinski ili gradski organ uprave ne postupi u skladu s gore navedenom odredbom, prethodni vlasnik i korisnik eksproprijacije mogu direktno da se obrate sudu u svrhe određivanja naknade
- nadležni sud će po službenoj dužnosti u vansudskom posupku odlučiti vezano za iznos naknade za eksproprijsanu nekretninu
- postupak za određivanje naknade za eksproprijsanu nekretninu je hitan. Postupak će se izvršiti što je prije moguće i ne kasnije od 30 dana od datuma početka sudskega postupka
- moguće je podnijeti posebnu žalbu na sudske rješenje o naknadi

DODACI

A	Formular za žalbe
B	Tekst za letak o žalbama
C	Obavještenje o društveno-ekonomskom istraživanju
D	Upitnici koji su korišteni za društveno-ekonomsko istraživanje
E	Pregled baze podataka popisa
F	Fotografije nekoliko imovina na koje je projekat utica

A. Formular za žalbe

Referentni broj	
Puno ime (nije obavezno)	
☐ Želim da uložim žalbu anonimno. ☐ Zahtijevam da se moj identitet ne otkriva bez mog pristanka.	
Kontakt informacije	☐ Poštom: Molimo Vas da navedete poštansku adresu: <hr/> <hr/> ☐ Telefonom: _____ ☐ Imejlom
Poželjni jezik komunikacije	☐ bosanski / srpski / hrvatski ☐ engleski (ako je moguće)
Opis incidenta zbog kojeg ulažete žalbu	Šta se desilo? Gdje se desilo? Kome se desilo? Do čega je problem doveo?
Datum kad se desio incident / ulaganja žalbe	
	☐ Incident koji se desio/žalba koju ulažete jednom (datum _____) ☐ Desilo se više od jedanom (koliko puta? _____) ☐ Dešava se (trenutno imate problem)
Šta biste željeli da se desi?	

Potpis: _____

Datum: _____

Molimo Vas da ovaj formular pošaljete na:
 Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
 Uprava za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju
 Na ruke: Marin Simunović
 Poštanska adresa: Adema Buća 20, 88000 Mostar
 Tel: +387 36 512 308
 Imejl: s.marin@pautoceste.ba

B. Tekst za letak o žalbama

JPAC nastoji da maksimalno umanji uticaj građenja dionice Mostar Jug-Tunel Kvanj i da u punoj mjeri zahtjeve koji su definisani u Planu za otkup zemljišta i ponovnu uspostavu izvora izdržavanja. Međutim, ako se jave ikakvi problemi, htjeli bismo da čujemo o bilo kakvima problemima ili žalbama koje imate vezano za aktivnosti projekta.

Kako mogu podnijeti žalbu?

Bilo ko može besplatno podnijeti žalbu JPAC-u (dolje se nalaze kontakt podaci) ili izvođaču radova na sljedeće načine:

- usmeno (lično ili telefonom)
- pismeno tako što će ispuniti Formular za žalbe vezane za projekat koji se nalazi u prilogu (ili u drugom obliku ako želite) i podnijeti navedenu žalbu (tako što će je predati, poslati poštom, faksom ili imejlom)

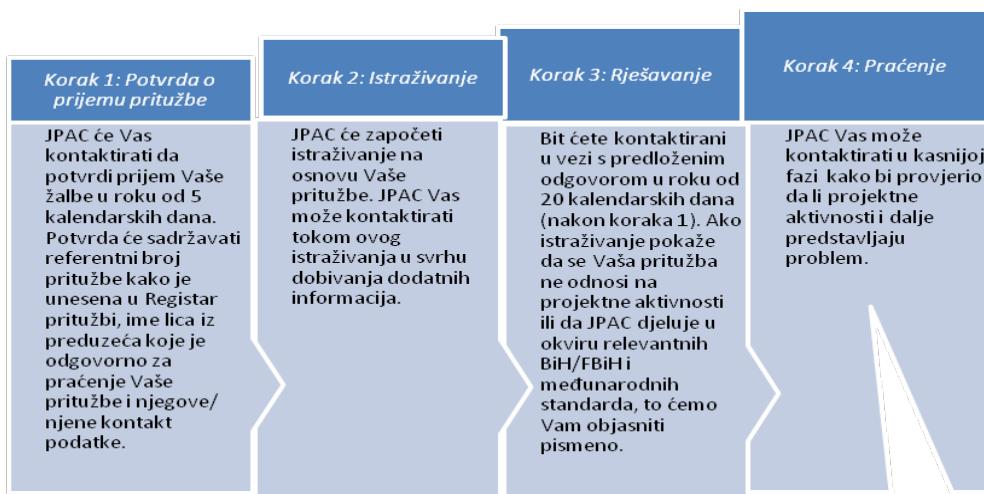
Kontakt detaliji:

Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
Uprava za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju
Na ruke: Marin Simunović
Poštanska adresa: Adema Buća 20, 88000 Mostar
Tel: +387 36 512 308
Faks: +387 36 512 301
Imejl: s.marin@jpautoceste.ba

Žalbe se takođe mogu uložiti anonimno. Pored toga, ako biste htjeli da Vaša žalba ostane povjerljiva, JPAC će se pobrinuti da Vaše ime i kontakt informacije ne budu objavljene bez Vašeg pristanka i samo osobe koje su direktno uključene u istragu vezanu za Vašu žalbu će znati za njih. Kao tim ne bude mogao u potpunosti istražiti žalbu bez otkrivanja Vašeg identiteta ili sadržaja Vaše žalbe, bićete obaviješteni.

Kako će JPAC obraditi moju žalbu?

JPAC će preduzeti sljedeće korake kako bi se pozabavilo Vašom žalbom:

C. Obavljanje o društveno-ekonomskom istraživanju

OBAVJEŠTENJE O DRUŠTVENO-EKONOMSKOM ISTRAŽIVANJU

**VEZANOM ZA VLASNIKE/KORISNIKE ZEMLJIŠNIH PLACEVA I OBJEKATA KOJI ĆE BITI PODVRGnuti Eksproprijaciji U CILJU IZVOĐENJA
PROJEKTA GRAĐENJA DIONICE MOSTAR JUG-TUNEL KVANJ (KORIDOR Vc)**

Želimo da Vas obavijestimo da će se popis i društveno-ekonomsko istraživanje vezeno za vlasnike/korisnike zemljišnih placeva i objekata na lokaciji planirane dionice Mostar Jug-Tunel Kvanj koji će biti podvrgnuti eksproprijaciji sprovesti 19. i 20. 11. 2019. godine. Dolje navedena mapa prikazuje placeve i objekte. Vlasnici/korisnici koji su označeni zelenom će biti ispitani a vlasnici/korisnici of zemljišnih placeva koji su označeni narandžastom neće biti ispitani pošto su ih već ispitali predstavnici JPAC-a.

Svrha ovog istraživanja je da se skupe društveno-ekonomski podaci o porodicama i pojedincima koji žive ili rade na mjestima gdje je planirana eksproprijacija kako bi se omogućilo sprovođenje pravednog sistema otkupa zemljišta i kako bi se JPAC-u omogućilo da bolje planira svoje aktivnosti.

Prikupljeni podaci će biti povjerljivi i biće korišteni samo u svrhe pripremanja „Plana za akviziciju zemljišta i obnovu izvora zarede“ za potrebe projekta.

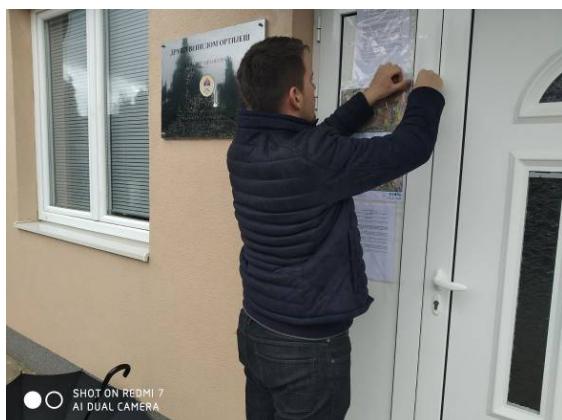
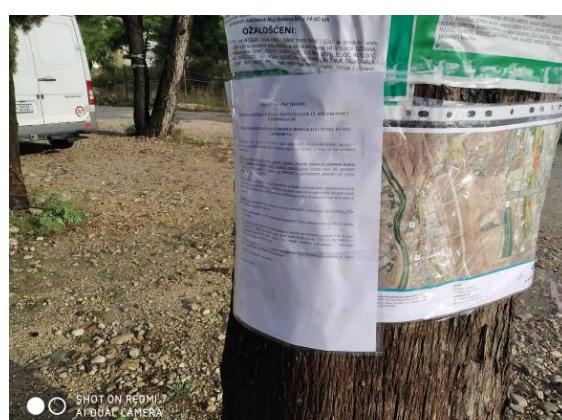
Istraživanje će organizovati konsultanti kompanije ENOVA koji su angažovani da pruže podršku projektu.

U slučaju da ne možete da prisustvujete istraživanju u gore navedenom periodu, molimo Vas da nas kontaktirate 22.11.2019. godine, kontakt osoba: Anela Rodić, na broj telefona: +387 33 251 060 ili imejl: anela.rodic@enova.ba, tako da Vas možemo direktno kontaktirati i sprovesti istraživanje telefonom na naš račun.

Ako niste sigurni da li će Vaša zemljišna parcela biti podvrzuta eksproprijaciji, molimo Vas da nas kontaktirate na gore navedni broj kako bismo Vam mogli pomoći.

Hvala Vam unaprijed na saradnji.

JPAC

D. Upitnici koji su korišteni za društveno-ekonomsko istraživanje

#1 – UPITNIK ZA VLASNIKE ZEMLJE (koji žive na zemljišnoj parceli na koju je projekat uticao)

Referentni broj upitnika					
Datum ispitanja: Vrijeme početka ispitanja: _____ sati, _____ minuta Puno ime ispitiča:					
Popunjiva koordinator za područje rada: Upitnik provjerio: _____ (potpis) Datum provjere: Komentari koordinatora za područje rada:					
Mjesto / Lokalna zajednica: Adresa: Broj katastarske parcele Fotografije (referentni broj):					
Puno ime ispitanika: Kontakt telefon ispitanika: Narodnost:					
<p>1. UVOD</p> <p>1.1. Da li ste informisani u planiranoj eksproprijaciji? Ko Vas je informisao? Kada?</p> <p>1.2. Da li ste zadovoljni stepenom informacija koje ste do sad dobili? (ocijenite na skali od 1 do 5, s tim da je 1 najniža ocjena)</p> <p>1.3. Po Vašem mišljenju, koji je najefikasniji način da postanete bolje informisani o detaljima ovog projekta? (npr. sastanci sa predstvincima opština, sastanci sa JPAC-om, preko javnih okupljanja, preko letaka, dnevnih novina, radija, televizije ili na neki drugi način?)</p>					
<p>2. OPŠTI PODACI O IMOVINI NA KOJU JE PROJEKAT UTICAO</p> <p>Ukupna površina zemljišne parcele: _____ m²</p> <p>U slučaju da ne znate tačnu površinu zemljišne parcele, molimo Vas da navedete približnu površinu zemljišne parcele _____ m²</p> <p>Da li je projekat uticao na cijelu zemljišnu parcelu:</p> <table border="1"> <tr> <td>DA ili NE</td> <td>Ako je odgovor NE, navedite površinu na koju je projekat uticao: _____ m²</td> </tr> <tr> <td colspan="2"> a) Stambena kuća bez zemljišta b) Stambena kuća sa poljoprivrednim zemljištem c) Stambena kuća s drugom vrstom zemljišta (navедite vrstu _____) d) Stambena kuća sa formalnim ili neformalnim preduzećem (pored ovog upitnika, takođe se mora popuniti upitnik za preduzeća) e) Ljetnikovac bez zemljišta f) Ljetnikovac sa poljoprivrednim zemljištem g) Ostalo _____ </td> </tr> </table> <p>Vrsta imovine:</p> <p>(napišite vrstu i broj objekata)</p> <p>Pomoći objekti (ograda, šupa itd.):</p> <p>(napišite koliko su objekti približno stari)</p> <p>Da li su pomoći objekti sagrađeni sa dozvolama ili bez njih?</p> <p>Da li je ispitanik (ili njegova/njena porodica) vlasnik zemljišta?</p> <p>DA ili NE</p> <p>AKO SU ČLANOVI DOMAĆINSTVA VLASNICI ZEMLJIŠTA:</p> <p>Da li postoji suvlasništvo?</p> <p>DA ili NE (ako je odgovor DA, ko su ostali vlasnici?) _____</p> <p>Da li je vlasništvo zvanično registrovano?</p> <p>DA ili NE</p> <p>Da li je trenutno u toku proces legalizacije?</p> <p>DA ili NE (ako je odgovor DA, u kojoj je fazi legalizacija u ovom trenutku?)</p> <p>AKO SU ČLANOVI DOMAĆINSTVA KORISNICI ZEMLJIŠTA:</p> <p>Postoje li zvanični podstanari?</p> <p>DA ili NE (ako je odgovor DA, da li je zemljište u PRIVATNOM ili DRŽAVNOM VLASNIŠTVU? označite jedno)</p>		DA ili NE	Ako je odgovor NE, navedite površinu na koju je projekat uticao: _____ m ²	a) Stambena kuća bez zemljišta b) Stambena kuća sa poljoprivrednim zemljištem c) Stambena kuća s drugom vrstom zemljišta (navедite vrstu _____) d) Stambena kuća sa formalnim ili neformalnim preduzećem (pored ovog upitnika, takođe se mora popuniti upitnik za preduzeća) e) Ljetnikovac bez zemljišta f) Ljetnikovac sa poljoprivrednim zemljištem g) Ostalo _____	
DA ili NE	Ako je odgovor NE, navedite površinu na koju je projekat uticao: _____ m ²				
a) Stambena kuća bez zemljišta b) Stambena kuća sa poljoprivrednim zemljištem c) Stambena kuća s drugom vrstom zemljišta (navедite vrstu _____) d) Stambena kuća sa formalnim ili neformalnim preduzećem (pored ovog upitnika, takođe se mora popuniti upitnik za preduzeća) e) Ljetnikovac bez zemljišta f) Ljetnikovac sa poljoprivrednim zemljištem g) Ostalo _____					

6.2. Po Vašem mišljenju, kako se ovaj problem može riješiti?**6.3. Za šta smatrate da bi moglo biti najadekvatnija naknada za Vas?**

	Naknada u vidu novca	Obezbjedivanje drugog poljoprivrednog zemljišta	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):
<i>Muški član domaćinstva</i>				
<i>Ženski član domaćinstva</i>				

6.4. Koji su Vaši planovi poslije eksproprijacije?

Primjerdbe ili komentari:

Primjerdbe ili komentari ispitivača (bilo koje poteškoće sa kojima se susretalo, dodatne primjerdbe, itd.)

Vrijeme kad je ispitivanje završeno:

_____ sati, _____ minuta

#2 - UPITNIK ZA VLASNIKE ZEMLJE (koji ne žive na zemljišnoj parceli na koju je projekat uticao)

Referentni broj upitnika		
Datum ispitivanja:		
Vrijeme početka ispitivanja:	_____ sati, _____ minuta	
Puno ime ispitivača:		
<i>Popunjava koordinator za područje rada:</i>		
Upitnik provjerio:	(potpis)	
Datum provjere:		
Komentari koordinatora za područje rada:		
Mjesto /Lokalna zajednica:		
Adresa:		
Broj katastarske parcele		
Fotografije (referentni broj):		
Puno ime ispitanika:		
Kontakt telefon ispitanika:		
Narodnost:		
1. UVOD		
1.2. Da li ste informisani u planiranoj eksproprijaciji? Ko Vas je informisao? Kada?		
1.2. Da li ste zadovoljni stepenom informacija koje ste do sad dobili? (ocijenite na skali od 1 do 5, s tim da je 1 najniža ocjena)		
1.3. Po Vašem mišljenju, koji je najefikasniji način da postanete bolje informisani o detaljima ovog projekta? (npr. sastanci sa predstavnicima opština, sastanci sa JPAC-om, preko javnih okupljanja, preko letaka, dnevnih novina, radija, televizije ili na neki drugi način?)		
2. OPŠTI PODACI O ZEMLJIŠNOJ PARCELI NA KOJU JE PROJEKAT UTICAO		
Ukupna površina zemljišne parcele:	_____ m ²	
U slučaju da ne znate tačnu površinu zemljišne parcele, molimo Vas da navedete približnu površinu zemljišne parcele	_____ m ²	
Da li je projekat uticao na cijelu zemljišnu parcelu:	DA ili NE	Ako je odgovor NE, navedite površinu na koju je projekat uticao: _____ m ²
Vrsta zemljišta:	a) Poljoprivredno zemljište koje se koristi za uzgoj prinosa ili uzgoj životinja b) Nekorišteno poljoprivredno zemljište c) Građevinsko zemljište d) Šuma e) Livada/pašnjak f) Ostalo _____	
Postoje li objekti na zemljištu?	(napišite vrstu i broj objekata) (napišite koliko su objekti približno stari)	
Da li su pomoći objekti sagrađeni sa dozvolama ili bez njih?		
Da li je ispitanik (ili njegova/njena porodica) vlasnik zemljišta?	DA ili NE	
<u>AKO JE ISPITANIK VLASNIK ZEMLJIŠTA:</u>		
Da li postoji suvlasništvo?	DA ili NE (ako je odgovor DA, ko su ostali vlasnici?) _____	
Da li je vlasništvo zvanično registrovano?	DA ili NE	
Da li je trenutno u toku proces legalizacije?	DA ili NE (ako je odgovor DA, u kojoj je fazi legalizacija u ovom trenutku?) _____	
<u>AKO JE ISPITANIK KORISNIK ZEMLJIŠTA:</u>		

6. UTICAJI PROJEKTA I POŽELJNI VID NAKNADE**6.1. Za šta smatrate da bi mogli biti glavni problemi koje bi Vam mogao uzrokovati ovaj projekat?**

	Gubitak izvora zarade	Premještanje mesta odvijanja poljoprivrednih aktivnosti	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):
Muški član domaćinstva				
Ženski član domaćinstva				

(1: najveći, 2 drugi najveći, itd. – 0: nije važno ili nema)

6.2. Po Vašem mišljenju, kako se ovaj problem može riješiti?**6.3. Za šta smatrate da bi moglo biti najadekvatnija naknada za Vas?**

	Naknada u vidu novca	Obezbjedivanje drugog poljoprivrednog zemljišta	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):
Muški član domaćinstva				
Ženski član domaćinstva				

6.4. Koji su Vaši planovi poslije eksproprijacije?

Primjerdbe ili komentari:

Primjerdbe ili komentari ispitivača (bilo koje poteškoće sa kojima se susretalo, dodatne primjerdbe, itd.)

Vrijeme kad je ispitivanje završeno:	_____ sati, _____ minuta
--------------------------------------	--------------------------

#3 – UPITNIK ZA PREDUZEĆA (FORMALNA ILI NEFORMALNA)

Referentni broj upitnika	
--------------------------	--

Datum ispitivanja:	
Vrijeme početka ispitivanja:	_____ sati, _____ minuta
Puno ime ispitivača:	

Popunjava koordinator za područje rada:	
Upitnik provjerio:	(potpis)
Datum provjere:	
Komentari koordinatora za područje rada:	

Mjesto /Lokalna zajednica:	
Adresa:	
Broj katastarske parcele	
Fotografije (referentni broj):	
Puno ime ispitanika:	
Kontakt telefon ispitanika:	
Položaj ispitanika u preduzeću:	

1. UVOD

1.1 Da li ste informisani u planiranoj eksproprijaciji? Ko Vas je informisao? Kada?

1.2. Da li ste zadovoljni stepenom informacija koje ste do sad dobili? (ocijenite na skali od 1 do 5, s tim da je 1 najniža ocjena)

1.3. Po Vašem mišljenju, koji je najefikasniji način da postanete bolje informisani o detaljima ovog projekta? (npr. sastanci sa predstavnicima opština, sastanci sa JPAC-om, preko javnih okupljanja, preko letaka, dnevnih novina, radija, televizije ili na neki drugi način?)

2. OPŠTI PODACI O PREDUZEĆU NA KOJE JE PROJEKAT UTICAO

Ukupna površina zemljišne parcele:	_____ m ²	
U slučaju da ne znate tačnu površinu zemljišne parcele, molimo navedite prosječnu površinu zemljišne parcele	_____ m ²	
Da li je projekat uticao na cijelu zemljišnu parcelu:	DA ili NE	Ako je odgovor NE, navedite površinu na koju je projekat uticao: _____ m ²
Vrsna poslovna aktivnost:		
Godina osnivanja:		
Vlasnik (svlasnik):		
Pol vlasnika:	M / Ž	
Da li je preduzeće zvanično registrovano:	DA ili NE	
Pravni oblik preduzeća (ako je zvanično registrovano):		
Pravni status poslovnog objekta:	FORMALAN SA DOZVOLOM ili NEFORMALAN BEZ DOZVOLE	
Broj zaposlenih		
Uobičajeni godišnji promet:		
Uobičajeni godišnji bruto prihod:		
Uobičajeni godišnji profit: (prihod nakon što se oduzmu porezi)		

3. OPŠTI PODACI O ZAPOSLENIMA

Ime zaposlenog	Stepen obrazovanja i zanimanje	Godine	Pol	Plata	Godine rada i u preduzeću	Broj izdržavanih	Koliko daleko radnik putuje na posao? (km)	Srodstvo između vlasnika preduzeća i radnika
1.			M Ž					

2.			M	Ž				
3.			M	Ž				

Bilješke i komentari:

4. UTICAJI PROJEKTA I POŽELJNI VID NAKNADE**4.1. Za šta smatrate da bi mogli biti glavni problemi koje bi Vam mogao uzrokovati ovaj projekat?**

Gubitak izvora zarade	Premještanje mesta odvijanja poljoprivrednih aktivnosti	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):

(1: najveći, 2 drugi najveći, itd. – 0: nije važno ili nema)

4.2. Po Vašem mišljenju, kako se ovaj problem može riješiti?**4.3. Za šta smatrate da bi moglo biti najadekvatnija naknada za Vas?**

Naknada u vidu novca	Obezbjedivanje drugog poslovног prostora	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):

4.4. Koji su Vaši planovi poslije eksproprijacije?

Primjerdbe ili komentari:

Primjerdbe ili komentari ispitivača (bilo koje poteškoće sa kojima se susretalo, dodatne primjerdbe, itd.)

Vrijeme kad je ispitivanje završeno:	_____ sati, _____ minuta
--------------------------------------	--------------------------

Br.	Katastarska opština	Br. zemljišne parcele	Javna/Privatna	Vrsta uticaja	Ukupna površina zemljišne parcele (m ²)	% uticaja	Objekat (poslovni ili stambeni)	Vrsta zemljišne parcele	Druga imovina na akviziranom zemljištu (prirodni objekti)	Druga imovina na akviziranom zemljištu (pomočni objekti)	Ekonomsko / fizičko raseljavanje	Komentar
75	Gnojnice Donje	128/3	Privatna	Cijela z. parcela	3	100.00%	Ne	Šuma	Drveće	Ne	Ne	
76	Gnojnice Donje	85/2	Privatna	Cijela z. parcela	1238	100.00%	Ne	Šuma	Trešnje, lješnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela za poljoprivredu
77	Gnojnice Donje	82/2	Privatna	Cijela z. parcela	1531	100.00%	Ne	Pašnjak	Žbunje i trava	Ne	Ne	
78	Gnojnice Donje	453/9	Privatna	Cijela z. parcela	1370	100.00%	Ne	Pašnjak	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
79	Gnojnice Donje	464/4	Privatna	Cijela z. parcela	1586	100.00%	Ne	Pašnjak	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
80	Gnojnice Donje	81/2	Privatna	Cijela z. parcela	881	100.00%	Ne	Pašnjak	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
81	Gnojnice Donje	453/14	Privatna	Cijela z. parcela	510	100.00%	Ne	Pašnjak	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
82	Gnojnice Donje	464/6	Privatna	Cijela z. parcela	840	100.00%	Ne	Pašnjak	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
83	Gnojnice Donje	80/4	Privatna	Cijela z. parcela	457	100.00%	Ne	Pašnjak	Žbunje i trava	Ne	Ne	
84	Gnojnice Donje	80/3	Privatna	Cijela z. parcela	435	100.00%	Ne	Pašnjak	Žbunje i trava	Ne	Ne	
85	Gnojnice Donje	453/13	Privatna	Cijela z. parcela	244	100.00%	Ne	Pašnjak	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
86	Gnojnice Donje	464/5	Privatna	Cijela z. parcela	409	100.00%	Ne	Pašnjak	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
87	Gnojnice Donje	75	Javna	Cijela z. parcela	375	100.00%	Ne	Pašnjak	Kamenolom	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod koncesijom preduzeća koje se bavi eksploracijom kamena
88	Gnojnice Donje	76/1	Javna	Cijela z. parcela	1581	100.00%	Ne	Jama	Kamenolom	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
89	Gnojnice Donje	77/2	Javna	Cijela z. parcela	72	100.00%	Ne	Pašnjak	Kamenolom	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
90	Gnojnice Donje	78/1	Javna	Cijela z. parcela	1448	100.00%	Ne	Vinograd	Kamenolom	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
91	Gnojnice Donje	79	Javna	Cijela z. parcela	780	100.00%	Ne	Pašnjak	Kamenolom	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
92	Gnojnice Donje	73/2	Privatna	Cijela z. parcela	1148	100.00%	Ne	Jama	Žbunje i trava	Ne	Ne	
93	Gnojnice Donje	74	Privatna	Cijela z. parcela	536	100.00%	Ne	Jama	Žbunje i trava	Ne	Ne	
94	Gnojnice Donje	61/2	Javna	Cijela z. parcela	2966	100.00%	Ne	Krš	Krš, drveće i žbunje	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
95	Gnojnice Donje	62/1	Javna	Cijela z. parcela	218	100.00%	Ne	Pristupni put	Šuma i žbunje	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
96	Gnojnice Donje	63/1	Javna	Cijela z. parcela	360	100.00%	Ne	Pašnjak	Šuma i žbunje	Malta betonska građevina	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
97	Gnojnice Donje	64	Javna	Cijela z. parcela	288	100.00%	Ne	Pristupni put	Šuma i žbunje	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
98	Gnojnice Donje	68/1	Javna	Cijela z. parcela	14883	100.00%	Ne	Pašnjak	Kamenolom	Nekoliko spremnika za radnike	Ekonomsko raseljavanje	Z. parcela pod kon. preduzeća koje se bavi ek. kam.
99	Blagaj	3511/2	Javna	Cijela z. parcela	5708	100.00%	Ne	Neplođna z.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
100	Blagaj	3512/1	Javna	Cijela z. parcela	600	100.00%	Ne	Cesta	Ne	Lokalna cesta	Ne	
101	Blagaj	3518/1	Javna	Cijela z. parcela	2569	100.00%	Ne	Neplođna z.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
102	Blagaj	3519/1	Javna	Cijela z. parcela	243	100.00%	Ne	Cesta	Ne	Lokalna cesta	Ne	
103	Blagaj	3520/1	Javna	Cijela z. parcela	6007	100.00%	Ne	Neplođna z.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
104	Blagaj	3514/1	Privatna	Cijela z. parcela	1863	100.00%	Ne	Livada	Žbunje i trava	Ne	Ne	
105	Blagaj	3515/1	Privatna	Cijela z. parcela	795	100.00%	Ne	Livada	Žbunje i trava	Ne	Ne	
106	Blagaj	3516/1	Privatna	Cijela z. parcela	1389	100.00%	Ne	Livada	Žbunje i trava	Ne	Ne	
107	Blagaj	3517/1	Javna	Cijela z. parcela	235	100.00%	Ne	Cesta	Ne	Pristupni put	Ne	
108	Blagaj	3521/1	Javna	Cijela z. parcela	603	100.00%	Ne	Cesta	Ne	Stara zapuštena cesta	Ne	
109	Hodbina	623/3	Privatna	Cijela z. parcela	52	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	

Br.	Katastarska opština	Br. zemljišne parcele	Javna/Privatna	Vrsta uticaja	Ukupna površina zemljišne parcele (m ²)	% uticaja	Objekat (poslovni ili stambeni)	Vrsta zemljišne parcele	Druga imovina na akviziranom zemljištu (prirodni objekti)	Druga imovina na akviziranom zemljištu (pomoći objekti)	Ekonomsko / fizičko raseljavanje	Komentar
110	Hodbina	651/2	Privatna	Cijela z. parcela	14	100.00%	Ne	Forest and poljop. zemlj.	Šuma	Ne	Ne	
111	Hodbina	623/4	Privatna	Cijela z. parcela	1735	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	
112	Hodbina	624/2	Privatna	Cijela z. parcela	212	100.00%	Ne	Pašnjak	Šuma	Ne	Ne	
113	Hodbina	627/2	Privatna	Cijela z. parcela	3888	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	
114	Hodbina	646/3	Privatna	Cijela z. parcela	58	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i trava	Ne	Ne	
115	Hodbina	648/2	Privatna	Cijela z. parcela	455	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	
116	Hodbina	628/2	Privatna	Cijela z. parcela	233	100.00%	Ne	Voćnjak	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
117	Hodbina	629/2	Privatna	Cijela z. parcela	424	100.00%	Ne	Pašnjak	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	
118	Hodbina	646/4	Privatna	Cijela z. parcela	512	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	
119	Hodbina	647	Privatna	Cijela z. parcela	1727	100.00%	Ne	Livada	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	
120	Hodbina	653/2	Privatna	Cijela z. parcela	813	100.00%	Ne	Pašnjak	Mjestimična šuma	Ne	Ne	
121	Hodbina	654/2	Privatna	Cijela z. parcela	413	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i trava	Ne	Ne	
122	Hodbina	664/2	Privatna	Cijela z. parcela	324	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i trava	Ne	Ne	
123	Hodbina	665/4	Privatna	Cijela z. parcela	42573	100.00%	Ne	Šuma	Mjestimična šuma	Ne	Ne	
124	Hodbina	668/1	Privatna	Cijela z. parcela	1935	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i drveće	Ne	Ne	
125	Hodbina	2440/2	Javna	Cijela z. parcela	55470	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	
126	Hodbina	2444/2	Javna	Cijela z. parcela	1286	100.00%	Ne	Pristupni put	Ne	Lokalna cesta	Ne	
127	Hodbina	2457/2	Javna	Cijela z. parcela	364	100.00%	Ne	Rijeka	Rijeka	Ne	Ne	
128	Malo Polje	926/1	Privatna	Cijela z. parcela	1075	100.00%	Ne	Voćnjak	10 drva duž obalu rijeke	Ne	Ne	
129	Malo Polje	926/2	Privatna	Cijela z. parcela	640	100.00%	Ne	Voćnjak	Drva duž obalu rijeke	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
130	Malo Polje	927/2	Privatna	Cijela z. parcela	154	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	
131	Malo Polje	927/1	Privatna	Cijela z. parcela	240	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
132	Malo Polje	928/2	Privatna	Cijela z. parcela	552	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	
133	Malo Polje	928/1	Privatna	Cijela z. parcela	1467	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
134	Malo Polje	990/1	Privatna	Cijela z. parcela	324	100.00%	Kuća	Kuća, građevina i dvorište	Vinograd	Pomoći objekat	Fizičko i ekonomsko raseljavanje	
135	Malo Polje	990/4	Privatna	Cijela z. parcela	162	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Vinograd	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
136	Malo Polje	990/5	Privatna	Cijela z. parcela	87	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Vinograd	Ne	Ne	
137	Malo Polje	990/2	Privatna	Cijela z. parcela	1703	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Vinograd	Ne	Ekonomsко raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
138	Malo Polje	1005/1	Privatna	Cijela z. parcela	1013	100.00%	Ne	Šumsko i poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište sa usjevima	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
139	Malo Polje	1005/2	Privatna	Cijela z. parcela	130	100.00%	Ne	Šumsko i poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište sa usjevima	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
140	Malo Polje	1004	Privatna	Cijela z. parcela	323	100.00%	Ne	Šumsko i poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište sa usjevima	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
141	Malo Polje	1006/2	Privatna	Cijela z. parcela	793	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište sa usjevima	Ne	Ne	
142	Malo Polje	1004/2	Privatna	Cijela z. parcela	1	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište sa usjevima	Ne	Ne	
143	Malo Polje	929/1	Privatna	Cijela z. parcela	1058	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	
144	Malo Polje	931/1	Privatna	Cijela z. parcela	207	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	
145	Malo Polje	931/2	Privatna	Cijela z. parcela	103	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	
146	Malo Polje	932/2	Privatna	Cijela z. parcela	916	100.00%	Ne	Voćnjak	Drveće i žbunje	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
147	Malo Polje	988	Privatna	Cijela z. parcela	710	100.00%	Kuća	Kuća,	Ne	Pomoći objekat	Fizičko	

Br.	Katastarska opština	Br. zemljišne parcele	Javna/Privatna	Vrsta uticaja	Ukupna površina zemljišne parcele (m ²)	% uticaja	Objekat (poslovni ili stambeni)	Vrsta zemljišne parcele	Druga imovina na akviziranom zemljištu (prirodni objekti)	Druga imovina na akviziranom zemljištu (pomoćni objekti)	Ekonomsko / fizičko raseljavanje	Komentar
								građevina i dvorište			raseljavanje	
148	Malo Polje	989/2	Privatna	Cijela z. parcela	859	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište sa usjevima	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
149	Malo Polje	989/1	Privatna	Cijela z. parcela	2864	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište sa usjevima	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
150	Malo Polje	1008/1	Privatna	Cijela z. parcela	4115	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
151	Malo Polje	1008/2	Privatna	Cijela z. parcela	1113	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Ne	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
152	Malo Polje	1008/3	Privatna	Cijela z. parcela	877	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Bunar i tumulus iz neolita	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
153	Malo Polje	1009/2	Privatna	Cijela z. parcela	799	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	
154	Malo Polje	1009/1	Privatna	Cijela z. parcela	1336	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
155	Malo Polje	1010/1	Privatna	Cijela z. parcela	631	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Trava	Ne	Ne	
156	Malo Polje	1010/2	Privatna	Cijela z. parcela	526	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
157	Malo Polje	930/1	Privatna	Cijela z. parcela	362	100.00%	Ne	Pasture	Drveće i žbunje	Ne	Ne	
158	Malo Polje	930/2	Privatna	Cijela z. parcela	143	100.00%	Ne	Pasture	Drveće i žbunje	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
159	Malo Polje	984/2	Privatna	Cijela z. parcela	1986	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
160	Malo Polje	985/3	Privatna	Cijela z. parcela	171	100.00%	Ne	Voćnjak	Kultivisano zemljište	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
161	Malo Polje	987/1	Privatna	Cijela z. parcela	3404	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	20 drveća voćnjak	Plasterik	Ekonomsko raseljavanje	
162	Malo Polje	987/6	Privatna	Cijela z. parcela	221	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
163	Malo Polje	987/8	Privatna	Cijela z. parcela	241	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
164	Malo Polje	987/7	Privatna	Cijela z. parcela	91	100.00%	Ne	Voćnjak	Vinograd	Štala i otalo	Ekonomsko raseljavanje	
165	Malo Polje	987/3	Privatna	Cijela z. parcela	2733	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Ne	Ne	Ne	
166	Malo Polje	987/4	Privatna	Cijela z. parcela	619	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Ne	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
167	Malo Polje	987/5	Privatna	Cijela z. parcela	2014	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Ne	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
168	Malo Polje	1014/2	Privatna	Cijela z. parcela	147	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće i žbunje	Ne	Ne	
169	Malo Polje	1014/1	Privatna	Cijela z. parcela	442	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
170	Malo Polje	1015/1	Privatna	Cijela z. parcela	1044	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
171	Malo Polje	1015/1	Privatna	Cijela z. parcela	83	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
172	Malo Polje	1016/1	Privatna	Cijela z. parcela	647	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	
173	Malo Polje	1016/12	Privatna	Cijela z. parcela	451	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
174	Malo Polje	1022/4	Privatna	Cijela z. parcela	155	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	
175	Malo Polje	1022/1	Privatna	Cijela z. parcela	657	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
176	Malo Polje	1021/1	Privatna	Cijela z. parcela	265	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
177	Malo Polje	1154/2	Privatna	Cijela z. parcela	87	100.00%	Ne	Pašnjak	Drveće	Ne	Ne	
178	Malo Polje	1155/2	Privatna	Cijela z. parcela	473	100.00%	Ne	Livada	Drveće	Ne	Ne	
179	Malo Polje	1155/3	Privatna	Cijela z. parcela	160	100.00%	Ne	Livada	Drveće	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa

Br.	Katastarska opština	Br. zemljišne parcele	Javna/Privatna	Vrsta uticaja	Ukupna površina zemljišne parcele (m ²)	% uticaja	Objekat (poslovni ili stambeni)	Vrsta zemljišne parcele	Druga imovina na akviziranom zemljištu (prirodni objekti)	Druga imovina na akviziranom zemljištu (pomoćni objekti)	Ekonomsko / fizičko raseljavanje	Komentar
												članom 11 Zakona o eksproprijaciji
180	Malo Polje	1156/2	Privatna	Cijela z. parcela	217	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Trava	Ne	Ne	
181	Malo Polje	1606/4	Javna	Cijela z. parcela	30337	100.00%	Ne	Šuma	Šuma	Ne	Ne	
182	Malo Polje	1608/2	Javna	Cijela z. parcela	165	100.00%	Ne	Pristupni put	Ne	Pristupni put	Ne	
183	Malo Polje	1613/2	Javna	Cijela z. parcela	1099	100.00%	Ne	Rijeka	Rijeka, 10 drva duž obala rijeke	Ne	Ne	
184	Malo Polje	1614/2	Javna	Cijela z. parcela	430	100.00%	Ne	Rijeka	Rijeka	Ne	Ne	
185	Kosor	65/3	Privatna	Cijela z. parcela	63	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Ne	
186	Kosor	75/4	Privatna	Cijela z. parcela	245	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
187	Kosor	75/3	Privatna	Cijela z. parcela	516	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
188	Kosor	76/2	Privatna	Cijela z. parcela	1712	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
189	Kosor	365	Privatna	Cijela z. parcela	1231	100.00%	Ne	Vinograd	Vinograd	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
190	Kosor	366/7	Privatna	Cijela z. parcela	6796	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Vinograd	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
191	Kosor	366/3	Privatna	Cijela z. parcela	370	100.00%	Ne	Pristupni put	Ne	Pristupni put	Ne	
192	Kosor	366/5	Privatna	Cijela z. parcela	195	100.00%	Ne	Pristupni put	Ne	Pristupni put	Ne	
193	Kosor	392/2	Privatna	Cijela z. parcela	393	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
194	Kosor	393/1	Privatna	Cijela z. parcela	322	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
195	Kosor	393/2	Privatna	Cijela z. parcela	167	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
196	Kosor	396/2	Privatna	Cijela z. parcela	2278	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
197	Kosor	397/2	Privatna	Cijela z. parcela	3104	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
198	Kosor	398/1	Privatna	Cijela z. parcela	292	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
199	Kosor	398/2	Privatna	Cijela z. parcela	227	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
200	Kosor	399/1	Privatna	Cijela z. parcela	278	100.00%	Ne	Vinograd	Žbunje i trava	Ne	Ne	
201	Kosor	399/2	Privatna	Cijela z. parcela	210	100.00%	Ne	Vinograd	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
202	Kosor	400/1	Privatna	Cijela z. parcela	208	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
203	Kosor	400/2	Privatna	Cijela z. parcela	139	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
204	Kosor	401/1	Privatna	Cijela z. parcela	245	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Kultivisano zemljište	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
205	Kosor	401/2	Privatna	Cijela z. parcela	141	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
206	Kosor	402/6	Privatna	Cijela z. parcela	1	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Ne	
207	Kosor	402/1	Privatna	Cijela z. parcela	199	100.00%	Kuča	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Fizičko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
208	Kosor	402/3	Privatna	Cijela z. parcela	2531	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Bunar, ograda, kapija pomoćni objekat	Ekonomsko raseljavanje	
209	Kosor	402/4	Privatna	Cijela z. parcela	237	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
210	Kosor	402/5	Privatna	Cijela z. parcela	422	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
211	Kosor	402/1	Privatna	Cijela z. parcela	200	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
212	Kosor	404/1	Privatna	Cijela z. parcela	666	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Ne	
213	Kosor	404/2	Privatna	Cijela z. parcela	26	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
214	Kosor	405/2	Privatna	Cijela z. parcela	293	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Ne	
215	Kosor	405/1	Privatna	Cijela z. parcela	368	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drvće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji

Br.	Katastarska opština	Br. zemljišne parcele	Javna/Privatna	Vrsta uticaja	Ukupna površina zemljišne parcele (m ²)	% uticaja	Objekat (poslovni ili stambeni)	Vrsta zemljišne parcele	Druga imovina na akviziranom zemljištu (prirodni objekti)	Druga imovina na akviziranom zemljištu (pomočni objekti)	Ekonomsko / fizičko raseljavanje	Komentar
216	Kosor	406/1	Privatna	Cijela z. parcela	1097	100.00%	Demolirana kuća	Poljop. zemlj.	Drveće, žbunje i trava	Bunar	Ne	
217	Kosor	406/3	Privatna	Cijela z. parcela	194	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
218	Kosor	406/2	Privatna	Cijela z. parcela	467	100.00%	Ne	Voćnjak	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	
219	Kosor	406/4	Privatna	Cijela z. parcela	270	100.00%	Ne	Voćnjak	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
220	Kosor	406/5	Privatna	Cijela z. parcela	233	100.00%	Ne	Voćnjak	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
221	Kosor	407/1	Privatna	Cijela z. parcela	854	100.00%	Ne	Vinograd	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	
222	Kosor	407/3	Privatna	Cijela z. parcela	192	100.00%	Ne	Vinograd	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
223	Kosor	407/4	Privatna	Cijela z. parcela	245	100.00%	Ne	Vinograd	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
224	Kosor	407/2	Privatna	Cijela z. parcela	497	100.00%	Ne	Vinograd	Drveće, žbunje i trava	Ne	Ne	
225	Kosor	407/5	Privatna	Cijela z. parcela	155	100.00%	Ne	Vinograd	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
226	Kosor	407/6	Privatna	Cijela z. parcela	138	100.00%	Ne	Vinograd	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
227	Kosor	410/1	Privatna	Cijela z. parcela	884	100.00%	Ne	Vinograd	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
228	Kosor	410/2	Privatna	Cijela z. parcela	326	100.00%	Kuća	Vinograd	Ne	Bazen i ograda	Fizičko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
229	Kosor	410/3	Privatna	Cijela z. parcela	248	100.00%	Ne	Vinograd	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
230	Kosor	411/1	Privatna	Cijela z. parcela	800	100.00%	Ne	Vinograd	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
231	Kosor	411/2	Privatna	Cijela z. parcela	443	100.00%	Ne	Vinograd	Voćnjak	Staza i ograda	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
232	Kosor	411/3	Privatna	Cijela z. parcela	200	100.00%	Ne	Vinograd	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
233	Kosor	412/1	Privatna	Cijela z. parcela	1259	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
234	Kosor	412/2	Privatna	Cijela z. parcela	672	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Bunar, ograda, stubovi	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
235	Kosor	412/3	Privatna	Cijela z. parcela	374	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
236	Kosor	403/2	Privatna	Cijela z. parcela	13	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ograda i stubovi	Ekonomsko raseljavanje	
237	Kosor	415/1	Privatna	Cijela z. parcela	1077	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ne	
238	Kosor	415/3	Privatna	Cijela z. parcela	306	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
239	Kosor	416/1	Privatna	Cijela z. parcela	1271	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	
240	Kosor	416/3	Privatna	Cijela z. parcela	264	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Voćnjak	Ne	Ekonomsko raseljavanje	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
241	Kosor	418/2	Privatna	Cijela z. parcela	925	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
242	Kosor	419	Privatna	Cijela z. parcela	16	100.00%	Demolirana kuća	Kuća	Žbunje i trava	Ne	Ne	
243	Kosor	421/2	Privatna	Cijela z. parcela	885	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
244	Kosor	423/4	Privatna	Cijela z. parcela	117	100.00%	Ne	Pristupni put	Žbunje i trava	Pristupni put	Ne	
245	Kosor	423/5	Privatna	Cijela z. parcela	590	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Well	Ne	
246	Kosor	424/3	Javna	Cijela z. parcela	1039	100.00%	Ne	Neplodna z.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
247	Kosor	424/4	Javna	Cijela z. parcela	2693	100.00%	Ne	Neplodna z.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
248	Kosor	424/2	Javna	Cijela z. parcela	1044	100.00%	Ne	Neplodna z.	Žbunje i trava	Ne	Ne	

Br.	Katastarska opština	Br. zemljišne parcele	Javna/Privatna	Vrsta uticaja	Ukupna površina zemljišne parcele (m ²)	% uticaja	Objekat (poslovni ili stambeni)	Vrsta zemljišne parcele	Druga imovina na akviziranom zemljištu (prirodni objekti)	Druga imovina na akviziranom zemljištu (pomoćni objekti)	Ekonomsko / fizičko raseljavanje	Komentar
569	Ortiješ	296/4	Privatna	Cijela z. parcela	177	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
570	Ortiješ	1436/1	Privatna	Cijela z. parcela	721	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	
571	Ortiješ	298/8	Privatna	Cijela z. parcela	310	100.00%	Ne	Poljop. zemlj.	Žbunje i trava	Ne	Ne	Izvršena eksproprijacija u skladu sa članom 11 Zakona o eksproprijaciji
572	Ortiješ	1482/3	Javna	Cijela z. parcela	175	100.00%	Ne	Pristupni put	Žbunje i trava	Pristupni put	Ne	

F. Fotografije nekoliko imovina na koje je projekat uticao

Slika 15: Zemljišne parcele i parking prostor aerodroma Mostar u Donjim Gnojnicama

Slika 16: Zemljišne parcele na koje je projekat uticao koje pripadaju Sekreterijatu državne odbrane u Donjim Gnojnicama

Slika 17: Primjer zemljišnih parcela na koje je projekat uticao koje se nalaze u Kosoru

Slika 18: Kuća i betonska ograda na koje je projekat uticao koje se nalaze u Kosoru

Slika 19: Zemljišne parcele sa voćnjacima (drvo trešnje) na koje je projekat uticao koje se nalaze u Kosoru

Slika 20: Zemljišne parcele na koje je projekat uticao sa kućom i obradivom zemljom u Malom Polju